

FINANSMINISTERIET

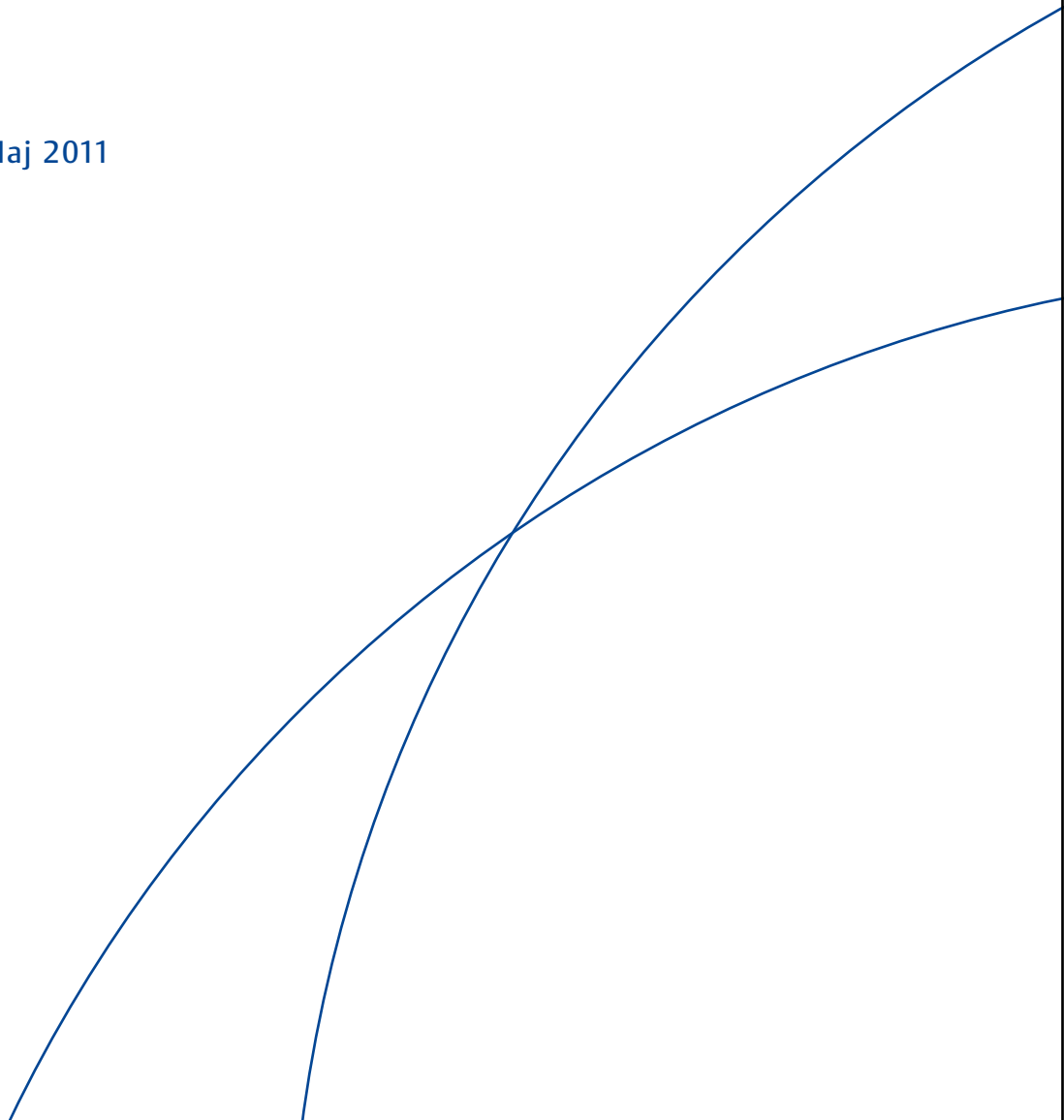
Budgetoversigt 1

Maj 2011

Budgetoversigt 1

Maj 2011

Budgetoversigt 1
Maj 2011

I tabeller kan afrunding medføre,
at tallene ikke summer til totalen.

Publikationen kan bestilles eller afhentes hos:

Rosendahls – Schultz Distribution
Herstedvang 10,
2620 Albertslund
T 43 22 73 00
F 43 63 19 69
E Distribution@rosendahls-schultzgrafisk.dk
www.rosendahls-schultzgrafisk.dk

Henvendelse om publikationen

kan i øvrigt ske til:
Finansministeriet
Udgiftspolitisk center
Christiansborg Slotsplads 1
1218 København K
T 33 92 33 33

Omslag: BGRAPHIC
Foto: Sund & Bælts billedarkiv
Tryk: Rosendahls-Schultz Grafisk
Oplag: 2.500
Pris: 75 kr. inkl. moms
ISBN: 978-87-7856-981-3

Elektronik Publikation:

ISBN: 978-87-7856-982-0

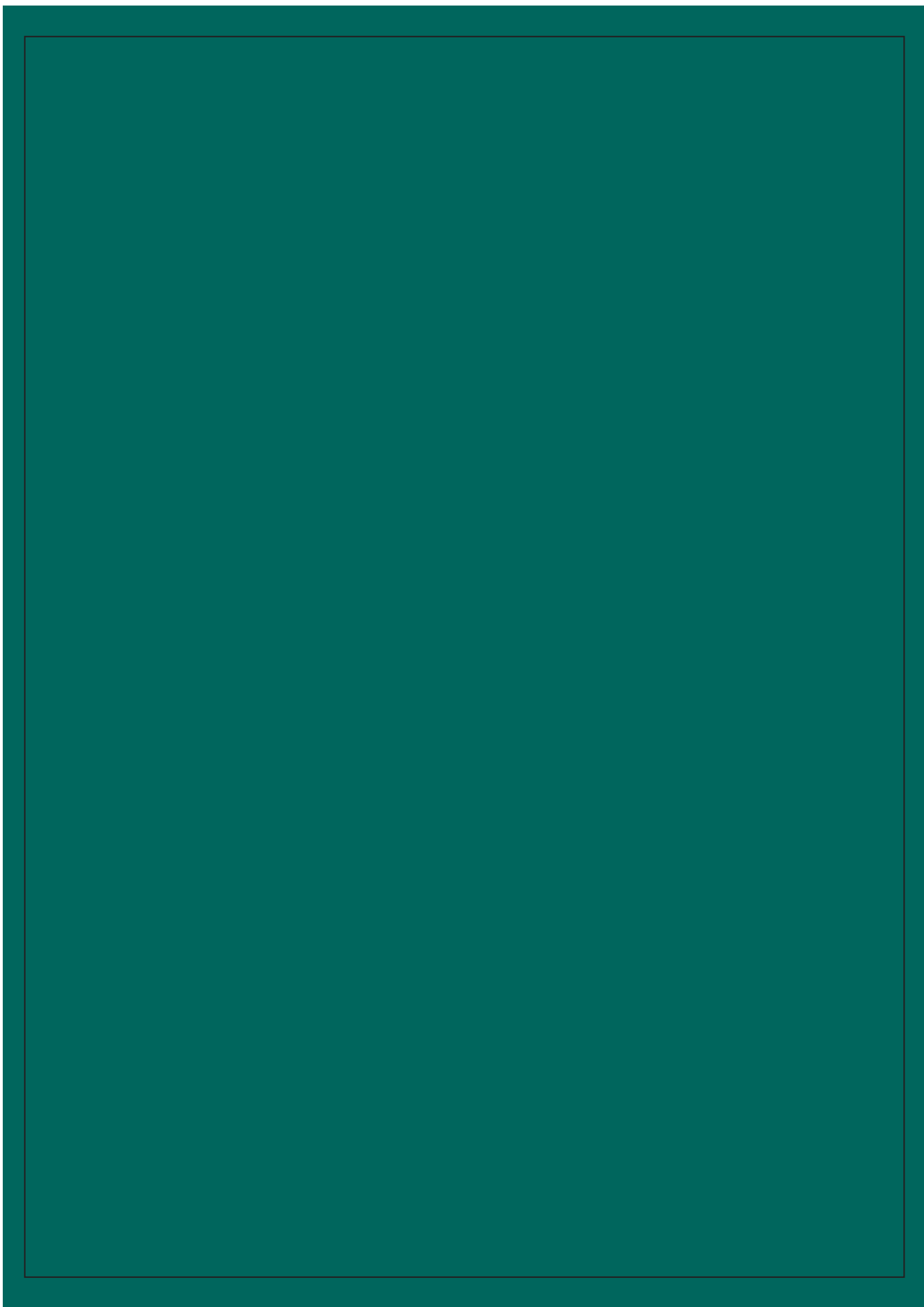
Publikationen kan hentes på
Finansministeriets hjemmeside:
www.fm.dk

Trykt af Schultz Grafisk, som har licens til brug af svanemærket,
er ISO 14001 miljøcertificeret og ISO 9002 kvalitetscertificeret.

Indhold

1. Indledning	5
2. Statens finanser	15
2.1 Oversigt over statens finanser	16
2.2 Statens udgifter	18
2.3 Statens indtægter	24
2.4 Statens finansieringsbehov og gæld	29
3. Offentlige finanser og finanspolitikken	37
3.1 Offentlige finanser	38
3.2 Offentligt forbrug, beskæftigelse og investeringer	48
3.3 Finanspolitikken aktivitetens virkning	58
3.4 Strukturel saldo	60
4. English summary	65
4.1 General government finances	65
4.2 Fiscal stance	69
4.3 Structural budget balance	71
4.4 Central government finances	73
4.5 Central government financing requirement and debt	75
Bilag 1 Engangsforbedringer og ekstraordinære forhold, 1997-2011	83
Bilag 2 Offentlige finanser	95

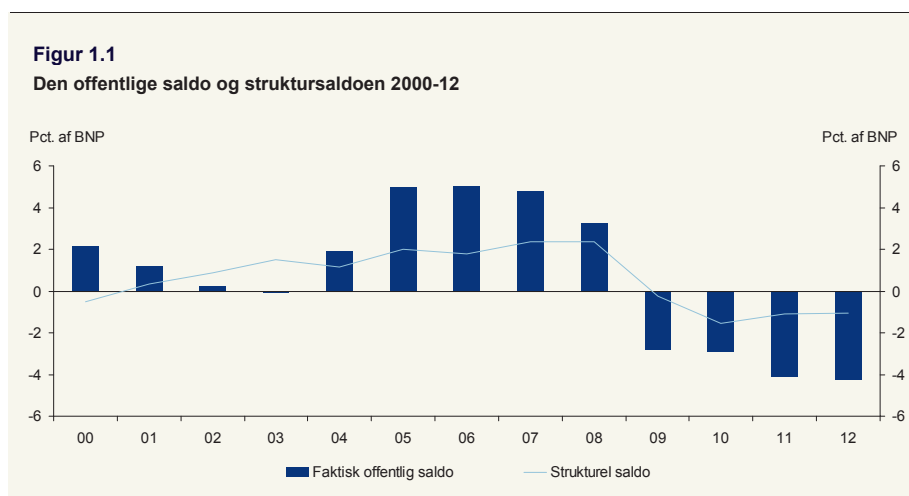

1. Indledning

Dansk økonomi er på vej ud af krisen. Ledigheden har været svagt aftagende siden sommeren 2010, hvilket blandt andet skal ses i sammenhæng med de initiativer, der er igangsat for at understøtte dansk økonomi under krisen. Finanspolitikken er således lempet markant i 2009 og 2010, og bankpakken og kredittapakkerne har medvirket til at reducere tilbageslaget i økonomien.

De offentlige finanser er forværret med 108 mia. kr. fra 2008 til 2010, og de offentlige underskud i pct. af BNP er de største siden starten af 1990'erne. Det skyldes både den lempelige finanspolitik og den forværrede konjunktursituation med flere ledige og færre skatteindtægter. Krisen har på den baggrund medført en skærpeelse af de finanspolitiske udfordringer.

Med genopretningsaftalen startes konsolideringen af de offentlige finanser. Den strukturelle saldo ventes således styrket med $\frac{1}{2}$ pct. af BNP fra 2010 til 2012. Selv om konjunkturerne gradvist er på vej mod en normalisering, er der imidlertid visse særlige forhold, som svækker den faktiske saldo i 2011 og 2012. Trods den underliggende forbedring af finanserne, ventes underskuddet således at stige i år og næste år, *jf. figur 1.1*.

Fra 2010 til 2011 skønnes pensionsafkastskatten reduceret med 37 mia. kr. eller 2,1 pct. af BNP efter et rekordhøjt provenu i 2010. Det afspejler, at renterne ventes at stige gennem årene. I 2012 er der taget højde for aftalen om en tilbagetrækningsreform, som indebærer tilbagebetaling af efterlønsbidrag til personer, der vælger at træde ud af ordningen. Det skønnes med usikkerhed at medføre en umiddelbar svækkelse af finanserne på godt 1 pct. af BNP. Fra 2010 til 2012 stiger det offentlige underskud fra 2,9 pct. af BNP til 4,3 pct. af BNP,

selvom den strukturelle saldo underliggende forbedres. I 2011 er underskuddet mindre end ventet i december.

Danmark er kommet ind i EU's procedure for uforholdsmæssigt store underskud og fik i juni 2010 en henstilling om at starte konsolideringen i 2011, styrke den strukturelle saldo med 1½ pct. af BNP i årene 2011-13 samt at sikre, at underskuddet bringes under 3 pct. af BNP i 2013. Genopretningsaftalen indfrier henstillingen, og forårets overenskomstaftaler (OK11) understøtter konsolideringen af den offentlige økonomi med ret beskedne offentlige lønstillinger i 2011 og 2012.

I *Reformpakken 2020 – Kontant sikring af Danmarks velfærd*, april 2011, skønnes udfordringen frem til 2020 til 47 mia. kr. Med genopretningsaftalen bliver udfordringen ca. halveret, og uden yderligere tiltag er der udsigt til et underskud i 2020 på ca. 23 mia. kr. Med *Aftale om senere tilbagetrækning* og *To streger under facit* fra maj 2011 sikres finansieringen af de 23 mia. kr., så der er strukturel balance mellem indtægter og udgifter i 2020, og underskuddene dermed mere vedvarende bringes under 3 pct. af BNP fra 2013 og frem, *jf. boks 1.1*.

Boks 1.1**Aftaler i maj 2011**

I maj 2011 er der indgået en række politiske aftaler, som blandt andet:

- Skaber balance mellem indtægter og udgifter i 2020
- Styrker væksten og skaber 75.000 flere jobs i 2020
- Styrker indsatsen mod kriminelle og skærper udvisningsreglerne

Aftale om senere tilbagetrækning

Aftalen skønnes at tilvejebringe 18 mia. kr. i 2020 og styrke den finanspolitiske holdbarhed med knap 10 mia. kr. ved fremrykning af Velfærdsaftalens forøgelse af efterløns- og folkepensionsalderen, gradvis indfasning af en treårig efterlønsordning samt seniorførtidspension for nedslidte og visse andre tiltag.

To streger under facit

To streger under facit forbedrer den offentlige saldo med 5¼ mia. kr. i 2020 blandt andet ved en målretning af fleksjobordningen, effektiviseringer i forsvaret, en reduktion af det danske EU-bidrag samt en SU-omlægning. Derudover omfatter aftalen en videreførelse af den nuværende regnskabssanktion med 60 pct. individuel og 40 pct. kollektiv modregning i bloktilskuddet, hvis kommunerne samlet set ikke lever op til de aftalte rammer. Regeringen vil i efteråret 2011 fremsætte et forslag til lov om udgiftslofter.

Boligjobplanen

Fra den 1. juni 2011 til og med 2013 gives der mulighed for at få et ligningsmæssigt fradrag for lønudgifter i forbindelse med hjælp og istandsættelse i hjemmet. Ordningen løber som en forsøgsordning og finansieres blandt andet af en reduktion af centraladministrationens udgifter til løn og øvrig drift på 5 pct. årligt.

Aftale om sundhed

Indenfor rammerne af genopretningsaftalen og Reformpakke 2020 er der indgået aftale om at prioritere blandt andet bedre kræftbehandling og en styrket indsats for sindslidende. Sundhedsområdet løftes med 1½-2 mia. kr. årligt i perioden 2014-2020.

Aftale om Danmark som væksthation

Aftalen omfatter blandt andet, at ordningen med eksportkautions gøres permanent inden for en ramme på 2 mia. kr., og der indføres skattekreditter for forsknings- og udviklingsaktiviteter mv.

Derudover er der indgået aftaler om:

- Styrket toldkontrol ved Danmarks grænser
- Skærpede udvisningsregler og kommunalt fokus på repatriering
- Styrket indsats mod kriminelle bander og organiseret indbrudskriminalitet samt styrket indsats for at beskytte ofre mv.
- Ambitioner om mere

Aftalerne indebærer blandt andet en permanent og synlig kontrol ved alle danske grænseovergange, stramninger af udlændingelovens udvisningsregler, styrkelse af repatrieringsordningen og styrket indsats mod indbrudskriminalitet og tyvebander og målsætninger om flere-ikke vestlige indvandrere og efterkommere i beskæftigelse.

Konsekvenserne af aftalen om senere tilbagetrækning er indarbejdet i konjunkturvurderingen, mens de øvrige aftaler er indgået, efter at talgrundlaget er fastlagt.

Med konsolideringen af de offentlige finanser reduceres finanspolitikens bidrag til aktiviteten og beskæftigelsen i de kommende år. Samlet set skønnes finanspolitikken i årene 2009-2011 at være omtrent neutral for efterspørgselsvæksten i 2011, selvom den planlagte finanspolitik i 2011 isoleret set skønnes at have en aktivitetsvirkning på -0,4 pct. af BNP. Finanspolitikken i 2011 skal samtidig ses i sammenhæng med de lave renter, SP-udbetalingerne i 2009, samt at faldet i renteniveauet fra og med 2009 medfører en aktivitetsvækst på 1¼ pct. af BNP i 2011. I 2012 skønnes finanseffekten til -0,3 pct., hvilket omtrent modvirkes af aktivitetsvirkningen af tilbagebetaling af efterlønsbidragene.

Offentlige nøgletal i 2010 og 2011

I statsregnskabet for 2010 er underskuddet på statens finanser (DAU-saldoen) opgjort til 88,7 mia. kr., jf. tabel 1.1. DAU-underskuddet blev dermed 6,6 mia. kr. mindre end skønnet i *Budgetoversigt 3*, december 2010.

Tabel 1.1
Offentlige nøgletal for 2010 og 2011

	2010		2011	
	December	Maj	December	Maj
DAU-saldo (mia. kr.)	-95,3	-88,7	-33,6	-46,3
DAU-saldo (pct. af BNP)	-5,5	-5,1	-1,9	-2,6
DAU-saldo ekskl. engangsforhold (mia. kr.)	-70,2	-61,9	-61,3	-63,6
DAU-saldo ekskl. engangsforhold (pct. af BNP)	-4,0	-3,5	-3,4	-3,5
Statens nettokassesaldo (mia. kr.)	-102,4	-93,7	-49,2	-45,0
Offentlig saldo ¹⁾ (mia. kr.)	-62,6	-50,8	-83,9	-74,3
Offentlig saldo ¹⁾ (pct. af BNP)	-3,6	-2,9	-4,7	-4,1
Strukturel budgetsaldo ²⁾ (pct. af BNP)	-1,9	-1,6	-1,3	-1,1
Realvækst i det offentlige forbrug (pct.)	1,0	1,0	-0,3	-0,3
Realvækst i de offentlige investeringer (pct.)	9,4	7,3	9,4	7,0
Finanseffekt (pct. af BNP)	0,7	0,6	-0,3	-0,4
Samlet aktivitetsvirkning af finanspolitik ³⁾	0,9	0,9	0,1	0,1
Samlet aktivitetsvirkning af den økonomiske politik mv. ⁴⁾	2,7	2,6	1,3	1,3

- 1) Stat, regioner, kommuner og sociale kasser og fonde (A-kasser og Lønmodtagernes Garantifond).
- 2) Den strukturelle saldo tager højde for konjunkturernes påvirkning af de offentlige finanser samt særlige forhold, der primært er afledt af udviklingen på de finansielle markeder.
- 3) I 2010 er medregnet 1. års virkningen af tiltag i 2010 samt 2. års virkningen af tiltag i 2009. I 2011 er medregnet 1. års virkningen af tiltag i 2011, 2. års virkningen af tiltag i 2010 samt 3. års virkningen af tiltag i 2009.
- 4) Aktivitetsvirkningen af den økonomiske politik indeholder udover virkningen af finanspolitikken og bidrag fra udbetalinger af SP-midler også virkningen af lavere renter fra og med 2009.

Det mindre underskud i 2010 skal blandt andet ses i sammenhæng med højere personskatter og lavere statslige driftsudgifter end ventet i december. Afledt af det lavere DAU-underskud er statens nettokassesaldo i 2010 nedjusteret med 8¼ mia. kr. Som følge af omlægningen af pensionsafkastbeskatningen fra institut- til individniveau indbetales der ikke pensionsafkastskat i 2010. Korrigeres der for dette og øvrige engangsforhold mv., skønnes der et underskud på DAU-saldoen på 62 mia. kr. i 2010.

DAU-underskuddet i 2011, der skønnes til 46 mia. kr. svarende til 2,6 pct. af BNP, er ca. 12½ mia. kr. større end ventet i december. Underskuddet på nettokassesaldoen er derimod nedjusteret med ca. 4¼ mia. kr. til 45 mia. kr. siden december. De modsatrettede bevægelser på DAU- og nettokassesaldoen skyldes blandt andet et lavere genudlånsomfang på 14½ mia. kr., *jf. kapitel 2*.

Danmarks Statistiks foreløbige tal for de offentlige finanser i 2010 viser et offentligt underskud på 51 mia. kr. I forhold til decembervurderingen er det offentlige underskud reduceret med 12 mia. kr. fra 3,6 pct. af BNP til 2,9 pct. af BNP. Det lavere underskud i 2010 skal ses i lyset af større provenu fra personskatter og renteindtægter samt lavere udgifter til offentligt forbrug og overførselsudgifter end skønnet i december, *jf. også kapitel 3*.

Det offentlige underskud skønnes til 74¼ mia. kr. i 2011 eller 4,1 pct. af BNP, hvilket afspejler en nedjustering af underskuddet med 9¼ mia. kr. siden december. Det mindre underskud skal primært ses i sammenhæng med højere Nordsøindtægter afledt af en højere oliepris samt større indtægter fra moms og personskatter.

Den strukturelle saldo er rensset for konjunkturerne påvirkning af finanserne, udsving i pensionsafkastskatten og andre midlertidige forholds påvirkning af de offentlige finanser. Det strukturelle underskud skønnes til 1,6 pct. af BNP i 2010 og 1,1 pct. af BNP i 2011, hvilket er en forbedring i forhold til december på ¼ pct.-point i begge år. Forbedringen skal blandt andet ses i sammenhæng med et lavere niveau for det offentlige forbrug og højere personskatteindtægter.

Danmarks Statistiks foreløbige regnskabstal for det offentlige forbrug i 2010 viser et nominelt mindreforbrug på 1¼ mia. kr. i forhold til decemberskønnet. Samtidig betyder lavere pris- og lønstigninger end skønnet, at realvæksten er opgjort til 1,0 pct. i 2010 på linje med decembervurderingen. Skønnet for det nominelle offentlige forbrug i 2011 er baseret på Danmarks Statistiks budgetstatistik, der viser et nominelt offentligt forbrug på 517½ mia. kr. i 2011, hvilket er godt 1 mia. kr. lavere end skønnet i december. Det skal ses i sammenhæng med, at kommunernes budgetterede nettoserviceudgifter i 2011 ligger ca. 1 mia. kr. under det aftalte niveau fra juni 2010. På baggrund af nedrevisionen af det offentlige forbrug på godt 1 mia. kr. både i 2010 og 2011 skønnes realvæksten til -0,3 pct. af BNP i 2011, hvilket er uændret i forhold til december.

Realvæksten i de offentlige investeringer er opgjort til 7,3 pct. i 2010 i Danmarks Statistiks foreløbige opgørelse for 2010. Det afspejler en stigning på 13,3 pct. gennem året (fra 4. kvartal 2009 til 4. kvartal 2010). Den årlige realvækst er nedjusteret med 2 pct.-point i forhold til decembervurderingen på trods af, at de nominelle offentlige investeringer er opjusteret med ½ mia. kr. i Danmarks Statistisk opgørelse. Det skyldes, at prisstigningen ifølge nationalreg-

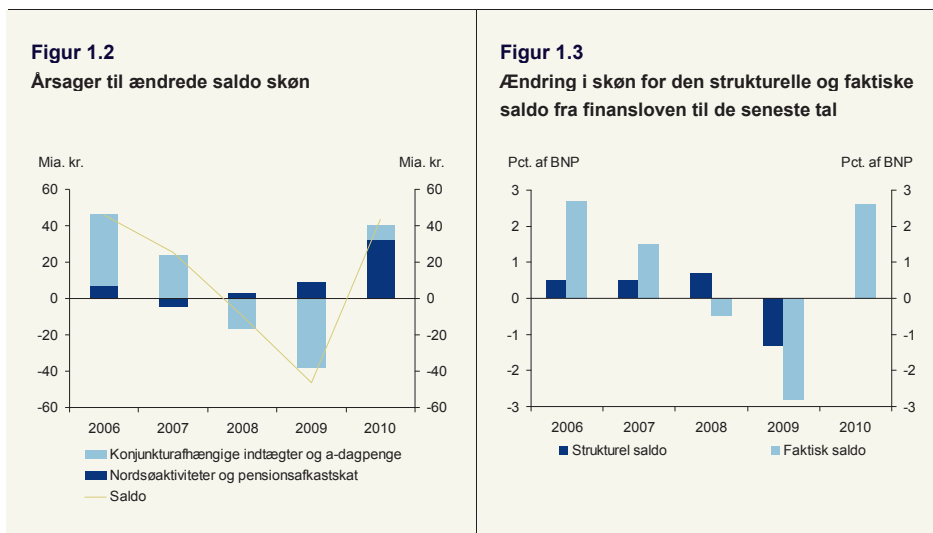
skabet er opgjort til 3,7 pct. i 2010, mens skønnet i december udgjorde 0,6 pct. Danmarks Statistiks budgetstatistik viser nominelle offentlige investeringer på 41,3 mia. kr. i 2011, hvilket er ½ mia. kr. mindre end skønnet i december. På baggrund af de nominelle revisioner i 2010 og 2011 nedjusteres realvæksten i de offentlige investeringer med 2,4 pct.-point til 7,0 pct. i 2011.

I 2010 var finanspolitikken meget ekspansiv. Finanseffekten skønnes til 0,6 pct. af BNP i 2010 afledt af blandt andet en stigning i den offentlige beskæftigelse på 9.500 personer samt skattenedsættelserne i medfør af skattereformen i *Forårspakke 2.0*, som er underfinansieret i 2010, men fuldt finansieret på sigt.

I 2011 skønnes finanseffekten til knap -0,4 pct. af BNP afledt af konsolideringen af de offentlige finanser. Samlet set skønnes finanspolitikken i årene 2009-2011 at være omtrent neutral for efterspørgselsvæksten i 2011, selv om finanseffekten for 2011 skønnes til knap -0,4 pct. af BNP. Det skyldes, at den ekspansive finanspolitik i 2009 og 2010 virker med stigende styrke ind i 2011 og modvirker de kontraktive effekter af finanspolitikken i 2011. Medregnes effekterne af lavere renter siden 2008 og udbetalinger af SP-midler, skønnes aktiviteten i 2011 øget svarende til 1,3 pct. af BNP.

Budgettering af den offentlige saldo og EU-henstillingen

Danmark kom ind i EU's procedure for uforholdsmæssigt store underskud på baggrund af, at EU skønnede et underskud på 5,5 pct. i 2010 og 4,9 pct. i 2011 i forårsprognosen fra maj 2010, hvilket var på linje med Finansministeriets og andre institutioners skøn på det tidspunkt. I Danmarks Statistiks seneste opgørelse er underskuddet i 2010 imidlertid mindre end grænsen på 3 pct. af BNP i Stabilitets- og Vækstpagten, og Finansministeriets skøn for underskuddet i 2010 er nedjusteret med 44 mia. kr. siden finansloven for 2010, *jf. figur 1.2*.

Anm.: De konjunkturfølsomme indtægter består af kildeskatter, moms, selskabsskatter og registreringsafgift.

Det er dog ikke usædvanligt med ændringer af de offentlige finanser i den størrelsesorden, når der skønnes for det kommende år. De seneste 5 år har ændringerne i den offentlige saldo fra finansloven til de endelige tal udgjort i gennemsnit omkring 34 mia. kr. Når det er vanskeligt at skønne over den offentlige saldo, skyldes det primært, at skatteindtægterne er meget følsomme overfor konjunkturer og udviklingen på de finansielle markeder.

I 2006 og 2007 blev overskuddet større end ventet, hvilket primært skal ses i lyset af, at samfundsøkonomien udviklede sig væsentligt mere gunstigt end forudsat. Opjusteringer i beskæftigelsen og privatforbruget indebar væsentligt højere indtægter fra personskatter og moms, mens den lave ledighed reducerede udgifterne til dagpenge. Derudover fik virksomhederne store overskud, og indtægterne fra selskabsskatten var historisk høje.

I 2008 blev de danske virksomheder ramt af en international økonomisk krise, og den begrænsede nedjustering af den offentlige saldo kan i høj grad tilskrives, at indtægterne fra selskabsskatterne blev mindre end ventet. Den internationale økonomiske krise ramte Danmark hårdere end forventet i 2009, og nedjusteringen i den offentlige saldo på 49 mia. kr. skyldes blandt andet lavere indtægter fra personskatter og moms samt større udgifter til dagpenge. Dertil kommer virkningen af de finanspolitiske lempelser, der er afspejlet i bevægelserne i den strukturelle saldo.

I 2010 skyldes $\frac{3}{4}$ af opjusteringen højere indtægter end ventet fra pensionsafkastskat og Nordsø-aktiviteter. Skattegrundlaget for pensionsafkastskatten opgøres efter et lagerprincip, hvilket betyder, at kursgevinster på aktier og obligationer gennem året indgår fuldt ud i skattegrundlaget. En stigning på 1 pct.-point i pensionsinstitutternes formue vil f.eks. øge indtægterne fra pensionsafkastskatten med 4 mia. kr. Nordsøindtægterne afhænger af olieprisen, og en stigning i olieprisen på 1 dollar pr. tønde øger Nordsøindtægterne med ca. 0,3 mia. kr.

Da den offentlige saldo i høj grad er påvirket af konjunkturer og indtægter fra pensionsafkastskat og Nordsø-aktiviteter, tilrettelægges finanspolitikken med udgangspunkt i den strukturelle offentlige saldo. Den strukturelle saldo er renset for konjunkturernes påvirkning af finanserne, udsving i pensionsafkastskatten og andre midlertidige forholds påvirkning af de offentlige finanser, og kan forudsiges med væsentligt større præcision, *jf. figur 1.3*.

Statens nettofinansieringsbehov i januar-april og underskuddet i 2011

Med udgangspunktet i Finansministeriets skøn for nettofinansieringsbehovet på 49 mia. kr. i finansloven for 2011 og tidligere års betalingsmønstre mv. har Nationalbanken udarbejdet en månedsfordeling af statens likviditetsbehov, *jf. tabel 1.2*. Med afsæt heri ventede Nationalbanken et nettofinansieringsbehov på 3 mia. kr. i årets første 4 måneder, men nettofinansieringsbehovet har imidlertid vist sig at være 15 mia. kr. mindre end ventet.

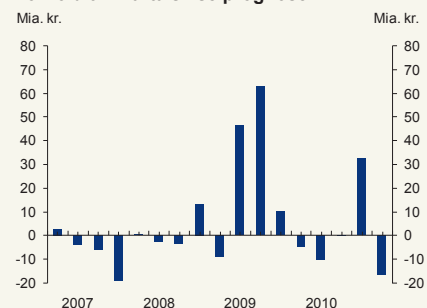
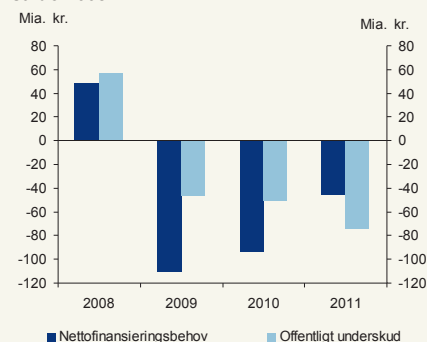
Tabel 1.2**Månedsfordelinger af nettofinansieringsbehovet og endelige tal i januar til april i 2011, mia. kr.**

	Jan.	Feb.	Mar.	Apr.	I alt Jan.-Apr.
Nationalbankens prognose	8	-29	15	9	3
Faktiske tal	8	-30	0	11	-12
Forskel	0	-1	-15	2	-15
- heraf genudlån					-11
Forskel ekskl. genudlån					-4

Kilde: Nationalbanken.

Idet der er tale om en kasseopgørelse, foreligger der som udgangspunkt ikke detaljerede oplysninger om bevægelserne. For enkelte indtægts- og udgiftskategorier kan bevægelser dog henføres til konkrete poster, og næsten 11 mia. kr. af forbedringen af nettofinansieringsbehovet de første 4 måneder af 2011 kan tilskrives førtidsindfrielse af genudlån til Finansiell Stabilitet A/S og et mindre nettooptag af andre genudlån, som ifølge prognosen først skulle påvirke nettofinansieringsbehovet senere på året. Størstedelen af forbedringen de første 4 måneder er således udtryk for en tidsforskydning af betalinger indenfor året.

Det er ikke usædvanligt med store justeringer fra kvartalsvise prognoser for nettofinansieringsbehovet i forhold til de faktiske ind- og udbetalinger, jf. figur 1.4.

Figur 1.4
Justeringer af nettofinansieringsbehovet i forhold til kvartalsvise prognoser**Figur 1.5**
Nettofinansieringsbehov og offentligt saldo 2008-11

Kilde: Nationalbanken.

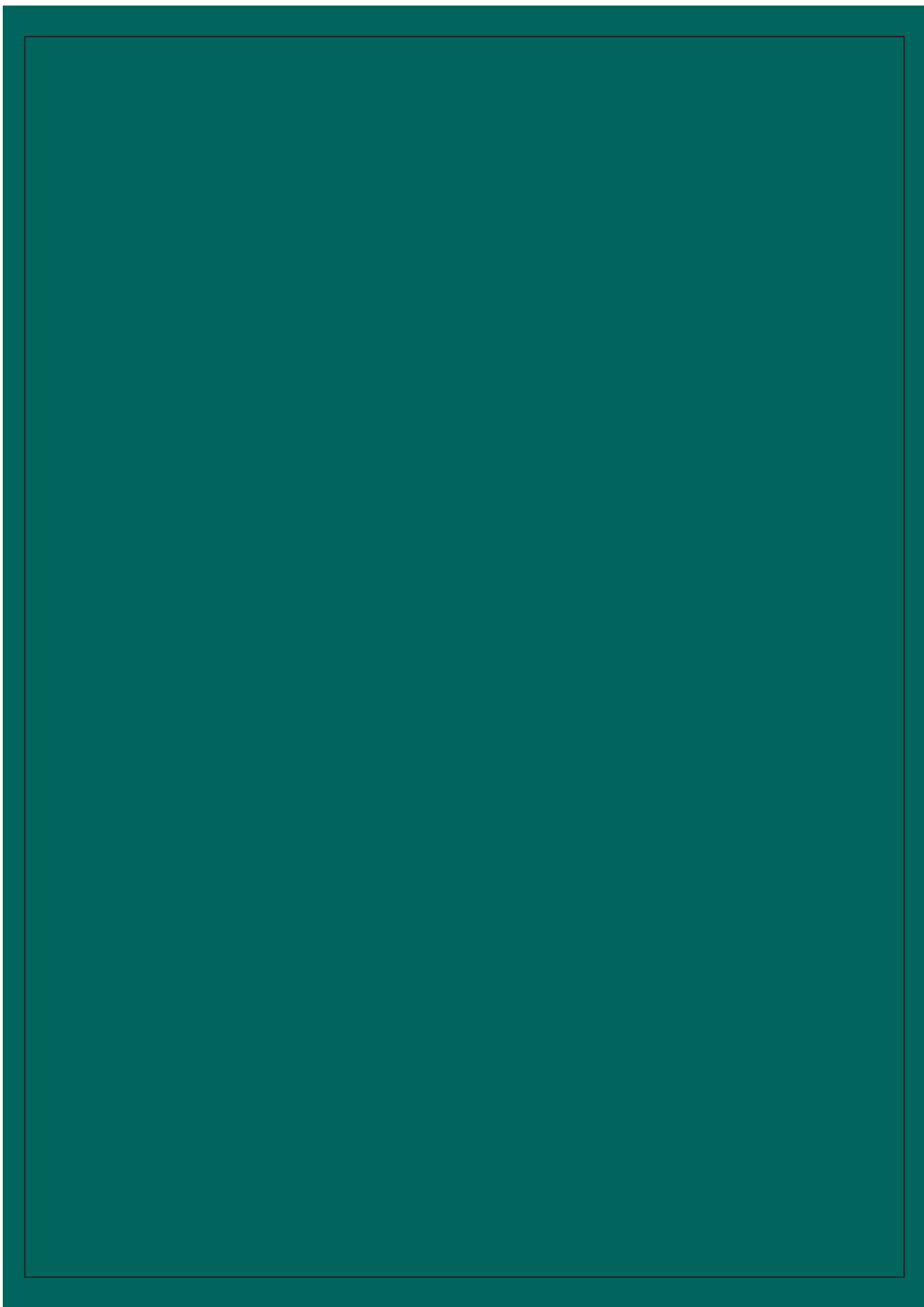
De store udsving skyldes blandt andet, at nettofinansieringsbehovet er en kasseopgørelse af statens ind- og udbetalinger, som er påvirket af, hvornår de konkrete betalinger finder sted. Pensionsinstitutter kan f.eks. indbetale pensionsafkastskat fra februar til maj, restskatter vedrørende indkomståret 2010 kan betales på forskellige tidspunkter i 2011, genudlån kan indfris

på forskellige tidspunkter mv. Derudover vil der være tidsforskydninger i statens udbetalinger i løbet af året.

Nationalbankens opgørelser af nettofinansieringsbehovet er ikke en velegnet indikator for den offentlige saldo, og der kan være endog meget store forskelle i nettofinansieringsbehovet og den offentlige saldo, *jf. figur 1.5*.

De store forskelle skyldes for det første, at opgørelsen af den offentlige saldo omfatter udgifter og indtægter i staten, kommuner, regioner samt sociale kasser og fonde, mens nettofinansieringsbehovet kun omfatter statens finansieringsbehov. Dertil kommer, at i nationalregnskabs opgørelse af offentlige udgifter og indtægter tages udgangspunkt i indkomståret, som udgiften eller indkomsten kan henføres til, mens betalingstidspunktet er afgørende for opgørelsen af nettofinansieringsbehovet. For eksempel vil restskatter vedrørende indkomståret 2009, som indbetales i 2010, indgå i 2009 på nationalregnskabsform og i 2010 i nettofinansieringsbehovet.

I 2009 var nettofinansieringsbehovet væsentligt større end det offentlige underskud, hvilket primært skyldes kapitalindskud i kreditinstitutter afledt af kredittpakken og genudlån til Finansiell Stabilitet A/S. Kapitalindskud og genudlån mv. påvirker nettofinansieringsbehovet, mens den offentlige saldo først påvirkes, når gevinster eller tab realiseres. I 2010 er nettofinansieringsbehovet større end det offentlige underskud, fordi indtægter fra pensionsafkastskatten vedrørende indkomståret 2010 først indbetales i 2011.

2. Statens finanser

Resume

- På statsregnskabet for 2010 er underskuddet på statens finanser, dvs. DAU-saldoen, opgjort til 88¼ mia. kr. svarende til godt 5 pct. af BNP. DAU-underskuddet var dermed 6½ mia. kr. mindre end skønnet i december 2010, hvilket primært kan henføres til højere indtægter fra personskatter og arbejdsmarkedsbidrag samt mindreudgifter på en række statslige driftsområder og til dagpenge.
- I 2011 forventes der et DAU-underskud på 46¼ mia. kr. svarende til godt 2½ pct. af BNP. I forhold til budgetteringen på finansloven er DAU-underskuddet opjusteret med 12¾ mia. kr. primært som følge af statslige tab vedrørende bank- og kreditpakkerne samt lån til Furesø Kommune i forbindelse med genforhandlingen af aftalen om sammenlægningen af Værløse og Farum Kommuner.
- Korrigeret for engangsforhold mv. skønnes der et underskud på DAU-saldoen på knap 62 mia. kr. i 2010 og 63½ mia. kr. i 2011. Korrektionerne af DAU-underskuddet skal i begge år primært ses i sammenhæng med omlægningen af betalingstidspunktet for pensionsafkastskatten. Hertil kommer korrektioner i 2011 som følge af statslige bank- og kreditpakketab samt lån til Furesø Kommune.
- Statens udgifter er budgetteret til 683 mia. kr. på finansloven for 2011. Med afsæt i de ministerielle rammedegørelser skønnes statens samlede udgifter til 691½ mia. kr. i 2011, og er dermed opjusteret afledt af bank- og kreditpakketab samt lån til Furesø Kommune.
- De budgetterede indtægter på finansloven for 2011 udgør 649½ mia. kr., og i 2011 ventes indtægterne at udgøre 645¼ mia. kr. Nedjusteringen i indtægtsskønnet kan primært henføres til provenuet fra erhvervsskatterne.
- På statens nettokassesaldo, der er relevant i forhold til den umiddelbare statsgældsvirkning, skønnes der et underskud på 45 mia. kr. i 2011. Det er en forbedring på 4¼ mia. kr. i forhold til skønnet i december, der primært kan henføres til et lavere genudlånsomfang. I modsat retning trækker det forventede større DAU-underskud.
- Statsgælden skønnes at stige fra 301½ mia. kr. i 2009 til 433¼ mia. kr. i 2011. Målt som andel af BNP skønnes statsgælden at stige med 5,8 pct.-point fra 2009 til 2011.

2.1 Oversigt over statens finanser

På statsregnskabet for 2010 er underskuddet på statens drifts-, anlægs- og udlånsbudget – den såkaldte DAU-saldo – opgjort til 88¾ mia. kr. hvilket svarer til 5,1 pct. af BNP, *jf. tabel 2.1*. Underskuddet blev dermed godt 6½ mia. kr. mindre end skønnet i december. Omvendt forventes, at DAU-underskuddet i 2011 vil være knap 13 mia. kr. større end budgetteret på finansloven for 2011.

Tabel 2.1
DAU-saldoen 2010-2011

	2010			2011		
	December	Regnskab	Ændr.	FL11	Maj	Ændr.
Mia. kr., årets priser						
Indtægter	571,3	574,6	3,2	649,4	645,2	-4,2
Udgifter	666,6	663,3	-3,4	683,0	691,6	8,6
DAU-saldo	-95,3	-88,7	6,6	-33,6	-46,3	-12,8
DAU-saldo (pct. af BNP)	-5,5	-5,1	0,4	-1,9	-2,6	-0,7

Det lavere underskud på DAU-saldoen i 2010 afspejler merindtægter på knap 3¼ mia. kr. og mindreudgifter på 3½ mia. kr. Merindtægterne kan primært henføres til højere indtægter fra personskatter, samt arbejdsmarkeds- og andre sociale bidrag end skønnet i december.

De lavere nettoudgifter i 2010 omfatter blandt andet mindreudgifter på en række statslige driftsområder og til dagpenge samt merindtægter fra individuelle garantier til den finansielle sektor. I modsat retning trækker, at der blev givet ekstraordinært mange tilsagn til almene boliger sidst på året.

Tabel 2.2
Ændring af DAU-saldoen i 2010 og 2011 siden december

	2010	2011
Mia. kr., årets priser		
Personskatter	3,7	1,6
Arbejdsmarkedsbidrag	1,0	0,2
Moms	0,0	-0,5
Afgifter	-1,5	-0,6
Pensionsafkastskat	0,0	-1,3
Erhvervsskatter	0,9	-2,9
Dagpenge	0,5	1,2
Tilsagn til almene boliger	-2,9	0,4
Videnskabsministeriet, herunder renovering af universiteternes laboratorier	0,9	0,3
Undervisningsministeriet, herunder gymnasiernes mv. overgang til bygningssejere	0,8	-1,5
Folkepension	-0,2	-1,0
Forsvaret	0,7	-
Ændret afløbsprofil vedr. en række vejprojekter	0,5	-
Indtægter fra individuelle garantier	0,6	1,4
Tab på individuelle garantier ved Finansiell Stabilitet A/S's overtagelse af Amagerbanken	-	-5,5
Tab på statslige kapitalindskud i Amagerbanken og EIK Bank	-	-1,7
Statslån til Furesø Kommune	-	-2,9
Øvrige indtægter og udgiftsposter	1,6	-
Ændring i DAU-saldoen, i alt	6,6	-12,8

Anm.: Negative tal angiver saldoforværringer, mens positive tal angiver saldoforbedringer.

I 2011 skønnes et DAU-underskud på 46¼ mia. kr., og det forventede underskud er dermed 12¼ mia. kr. større end budgetteret på finansloven for 2011. Opjusteringen af DAU-underskuddet i 2011 kan primært henføres til statslige tab som følge af bank- og kreditpakkerne samt lån til Furesø Kommune i forbindelse med genforhandlingen af aftalen vedrørende sammenlægningen af Værløse og Farum kommuner. Hertil kommer lavere indtægter fra erhvervs- og pensionsafkastskatterne i forhold til budgetteringen på finansloven for 2011.

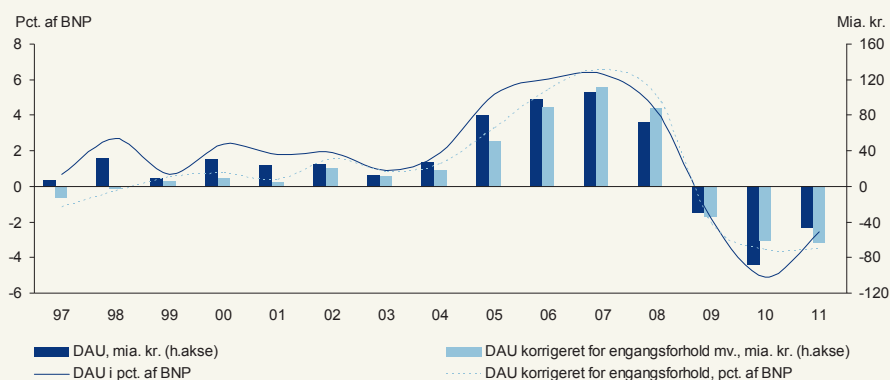
DAU-saldoen er påvirket af engangsforhold i varierende omfang fra år til år, *jf. figur 2.1*. Korrigeret for engangsforhold mv.¹ skønnes et underskud på DAU-saldoen på knap 62 mia. kr. i 2010 og godt 63½ mia. kr. i 2011. Målt i pct. af BNP svarer det korrigerede DAU-underskud til ca. 3½ pct. af BNP i både 2010 og 2011.

¹ DAU-saldoen korrigeret for engangsforhold mv. omfatter ikke korrektioner for konjunkturernes påvirkning og afspejler derfor ikke et strukturelt forløb, således som det beregnes for den strukturelle offentlige budgetsaldo, *jf. også kapitel 3*.

Korrektionen af DAU-saldoen skal i begge år ses i sammenhæng med omlægningen af betalingstidspunktet for pensionsafkastskatten. Omlægningen indebærer blandt andet, at indbetalingstidspunktet for pensionsafkastskatten udskydes fra december til senest 31. maj året efter. Det medfører, at der ikke indbetales pensionsafkastskat i finansåret 2010. Samtidig indbetales der et ekstraordinært højt provenu fra pensionsafkastskatten i 2011, som vedrører afkastet for 2010.

Derudover er der i 2011 korrektioner som følge af statens tab på bank- og kredittpakkerne, herunder som følge Finansiell Stabilitets A/S's overtagelse af Amagerbanken samt statens lån til Furesø Kommune som led i genforhandlingen af aftalen om sammenlægningen af Værløse og Farum kommuner.

Figur 2.1
DAU-saldo med og uden engangsforhold, 1997-2011

2.2 Statens udgifter

Opgjort i 2011-prisniveau udgjorde statens samlede udgifter eksklusive renteudgifter knap 645 mia. kr. i 2010, jf. tabel 2.3. På finansloven for 2011 er de statslige udgifter eksklusive renteudgifter 12 mia. kr. højere end på statsregnskabet for 2010. Stigningen i de statslige udgifter fra 2010 til 2011 afspejler blandt andet merudgifter til folkepension, SU, EU-bidraget samt væksten i globaliseringspuljen.

Tabel 2.3
De statslige udgifter eksklusive renteudgifter, 2010-11

	2010	2011		Ændr.
	Regnskab	FL11	Maj	Regnskab-FL11
Mia. kr., 2011-priser				
Ministerfordelte udgifter ¹⁾	611,4	622,0	630,8	10,6
Øvrige udgifter ²⁾	33,4	34,8	34,4	1,4
Udgifter i alt, ekskl. renteudgifter	644,9	656,9	665,1	12,0

Anm.: Statens udgifter ekskl. renteudgifter er opregnet til 2011-priser med generelle pris- og lønstigninger på 1,1 pct.

- 1) Statens drifts-, overførsels- og anlægsudgifter.
2) Omfatter børnefamilieydelse og EU-bidrag mv.

Med udgangspunkt i ministeriernes rammeredegeben samt nye skøn for de øvrige udgifter skønnes de statslige udgifter eksklusive renteudgifter til godt 665 mia. kr. i 2011.

Statens udgifter i 2010

På statsregnskabet for 2010 er de samlede statslige udgifter inklusive renteudgifter opgjort til 663¼ mia. kr. i årets priser, *jf. tabel 2.4*. De statslige udgifter i 2010 er dermed knap 6 mia. kr. lavere end budgetteret på finansloven for 2010 og 3½ mia. kr. lavere end skønnet i december. Mindreudgifterne kan primært henføres til de ministerfordelte udgifter og EU-bidrag mv., mens merudgifter til renter af statens gæld trækker i modsat retning.

Tabel 2.4
De statslige udgifter i 2010

	FL10	December- skøn	Regnskab	Ændr. FL- regnskab	Ændr. Dec. - regnskab
Mia. kr., 2010-priser					
Driftsramme	122,4	121,9	118,1	-4,2	-3,8
Overførselsbudget	478,0	477,3	478,7	0,7	1,4
Anlægsbudget	9,1	8,7	8,0	-1,2	-0,7
Ministerfordelte udgifter, i alt¹⁾	609,5	607,9	604,8	-4,7	-3,2
Rente af statsgæld mv.	24,8	25,3	25,4	0,6	0,1
EU-bidrag mv.	20,2	18,6	18,3	-1,9	-0,3
Børnefamilieydelse	14,7	14,7	14,7	0,1	0,0
I alt	669,2	666,6	663,3	-5,9	-3,4

- 1) Statens drifts-, overførsels- og anlægsudgifter.

De ministerfordelte udgifter har vist sig at være noget lavere end budgetteret på finansloven for 2010 og skønnet i december. Det gælder især udgifterne på driftsrammen, herunder på Skatte-, Forsvars-, og Justitsministeriets områder, *jf. tabel 2.5*.

Mindreudgifterne skal blandt andet ses i sammenhæng med den særlige indsats i 2010 for at bringe de statslige merudgifter ned. I majvurderingen 2010 var der udsigt til betydelige merudgifter på en række statslige driftsområder. Derfor blev der i juni udstedt et dispositionsbe- grænsende cirkulære, der reducerede den statslige driftsramme med 1 pct. Samtidig skulle ministerierne nedbringe deres forventede forbrug af opsparede midler.

Initiativerne har, sammen med blandt andet ændrede afløbsprofiler for renovering af universi- teters laboratorier og de tidligere amtslige uddannelsesinstitutioners overgang til bygnings- selveje, nedbragt de statslige driftsudgifter i 2010. Således er de forventede merudgifter til statslig drift, der tegnede sig i maj 2010, vendt til realiserede mindreudgifter på statsregnska- bet for 2010.

I 2010 er der desuden mindreudgifter på anlægsbudgettet til en række vejprojekter i forhold til budgetteringen på finansloven og vurderingen i december.

Merudgifterne på overførselsbudgettet i 2010 skal ses i sammenhæng med kapitaludvidelsen i SAS, statens køb af aktier i DONG, udgifter i forbindelse med omdannelsen af Naviair til en selvstændig offentlig virksomhed samt ekstraordinært mange tilsagn til almene boliger afledt af forøgelsen af grundkapitaltilskuddet fra 7 pct. i 2010 til 14 pct. i 2011. Dertil kommer bety- delige merudgifter til aktivering af ledige samt til folkepension.

I modsat retning trækker lavere udgifter til dagpenge og kontanthjælp end ventet som følge af lavere ledighed, markant mindre træk på den kommunale momsrefusionsordning, mindre- forbrug af midtvejsreserven til reguleringen af det kommunale bloktilskud samt en ændret af- løbsprofil på kvalitetsfondsmidlerne til den nye sygehusstruktur.

Tabel 2.5**Ændringer i de statslige udgifter, statsregnskabet for 2010 i forhold til FL10 og decemberskønnet**

	Ændr. FL10- regn.	Ændr. Dec.- regn.
Mia. kr., årets priser		
Dagpenge	-3,4	-0,5
Aktivering, drift og løntilskud	2,6	0,2
Folkepension	1,0	0,2
Efterløn	-0,3	0,1
SKAT	-0,2	-0,4
Forsvaret	-0,3	-0,7
Politiet, Retterne og Kriminalforsorgen	-0,3	-0,5
Mindreudgifter på en række statslige driftsområder	-1,2	-0,5
Videnskabsministeriet, herunder renovering af universiteternes laboratorier	-1,1	-0,9
Undervisningsministeriet, herunder gymnasiernes mv. overgang til bygningsseveje	-0,7	-0,8
SU-stipendier, -lån og renter af lån	1,0	0,0
Tilsagn til almene boliger	2,9	2,9
Ændret afløbsprofil vedr. kvalitetsfondsmidler til fremtidens sygehusstruktur	-1,5	0,0
Den kommunale momsrefusionsordning	-2,7	0,0
Midtvejsregulering af bloktilskud	-0,5	0,0
Køb af aktier i DONG, Skælskør Bank og kapitaludvidelse i SAS	2,1	0,0
Omdannelse af Naviair til selvstændig offentlig virksomhed	1,2	0,0
Ændret afløbsprofil vedr. en række vejprojekter	-1,3	-0,5
Indtægter fra individuelle garantier	-0,6	-0,6
Øvrige ændringer	-1,4	-1,2
Ministerfordelte udgifter i alt	-4,7	-3,2
Renter af statens gæld mv.	0,6	0,1
EU-bidrag mv.	-1,9	-0,3
Børnefamilieydelse	0,1	0,0
I alt	-5,9	-3,4

Desuden er der mindreudgifter til EU-bidrag mv. i forhold til budgetteringen på finansloven for 2010, der blandt andet kan henføres til ajourføring af de indtægts- og udgiftsskøn, der lå til grund for det vedtagne EU-budget.

Statens udgifter i 2011

På baggrund af vurderingen af ministeriernes rammedegørelser for udgiftsudviklingen i 2011 skønnes de samlede statslige udgifter inklusive renteudgifter til 691½ mia. kr. i 2011, *jf. tabel 2.6*. De statslige udgifter er således opjusteret med godt 8½ mia. kr. i forhold til budgetteringen på finansloven for 2011.

Tabel 2.6
De statslige udgifter i 2011

	FL11	Maj	Ændring FL10-maj
Mia. kr., årets priser			
Driftsramme	124,0	124,0	0,0
Overførselsbudget	486,9	495,9	9,0
Anlægsbudget	11,1	10,9	-0,2
Ministerfordelte udgifter, i alt¹⁾	622,0	630,8	8,8
Renter af statsgæld mv.	26,0	26,4	0,4
EU-bidrag mv.	20,3	19,9	-0,5
Børnefamilieydelse	14,5	14,5	0,0
Statens udgifter, i alt	682,9	691,6	8,6

1) Statens drifts-, overførsels- og anlægsudgifter.

Merudgifterne kan primært henføres til tab i forbindelse med bank- og kreditpakkerne, *jf. tabel 2.7*. Statens tab på den individuelle garanti er i forbindelse med Finansiell Stabilitet A/S's overtagelse af Amagerbanken foreløbig opgjort til 5,5 mia. kr. Samtidig er der merudgifter som følge af tab på statens kapitalindskud i EIK Bank og Amagerbanken på 1,7 mia. kr. I modsat retning trækker merindtægter på 1,4 mia. kr. vedrørende provision fra de individuelle garantier.

Bank- og kreditpakkernes samlede påvirkning af statens finanser, herunder de endelige tab på Amagerbanken, kan først endeligt opgøres om nogle år.

Som følge af meraktivitet på en række uddannelsesområder forventes der merudgifter på 1 mia. kr., herunder til SU mv. Hertil kommer merudgifter som led i de tidligere amtslige uddannelsesinstitutioners overgang til bygningssejle. I modsat retning trækker, at en del af Undervisningsministeriets pålagte dispositionsbegrænsninger i 2010 først udmøntes i 2011.

Desuden forventes der merudgifter til barseldagpenge, folkepension og boligydelse til pensionister. Omvendt forventes der mindredgifter til dagpenge og tjenestemandspensioner.

Tabel 2.7
Større ændringer i de ministerfordelte udgifter i forhold til FL 11

Mia. kr., årets priser	
Meraktivitet på Undervisningsministeriets område	0,3
Udmøntning af dispositionsbegrænsning fra 2010 på Undervisningsministeriets område	-0,4
Ændret afløbsprofil vedrørende midler til gymnasiernes mv. overgang til bygningssejle	0,5
Dagpenge	-1,2
Folkepension	1,0
Tjenestemandspensioner	-0,4
Barselsdagpenge	0,4
Boligyldelse til pensionister	0,2
SU-stipendier, -lån og renter af lån	0,7
Ændret afløbsprofil vedrørende kvalitetsfondsmidler til fremtidens sygehusstruktur	-0,9
Den kommunale momsrefusionsordning	-0,3
Tilsagn til almene boliger	-0,4
Statslån til Furesø Kommune	2,9
Konvertering af lån til aktier i Aarhus Lokalbank	0,1
Tab på statslige kapitalindskud i Amagerbanken og EIK Bank	1,7
Tab på individuelle garantier ved Finansiell Stabilitets overtagelse af Amagerbanken	5,5
Indtægter fra individuelle garantier	-1,4
Øvrige ændringer	0,5
Ministerfordelte udgifter i alt	8,8

Regeringen og Furesø Kommune har indgået en aftale, der afløser aftalen fra 2005 om sammenlægningen af Værløse og Farum kommuner. Aftalen indebærer, at staten yder et 30-årigt lån til Furesø Kommune. Som følge heraf er der statslige merudgifter på 2,9 mia. kr. i 2011.

I modsat retning trækker mindreudgifter som følge af en ændret afløbsprofil på kvalitetsfondsmidlerne til fremtidens sygehusstruktur, færre tilsagnsudgifter til almene boliger samt et mindretræk på den kommunale momsrefusionsordning i forhold til budgetteringen på finansloven for 2011.

2.3 Statens indtægter

Statens samlede indtægter udgjorde 574½ mia. kr. ifølge statsregnskabet for 2010. Dermed er statens indtægter nedjusteret med godt 17¼ mia. kr. i forhold til budgetteringen på finansloven for 2010.

Mindreindtægterne kan primært henføres til, at provenuet fra personskattene blev knap 15½ mia. kr. mindre end skønnet på finansloven for 2010. Desuden blev provenuet fra arbejdsmarkeds- og sociale bidrag 3½ mia. kr. mindre end budgetteret. I modsat retning trak en opjustering af provenuet fra erhvervsskatter på godt 5½ mia. kr. i forhold til finansloven for 2010.

I 2011 skønnes statens indtægter til knap 645¼ mia. kr., hvilket er knap 70¾ mia. kr. mere end statens indtægter i 2010. Der ventes især merindtægter fra pensionsafkastskatten samt et højere provenu fra personskatterne.

Statens indtægter i 2010

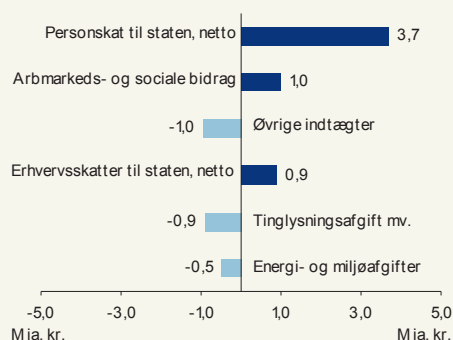
Ifølge statsregnskabet for 2010 udgjorde statens samlede indtægter 574½ mia. kr., hvilket er knap ¾ mia. kr. mere end skønnet i december, *jf. tabel 2.8*. Merindtægterne afspejler primært, at provenuerne fra personskatter og arbejdsmarkeds- og andre sociale bidrag blev henholdsvis 3¾ mia. kr. og 1 mia. kr. højere end vurderet i december. I modsat retning trækker blandt andet et lavere tinglysningsafgiftsprovenu med knap 1 mia. kr.

Tabel 2.8
Statens indtægter 2010

	FL10	Dec.	Regnskab	Ændr. Regn.-FL	Ændr. Regn. - Dec.
Mia. kr., årets priser					
Personskat til staten, netto	161,5	142,3	146,1	-15,4	3,7
Arbejdsmarkeds- og sociale bidrag	103,4	98,9	99,9	-3,5	1,0
Erhvervsskatter til staten, netto	40,5	45,2	46,1	5,6	0,9
Moms	169,0	169,8	169,8	0,8	0,0
Registreringsafgift	13,8	13,3	13,4	-0,4	0,1
Benzin-, vægt- og ansvarsafgift mv.	23,4	22,3	22,1	-1,3	-0,2
Energi- og miljøafgifter	35,9	36,3	35,8	-0,1	-0,5
Nydelsesmiddel- og øvrige afgifter	18,6	19,8	19,8	1,1	0,0
Pensionsafkastskat	-4,9	-5,7	-5,6	-0,8	0,0
Tinglysningsafgift mv.	7,6	7,9	7,0	-0,7	-0,9
Skatter og sociale bidrag i alt	568,9	550,1	554,3	-14,6	4,1
Øvrige indtægter	22,9	21,2	20,2	-2,6	-1,0
Indtægter i alt	591,8	571,3	574,5	-17,3	3,2

De væsentligste justeringer af indtægterne i 2010 fremgår af figur 2.2 og er uddybet nedenfor.

Figur 2.2
Vigtigste revisioner af indtægter i 2010 i forhold til decemberskøn

Persoonskatte til staten (146,1 mia. kr.) er 3,7 mia. kr. større end skønnet i december. Det skyldes bl.a. færre pensionsindbetalinger, som øger udskrivningsgrundlaget, og lavere renteudgifter, som reducerer fradraget i indkomsts-katten. Begge forhold bidrager til højere persoonskatte til staten.

Arbejdsmarkeds- og sociale bidrag (99,9 mia. kr.) er opjusteret med 1,0 mia. kr. i forhold til skønnet i december, som følge af betalingsforskydninger henover året.

Øvrige indtægter (20,2 mia. kr.) er 1,0 mia. kr. mindre end skønnet i december. Nedjusteringen kan primært henføres til lavere renteindtægter fra kreditpakken og statslige genudlån, idet genudlånsomfanget har været mindre end ventet.

Erhvervs-skatte til staten (46,1 mia. kr.) er opjusteret med 0,9 mia. kr. i forhold til skønnet i december. Det skal ses i lyset af et generelt højere aktivitetsniveau end forventet i decembervurderingen.

Tinglysningsafgiften mv. (7,0 mia. kr.) er 0,9 mia. kr. mindre end skønnet i december, hvilket skal ses i sammenhæng med yderligere forskydninger af provenuet fra tinglysningsafgiften afledt af forsinkelserne i tinglysnings-systemet i forbindelse med overgangen til digital tinglysning.

Energi- og miljøafgifterne (35,8 mia. kr.) er nedjusteret med 0,5 mia. kr. i forhold til skønnet i december. Det skyldes primært lavere provenu fra CO₂-afgiften.

Statens indtægter i 2011

Skønnet for den reale BNP-vækst i 2011 er opjusteret med 0,2-pct.-point i forhold til decembervurderingen, jf. tabel 2.9. Samtidig er væksten i forbrugerpriserne opjusteret med 0,8 pct.-point. Beskæftigelsen er nedjusteret med 2.000 personer, mens ledigheden er nedjusteret med 14.300 personer. Endvidere er den forventede vækst i timelønnen opjusteret fra 2,6 pct.

til 2,7 pct. Skønnet for olieprisen i 2011 er opjusteret med 90 kr. pr. tønde i forhold til skønnet i decembervurderingen.

Tabel 2.9
Budgetteringsforudsætninger 2011

	December	Maj	Ændring
BNP, realvækst i pct.	1,7	1,9	0,2
Privatforbrug, realvækst i pct.	2,2	1,8	-0,4
Heraf bilkøb	8,5	15,1	6,6
Forbrugerpriser, vækst i pct.	1,7	2,5	0,8
Momsgrundlag, nominal vækst pct.	3,7	4,2	0,5
Timeløn for LO/DA-arbejder, nominal vækst i pct.	2,6	2,7	0,1
Ledighed, 1.000 personer	121	107	-14
Beskæftigelse, 1.000 personer	2.770	2.767	-2
Udskrivningsgrundlag, bundskat, mia. kr.	945,3	948,7	3,4
Udskrivningsgrundlag, arbejdsmarkedsbidrag, mia. kr.	1.027,5	1.026,8	-0,7
Oliepris, kroner pr. tønde	480	570	90

Med afsæt i de nye skøn for budgetteringsforudsætningerne ventes statens indtægter i 2011 at udgøre knap 645¼ mia. kr., *jf. tabel 2.10*. Det er godt 4 mia. kr. mindre end skønnet i decembervurderingen.

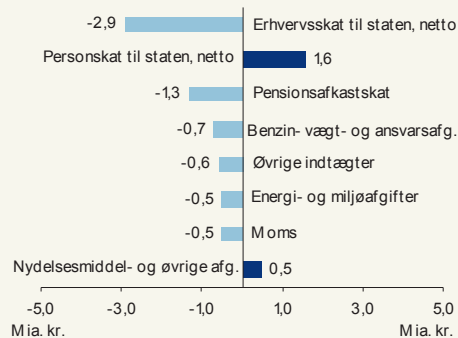
Det skyldes primært en nedjustering af provenuet fra erhvervsskatterne på knap 3 mia. kr. og fra pensionsafkastskatten på godt 1¼ mia. kr. I modsat retning trækker en opjustering af blandt andet personskatterne på godt 1½ mia. kr.

Tabel 2.10
Statens indtægter 2011

	December	Maj	Ændring
Mia. kr., årets priser			
Personskat til staten, netto	155,9	157,5	1,6
Arbejdsmarkeds- og sociale bidrag	101,0	101,3	0,2
Erhvervsskatter til staten, netto	47,6	44,6	-2,9
Moms	177,0	176,5	-0,5
Registreringsafgift	15,0	15,0	0,0
Benzin-, vægt- og ansvarsafgift mv.	23,0	22,3	-0,7
Energi og miljøafgifter	37,6	37,0	-0,5
Nydelsesmiddel- og øvrige afgifter	19,4	19,8	0,5
Pensionsafkastskat	43,2	41,9	-1,3
Tinglysningsafgift mv.	7,7	7,8	0,1
Skatter og sociale bidrag i alt	627,4	623,8	-3,6
Øvrige indtægter	22,0	21,4	-0,6
Indtægter i alt	649,4	645,2	-4,1

De væsentligste justeringer af indtægterne i 2011 i forhold til skønnet i december er vist i figur 2.3 og er uddybet nedenfor.

Figur 2.3
Vigtigste revisioner af indtægter i 2011 i forhold til decemberskøn

Erhvervsskatterne til staten (44,6 mia. kr.) forventes at indbringe 2,9 mia. kr. mindre end skønnet i december. Det skyldes primært, at der er ydet henstand i en større forhøjelsessag, hvilket isoleret set har mindsket indtægterne med 5 mia. kr. i forhold til december.

Personskatterne til staten (157,5 mia. kr.) er opjusteret med 1,6 mia. kr. i forhold til december blandt andet som følge af lavere skøn for pensionsindbetalinger.

Pensionsafkastskatten (41,9 mia. kr.) Indtægterne fra pensionsafkastskatterne vedrørende indkomståret 2010 indbetales i foråret 2011 med frist den 31. maj, og påvirker dermed DAU-saldoen i 2011. De forventede indbetalinger i 2011 er nedjusteret med 1,3 mia. kr. i forhold til skønnet i december baseret på de seneste oplysninger om indbetalinger fra pensionsinstitutterne samt obligations- og aktiekursudviklingen i 2010.

Benzin- vægt- og ansvarsafgiften (22,3 mia. kr.) er nedjusteret med 0,7 mia. kr. i forhold til december, hvilket primært kan henføres til, at provenuet fra benzinafgiften er nedjusteret, herunder som følge af et lavere forventet privatforbrug af benzin mv. til køretøjer.

Øvrige indtægter (21,4 mia. kr.) forventes at indbringe 0,6 mia. kr. mindre end skønnet i december. Dette kan primært henføres til lavere renteindtægter fra statslige genudlån som følge af et lavere genudlånsomfang. I modsat retning trækker, at statens indtægter fra overskudsdeling i forbindelse med kulbrinteindvinding ventes højere end i december afledt af et højere skøn for olieprisen.

Energi- og miljøafgifter (37,0 mia. kr.) er nedjusteret med 0,5 mia. kr. i forhold til december primært som følge af, at provenuet fra CO₂-afgiften er nedjusteret.

Momsprovenuet (176,5 mia. kr.) forventes at indbringe 0,5 mia. kr. mindre end skønnet i december. Ændringen vedrører blandt andet moms af boliginvesteringer.

Nydelsesmiddel- og øvrige afgifter (19,8 mia. kr.) er opjusteret med 0,5 mia. kr. i forhold til december. Det skyldes blandt andet at privatforbruget ventes højere end i december.

2.4 Statens finansieringsbehov og gæld

Statsgælden i 2010 og 2011

Statsgælden målt som andel af BNP skønnes at stige fra ca. 18¼ pct. af BNP i 2009 til 24 pct. af BNP i 2011 svarende til en stigning på 5¾ pct.-point, *jf. tabel 2.11*.

Opgjort nominelt skønnes statsgælden at stige fra 301½ mia. kr. i 2009 til 433¼ mia. kr. i 2011, dvs. samlet set med 131½ mia. kr. i løbet af to år.

Tabel 2.11
Statsgælden 2009-2011

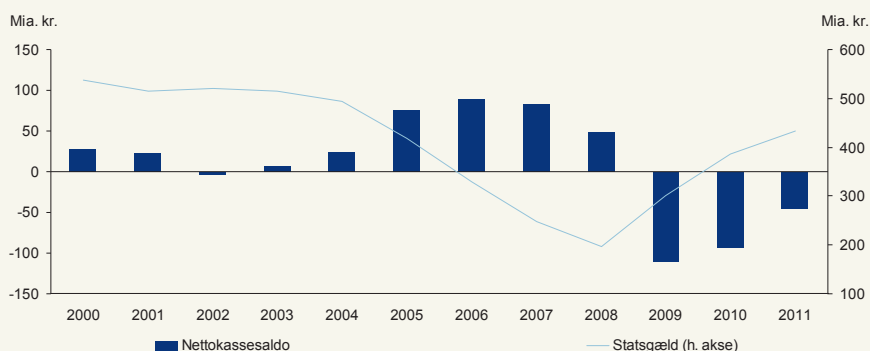
	2009	2010	2011	Ændring 2009-11
Nominal gæld ultimo året, mia. kr., årets priser				
Indenlandsk gæld	487,9	576,4	578,0	90,1
Udenlandsk gæld	139,6	114,7	113,6	-26,0
Statens konto i Nationalbanken ¹⁾	193,2	177,1	137,1	56,1
Fondes formue ²⁾	132,7	127,8	121,4	11,4
Samlet statsgæld	301,5	386,3	433,2	131,6
Samlet statsgæld i pct. af BNP	18,2	22,1	24,0	5,8

- 1) Statens konto i Nationalbanken er opgjort ifølge statsregnskabet for 2009 og 2010, mens kontoen for 2011 er opgjort ifølge Nationalbankens månedsbalance.
- 2) Formuen inkluderer fondenes obligationsbeholdning og kontoindestående i Nationalbanken.

Stigningen i statsgælden fra 2009 til 2011 skyldes overvejende underskud på statens finanser.

Ændringen i statsgælden fra år til år svarer – bortset fra kurseffekter ved lånoptagelse – til nettokassesaldoen, dvs. likviditetseffekten af statens budget, *jf. figur 2.4*. Nettokassesaldoen afspejler statens nettobetaling og afviger dermed fra DAU-saldoen, der er en regnskabsmæssig opgørelse af statens indtægter og udgifter, som ikke nødvendigvis er sammenfaldende med statens faktiske ind- og udbetalinger i et givet år.

Figur 2.4
Nettokassesaldoen og statsgælden 2000-2011

Forskellen mellem nettokasse- og DAU-saldoen kan blandt andet henføres til beholdningsbevægelser, periodiseringer og statslige genudlån.

Underskuddet på nettokassesaldoen blev 93¼ mia. kr. i 2010, dvs. knap 9 mia. kr. mindre end skønnet i december. Forbedringen skyldes overvejende et lavere underskud på DAU-saldoen, *jf. tabel 2.12*.

Nettokassesaldoen skønnes til -45 mia. kr. i 2011. Underskuddet er primært afledt af et forventet underskud på DAU-saldoen på 46¼ mia. kr. I forhold til decemberskønnet er DAU-underskuddet forøget med 12¾ mia. kr., mens et lavere genudlånsomfang trækker i modsat retning med 14½ mia. kr. Ændringen i genudlånsomfanget skyldes blandt andet, at Finansiell Stabilitet A/S forventes at tilbagebetale 6½ mia. kr. mere på genudlån. Derudover skønnes, at Letland ikke for behov for at anvende deres låneramme i 2011, og at Eksport Kreditfonden yder færre eksportlån end forudsat. Samlet set bidrager det til en forventet reduktion af underskuddet på nettokassesaldoen.

Som følge af underskuddet på DAU og nettokassesaldoen er statsgælden steget med 84¾ mia. kr. fra 2009 til 2010 og forventes at stige med yderligere 47 mia. kr. fra 2010 til 2011.

Tabel 2.12
DAU, nettokassesaldo og ændring i statsgæld 2010-11

	2010		2011	
	Dec.	Regnskab	FL11	Maj
Mia. kr., årets priser				
1. DAU-saldo	-95,3	-88,7	-33,6	-46,3
2. Genudlån mv. (§ 40)	-2,3	1,1	-11,5	3,0
- heraf kapitalindskud afledt af kreditpakken	0,1	0,1	0,0	0,1
- heraf udlån til Island	-3,0	-1,2	0,0	0,0
- heraf udlån til Letland	0,5	0,0	-2,8	0,0
- heraf eksportlån i regi af Eksport Kredit Fonden	-4,9	-0,3	-5,0	-1,6
- heraf Finansiell Stabilitet A/S	4,4	3,3	5,3	11,8
3. Beholdningsbevægelser og periodisering mv. (§ 41)	-4,9	-6,1	-4,1	-1,7
Nettokassesaldo (1+2+3)	-102,4	-93,7	-49,2	-45,0
Nettofinansieringsbehov (-nettokassesaldo)	102,4	93,7	49,2	45,0
Kurseffekter ved lånoptagelse/nettokøb af obligationer i Den Social Pensjonsfond mv. ¹⁾	-7,6	-8,9	1,6	1,9
Ændringer i statsgæld (år til år)	94,8	84,7	50,7	46,9

1) Kurseffekter ved lånoptagelse afspejler emissionskurstab eller -gevinster ved udstedelse af statsobligationer og nettokøb af obligationer i Den Sociale Pensjonsfond, mfl.

Udviklingen i statsgælden i 2010 og 2011 afspejler ikke fuldt ud i udviklingen i ØMU-gælden, jf. tabel 2.13. ØMU-gælden omfatter primært statens, kommunernes og regionernes obligationsgæld. Statens indestående i Nationalbanken modregnes ikke i ØMU-gælden. Herudover korrigeres der i ØMU-gældsopgørelsen for beholdningen af statsobligationer i de offentlige delsektorer.

ØMU-gælden målt som andel af BNP skønnes reduceret fra 43½ pct. af BNP i 2010 til 42½ pct. af BNP i 2011. Opgjort til nominel værdi stiger ØMU-gælden med ca. 7 mia. kr. fra 2010 til 2011. Den svage stigning i ØMU-gælden skyldes, at nettofinansieringsbehovet i 2011 forudsættes finansieret ved at reducere statens konto i Nationalbanken med i alt 40 mia. kr. Trækket på statens konto i 2011 svarer til mersalget af obligationer i 2010.

Tabel 2.13
ØMU-gælden 2009-2011

	2009	2010	2011	Ændring 2009-11
Nominel gæld ultimo året, mia. kr., årets priser				
Staten:				
Indenlandsk gæld	487,9	576,4	578,0	90,1
Udenlandsk gæld	139,6	114,7	113,6	-26,0
Den Social Pensionsfonds statsobligationsbeholdning	-65,2	-61,4	-54,3	10,9
Øvrige fondes statsobligationsbeholdning	-12,9	-14,7	-15,8	-2,9
Øvrige poster ¹⁾	23,2	21,9	22,2	-1,0
Kommuner:				
Samlet gæld	120,1	123,8	123,8	3,7
Beholdning af statsobligationer	-1,6	-1,7	-1,7	-0,2
Social kasser og fonde (ATP mv.):				
Beholdning af statsobligationer mv.	0,7	1,7	1,7	0,9
Samlet ØMU-gæld	691,9	760,7	767,5	75,6
Samlet ØMU-gæld i pct. af BNP	41,8	43,6	42,5	0,7

1) Indeholder bl.a. andre typer kort og langfristede lån til eksempelvis byfornyelse mv.

ØMU-gæld og statsgæld omfatter ikke statslige, kommunale og regionale finansielle aktiver. Udgangspunktet for vurderinger af de offentlige finansers langsigtede holdbarhed er derfor det offentlige finansielle nettogæld. Den offentlige nettogæld afspejler forskellen mellem finansielle passiver og aktiver for hele den offentlige sektor.

Den offentlige finansielle nettogæld blev i 2007 vendt til et nettotilgodehavende som i løbet af 2008 steg til 6½ pct. af BNP. Frem mod 2011 skønnes det offentlige nettotilgodehavende imidlertid at blive vendt til en nettogæld på 3 pct. af BNP, *jf. tabel 2.14*. Opbygningen af offentlig nettogæld skal ses i lyset af underskuddene på de offentlige finanser i 2009-11.

Tabel 2.14
Den offentlige nettogæld 2008-11

	2008	2009	2010	2011	Ændring 2008-11
Mia. kr., årets priser					
Offentlig nettogæld	-115,1	-76,0	-19,0	55,2	170,3
Offentlig nettogæld i pct. af BNP	-6,6	-4,6	-1,1	3,1	9,7

Finansieringsbehovet, som blev indført som et nyt begreb i *Budgetoversigt 3* og *Økonomisk Redegørelse*, december 2010, erstatter det tidligere "lånebehov". Forskellen mellem de to begreber er, at bevægelser på statens konto ikke påvirker finansieringsbehovet, mens de påvirker lånebehovet. Derved opnås en mere klar sontring mellem, hvad der skal finansieres, og hvordan det finansieres.

Finansieringsbehovet svarer til nettofinansieringsbehovet, der navnlig afhænger af underskuddet på statens finanser, samt afdrag på kort og lang gæld. Finansieringsbehovet kan dækkes ved at optage lån eller ved at trække på statens indestående i Nationalbanken.

Statens indenlandske finansieringsbehov i 2011 er siden december reduceret med 3 mia. kr. til 112 mia. kr., *jf. tabel 2.15*. Faldet skyldes et lavere afdrag på skatkammerbeviser og et lavere indenlandsk nettofinansieringsbehov blandt andet som følge af et lavere genudlånsomfang. I modsat retning trækker større afdrag på den langfristede gæld.

Tabel 2.15
Indenlandsk finansieringsbehov 2011

	December	Maj
Mia. kr.		
Indenlandsk nettofinansieringsbehov	50	46
Afdrag langfristet gæld mv. ¹⁾	35	40
Afdrag skatkammerbeviser ²⁾	30	25
Indenlandsk finansieringsbehov	115	112

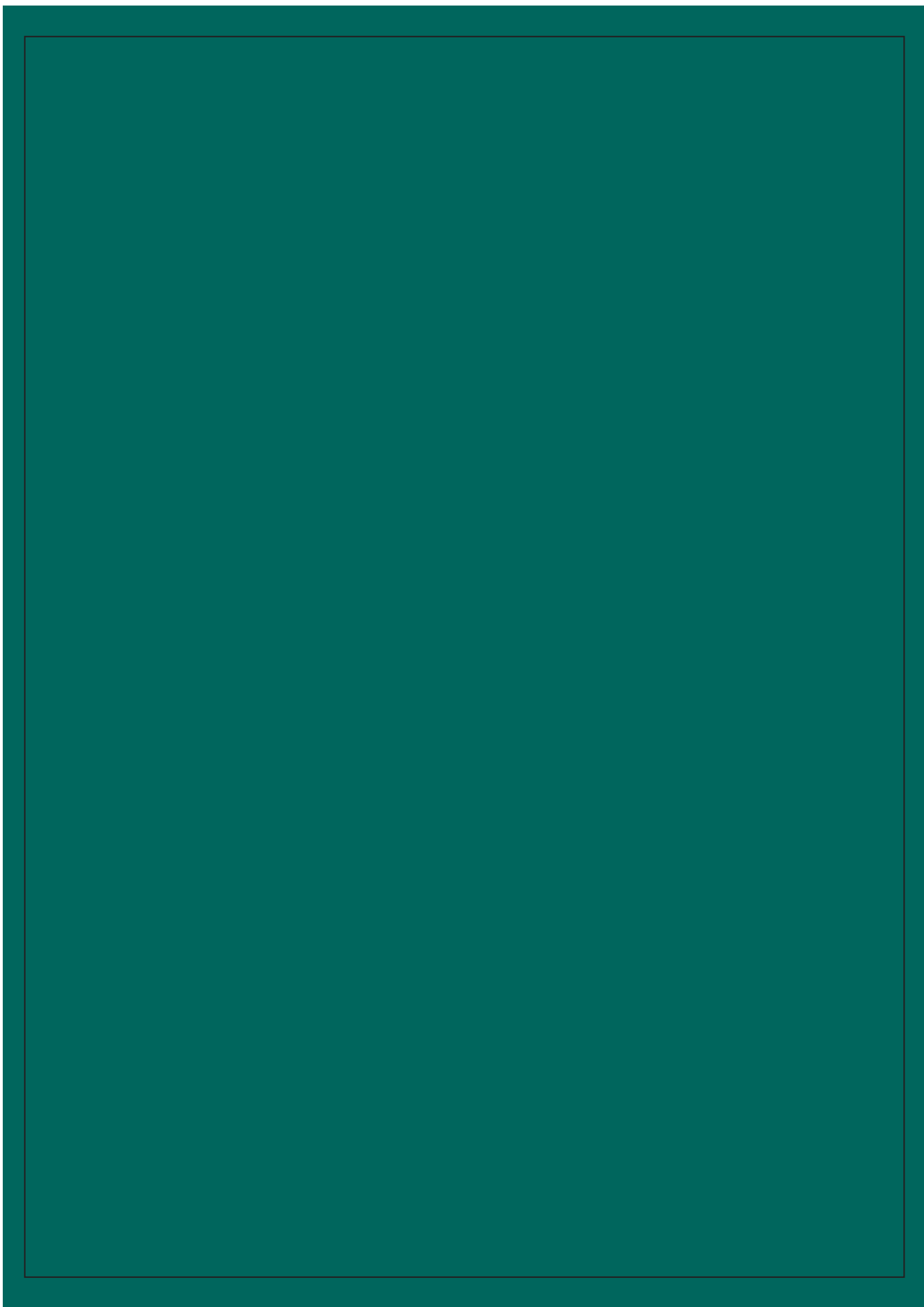
- 1) Afdrag langfristet gæld er inklusive fondenes nettoobligationskøb, nettobetalingen fra valutaswaps og opkøb uden for året.
- 2) Afdrag skatkammerbeviser svarer til udestående i programmet ultimo 2010.

Det udenlandske finansieringsbehov for 2011 er uændret i forhold til decemberskønnet, *jf. tabel 2.16.*

Tabel 2.16
Udenlandsk finansieringsbehov 2011

	December	Maj
Mia. kr.		
Udenlandsk nettofinansieringsbehov	-1	-1
Afdrag langfristet gæld mv. ¹⁾	33	33
Afdrag commercial paper (CP) ²⁾	5	5
Udenlandsk finansieringsbehov	37	37

- 1) Afdrag langfristet gæld er inklusive fondenes nettoobligationskøb, nettobetalingen fra valutaswaps og opkøb uden for året.
- 2) Afdrag commercial paper svarer til udestående i programmet ultimo 2010.

3. Offentlige finanser og finanspolitikken

Resume

- Danmarks Statistik har offentliggjort foreløbige tal for de offentlige finanser i 2010, der viser et underskud på 51 mia. kr. svarende til 2,9 pct. af BNP. Underskuddet er dermed reduceret med 12 mia. kr. siden december, hvilket navnlig skal ses i lyset af højere personskatter og renteindtægter.
- Det offentlige underskud skønnes til godt 74 mia. kr. i 2011 og 80 mia. kr. i 2012 svarende til 4,1 og 4,3 pct. af BNP. Underskuddet ventes øget fra 2010 til 2011 i lyset af en reduktion i indtægterne fra pensionsafkastskatten på 37 mia. kr. Endvidere skønnes en stigning i underskuddet fra 2011 til 2012 som følge af tilbagebetaling af efterlønsbidrag.
- Den strukturelle offentlige saldo forbedres fra 2010 til 2012. Den strukturelle saldo skønnes til -1,6 pct. af BNP i 2010, -1,1 pct. af BNP i 2011 og -1,0 pct. af BNP i 2012. Forbedringen af den strukturelle saldo skal blandt andet ses i sammenhæng med genopretningsaftalen, indfasningen af finansieringselementerne i skattereformen og en normalisering af de offentlige investeringer fra et højt niveau.
- Finanseffekten skønnes til knap -0,4 pct. af BNP i 2011 og -0,3 pct. af BNP i 2012. Finanseffekten er opjusteret med 0,2 pct.-point i 2012, hvilket primært skyldes lidt højere realvækst i offentligt forbrug og investeringer samt en markant opjustering af overførselsudgifterne navnlig som følge af højere satsregulering og knap 10.000 flere førtidspensionister end skønnet i december. Dertil kommer en forventet aktivitetsstigning fra efterlønsudbetalingerne på ¼ pct. af BNP. Samlet set skønnes finanspolitikken inklusive efterlønsudbetalingerne at være omtrent neutral for aktiviteten i 2012.
- Den lidt højere realvækst i det offentlige forbrug og investeringer i 2012 følger af nominelle nedjusteringer af udgifterne i 2011. Realvæksten i det offentlige forbrug skønnes til -0,3 pct. i 2011 og 0,5 pct. i 2012, mens der skønnes en realvækst i de offentlige investeringer på 7 pct. i 2011 og -7 pct. i 2012.

3.1 Offentlige finanser

Skønnene for den offentlige saldo er baseret på finansloven for 2011, de ministerielle ramme-redegørelser for udgiftsudviklingen på statens område i 2011 samt de kommunale og regionale budgetter for 2011. Skønnet for 2012 beror overvejende på forudsætninger fra *Aftale om genopretning af dansk økonomi*, maj 2010 og *Aftale om senere tilbagetrækning*, maj 2011. Dertil kommer resultatet af forårets overenskomstforhandlinger på det offentlige område.

Danmarks Statistik har offentliggjort foreløbige tal for de offentlige finanser i 2010, der viser et offentligt underskud på 51 mia. kr., jf. *tabel 3.1* og *bilag 2*. I forhold til decembervurderingen er det offentlige underskud reduceret med 12 mia. kr. fra 3,6 pct. af BNP til 2,9 pct. af BNP. Det lavere underskud i 2010 skal ses i lyset af større indtægter fra personskatter og renteindtægter samt lavere udgifter til offentligt forbrug og overførselsudgifter end skønnet i december.

Tabel 3.1
Saldoen på de offentlige finanser 2005-2012

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Mia. kr., årets priser								
December	77,6	82,3	81,4	56,9	-46,5	-62,6	-83,9	-62,5
Maj	77,6	82,3	81,4	56,9	-46,5	-50,8	-74,3	-80,0
Heraf stat ¹⁾	82,7	89,7	85,8	64,6	-32,5	-42,1	-	-
Heraf kommuner og amter/regioner ¹⁾	-5,5	-7,8	-4,5	-7,4	-12,6	-8,6	-	-
Heraf sociale kasser og fonde ²⁾	0,4	0,3	0,0	-0,3	-1,5	-0,1	-	-
Maj, pct. af BNP	5,0	5,0	4,8	3,3	-2,8	-2,9	-4,1	-4,3

1) Opgørelsen af saldoen for henholdsvis stat samt kommuner og amter/regioner afspejler ikke fuldt ud, at staten via overførsler til kommuner og amter/regioner overvejende bærer risikoen for konjunkturtelt betingede udsving i udgifter og indtægter.

2) A-kasserne og Lønmodtagernes Garantifond.

I 2011 skønnes underskuddet på de offentlige finanser at udgøre godt 74 mia. kr. svarende til 4,1 pct. af BNP, mens underskuddet skønnes til 80 mia. kr. svarende til 4,3 pct. af BNP i 2012. I decembervurderingen blev underskuddet skønnet til 4,7 pct. af BNP i 2011 og 3,4 pct. af BNP i 2012. Forbedringen af den offentlige saldo i 2011 skal navnlig ses i sammenhæng med højere indtægter fra Nordsø-aktiviteter og personskatter, mens forværringen af den offentlige saldo i 2012 primært skyldes forudsatte tilbagebetalinger af efterlønsbidrag.

Ifølge *Aftale om senere tilbagetrækning*, maj 2011 er det muligt at melde sig ud af efterlønsordningen i 2012. Det forudsættes, at der skal udbetales 16¼ mia. kr., og at en del af de tilbagebetalte midler placeres på fradragsberettigede private pensionsordninger. Det er på den baggrund lagt til grund, at tilbagebetalingerne øger det offentlige underskud med ca. 1 pct. af

BNP i 2012, *jf. boks 3.1*. Tilbagebetalingen er en engangseffekt og indregnes ikke i den strukturelle saldo.

Boks 3.1

Efterlønsudbetalingernes påvirkning af de offentlige finanser i 2012

Med *Aftale om senere tilbagetrækning*, maj 2011 forbedres de offentlige finanser med ca. 18 mia. kr. og beskæftigelsen øges med godt 65.000 personer i 2020, *jf. Økonomisk Redegørelse*, maj 2011.

Der gives mulighed for at træde ud af efterlønsordningen i 2012 og få de indbetalte efterlønsbidrag tilbagebetalt skattefrit. Det er lagt til grund, at ca. 1/3 vil træde ud af ordningen, og at den offentlige saldo i 2012 forringes med godt 21 mia. kr. før aktivitets- og rentevirkninger, *jf. nedenfor*.

	Mia. kr.	Pct. af BNP
Offentlige finanser før efterlønsudbetalinger	-59½	-3,2
Efterlønsudbetalinger (brutto)	-17	
Afgift på indbetalinger foretaget efter 15. maj 2011	¼	
Efterlønsudbetalinger (netto)	-16¾	
Færre skatteindtægter som følge af højere pensionsindbetalinger	-4¾	
Påvirkning af offentlige finanser før aktivitets- og rentevirkninger	-21½	
Aktivitets- og rentevirkninger i alt	1	
Påvirkning af offentlige finanser i alt	-20½	-1,1
Offentlige finanser med efterlønsudbetalinger	-80	-4,3

Efterlønsudbetalingerne øger det offentlige underskud med 16¾ mia. kr. før afledte effekter.

Det skønnes, at efterlønsudbetalingerne indebærer en stigning i fradragsberettigede pensionsindbetalinger på 10½ mia. kr., hvilket reducerer kildeskatterne med 4¾ mia. kr. Det offentlige underskud stiger på den baggrund med 21½ mia. kr. før aktivitets- og rentevirkninger.

En ventet stigning i privatforbruget øger indtægterne fra moms og afgifter, og reducerer ledigheden og dermed overførselsudgifterne. Derudover forudsættes stigningen i det offentlige underskud finansieret med træk på statens konto i Nationalbanken, hvor staten modtager en rente på 0,85 pct., hvilket reducerer renteindtægterne. Samlet set ventes aktivitets- og rentevirkninger at forbedre den offentlige saldo med 1 mia. kr.

Det offentlige underskud stiger således med 20½ mia. kr. inklusiv aktivitets- og rentevirkninger.

Danmark kom ind i EU's "procedure for uforholdsmæssigt store underskud" på baggrund af et skønnet underskud på 5,5 pct. i 2010 og 4,9 pct. i 2011 i EU's forårsprognose fra maj 2010,

hvilket var på linje med Finansministeriets og andre institutioners skøn på det tidspunkt. Rådet af EU's finansministre (ECOFIN) fremsendte sin henstilling i juni 2010 om at starte konsolideringen i 2010, gennemføre initiativer, der sikrer en styrkelse af den strukturelle saldo med 1½ pct. af BNP i årene 2011-2013, og sikre, at underskuddet bringes under 3 pct. af BNP i 2013. Genopretningsaftalen fra maj 2010 betyder, at henstillingen fra EU kan indfris.

De seneste og fortsat foreløbige tal fra Danmarks Statistik viser, at underskuddet på de offentlige finanser i 2010 var mindre end grænsen på 3 pct. af BNP i Stabilitets- og Vækstpagten, hvilket navnlig skal ses i sammenhæng med, at indtægterne fra pensionsafkastskatten er ekstraordinært høje i 2010. Ved et normalafkast ville underskuddet således have været over 4 pct. af BNP. Det har dog ikke betydning for Danmarks EU-henstilling om at konsolidere de offentlige finanser og sikre et underskud på under 3 pct. af BNP senest i 2013. Danmark kan først få ophævet henstillingen, hvis det konstateres, at underskuddet er under 3 pct. af BNP, og EU-prognoser viser et underskud under 3 pct. af BNP fremadrettet. I EU's seneste prognose fra 13. maj 2011 skønnes underskuddet til 4,1 pct. af BNP i 2011 og 3,2 pct. af BNP i 2012. EU's prognose afspejler ikke tilbagebetalingen af efterlønsbidrag i 2012, og korrigeres der herfor, er EU's skøn på linje med Finansministeriets skøn.

Den offentlige saldo forværres fra 2010 til 2011 på trods af, at genopretningsaftalen isoleret set styrker finanserne. Forværringen afspejler primært, at indtægterne fra pensionsafkastskatten ventes reduceret med 37 mia. kr. fra 2,4 pct. af BNP i 2011 til 0,3 pct. af BNP i 2012.

Den strukturelle offentlige saldo ventes derimod forbedret med ½ pct.-point 2010 til 2012. Styrkelsen af den strukturelle saldo skal primært ses i lyset af genopretningsaftalen, herunder blandt andet suspensionen af §20-reguleringen af beløbsgrænser for skatter mv., dagpenge-reformen og indførelse af loft over fradrag til faglige kontingenter for lønmodtagere samt forlængelsen af arbejdsgiverperioden for sygedagpenge. Derudover bidrager finansieringssele-menterne i *Forårspakke 2.0*, herunder højere afgifter, til at styrke de offentlige finanser.

Den ekspansive finanspolitik i 2009 og 2010, udbetalingerne af SP-midlerne i 2009 og rentefaldet siden 2008 påvirker også aktiviteten i 2011. Samlet set skønnes finanspolitikken, frigivelsen af SP-midler og rentefaldet siden 2008 at øge aktiviteten svarende til knap 1¼ pct. af BNP i 2011. I 2012 skønnes den økonomiske politik samlet set at reducere aktiviteten med ½ pct. af BNP. Heri indgår en forventet stigning i aktiviteten på ¼ pct. af BNP fra efterlønsudbetalingerne.

Den et-årige finanseffekt skønnes til knap -0,4 pct. af BNP i 2011 og -0,3 pct. af BNP i 2012. I 2012 styrker udbetalingen af efterlønsbidragene yderligere aktiviteten med ¼ pct. af BNP, så finanspolitikken inklusiv efterlønsudbetalingerne er omtrent neutral for aktiviteten. I 2011 er finanseffekten kun justeret marginalt i forhold til december, mens opjusteringen af finanseffekten fra -0,5 pct. af BNP til -0,3 pct. af BNP i 2012 blandt andet er afledt af en opjustering af overførselsudgifterne og lidt højere realvækst i offentligt forbrug og investeringer.

Ændringer i forhold til vurderingen i december 2010

Danmarks Statistiks foreløbige opgørelse af de offentlige finanser i 2010 viser et offentligt underskud på 51 mia. kr. I forhold til decembervurderingen er det offentlige underskud redu-

ceret med knap 12 mia. kr., hvilket skal ses i lyset af merindtægter fra personskatter og renteindtægter samt lavere udgifter til offentligt forbrug og overførselsudgifter, *jf. tabel 3.2.*

I 2011 er underskuddet reduceret med 9¼ mia. kr. siden december. Det skal ses i sammenhæng med en opjustering af indtægterne på 15 mia. kr. primært afledt af højere Nordsø-indtægter, personskatter og moms. Opjusteringen af udgifterne med omkring 5¼ mia. kr. i 2011 skyldes realisering af statslige tab på kapitalindskud og garantiordninger i primært Aamergbanken.

Det offentlige underskud i 2012 er opjusteret med 17½ mia. kr. i forhold til december-vurderingen, hvilket primært afspejler tilbagebetaling af efterlønsbidrag i 2012, som isoleret set forværrer den offentlige saldo med godt 20 mia. kr. Derudover er overførselsudgifterne opjusteret med 7¼ mia. kr. i 2012 navnlig som følge af en højere satsreguleringsprocent samt en opjustering af antallet af førtidspensionister med 10.000. De offentlige indtægter er derimod opjusteret i 2012 afledt af højere Nordsø-indtægter, registreringsafgift og nettorenteindtægter og udbytter på i alt ca. 9 mia. kr.

Tabel 3.2
Ændring af den offentlige saldo i 2010-2012 siden december

	2010	2011	2012
Mia. kr., årets priser			
Nordsø-indtægter	0,1	5,5	3,5
Selskabsskatter, ikke kulbrinteskattepligtige	0,1	0,2	0,4
Pensionsafkastskat	0,0	1,6	-2,4
Arbejdsmarkedsbidrag	0,5	-0,9	-0,6
Personskatter mv.	5,2	1,4	-0,1
Moms	0,7	1,5	2,7
Registreringsafgift	0,5	0,5	1,7
Øvrige skatter og afgifter	-1,6	0,0	-1,6
Offentligt forbrug	1,2	1,1	-1,4
Offentlige investeringer	-0,4	0,5	0,0
Overførselsudgifter	1,9	0,4	-7,2
Nettorenteudgifter og udbytter	2,3	0,3	4,0
Subsidier	-0,4	1,3	0,8
Andre udgifts- og indtægtsposter	1,8	-3,7	-17,3
Ændring af den offentlige saldo, i alt	11,8	9,7	-17,5

Anm.: Negative tal angiver saldoforværringer, mens positive tal viser saldoforbedringer.

Nordsøindtægterne er opjusteret med 5½ mia. kr. i 2011 og 3½ mia. kr. i 2012 afledt af en opjustering af olieprisen i danske kroner med henholdsvis 90 kr. i 2011 og 52 kr. i 2012.

Pensionsafkastskatten er som følge af ændrede renteskøn opjusteret med 1½ mia. kr. i 2011 og nedjusteret med 2½ mia. kr. i 2012.

Arbejdsmarkedsbidraget er nedjusteret med knap 1 mia. kr. i 2011 og ½ mia. kr. i 2012 primært som følge af en ændret håndtering af skattnedslaget for seniorer, som var en del af jobplanen fra 2008, jf. boks 3.2.

Indtægterne fra *personskatter mv.* er opjusteret med 1½ mia. kr. i 2011 og uændrede i 2012 i forhold til decembervurderingen. Den ændrede håndtering af seniornedslaget bidrager isoleret set til en opjustering i begge år. I 2012 bidrager øgede overførselsudgifter og højere lønsum til en opjustering af personskatterne, der dog modvirkes af lavere personskatter som følge af forventede højere fradragsberettigede pensionsindbetalinger afledt af tilbagebetalingen af efterlønsbidrag.

Momsprovenuet er opjusteret med henholdsvis 1½ og 2¼ mia. kr. i 2011 og 2012 primært afledt af et forventet højere privatforbrug. Det højere privatforbrug i 2012 skal blandt andet ses i sammenhæng med udbetalingen af efterlønsbidrag.

Indtægterne fra *registreringsafgiften* skønnes henholdsvis ½ og 1¼ mia. kr. højere i 2011 og 2012 end i december. I begge år skal opjusteringen ses i sammenhæng med en opjustering af det private bilkøb, og indtægterne fra registreringsafgift af leasingbiler bidrager desuden til opjusteringen i 2012.

Det *offentlige forbrug* er nedjusteret med godt 1 mia. kr. i 2011 og opjusteret med knap 1½ mia. kr. i 2012. Nedjusteringen i 2011 skal ses i sammenhæng med, at Danmarks Statistiks budgetstatistik afspejler, at kommunernes budgetterede nettoserviceudgifter i 2011 ligger ca. 1 mia. kr. under det aftalte niveau fra juni 2010. Opjusteringen i 2012 er afledt af, at budgetvirkningen af de aftalte lønstigninger i OK11 er højere i 2012 end forudsat i december primært som følge af, at udmøntningerne sker tidligere på året end antaget.

Overførselsudgifterne er nedjusteret med ½ mia. kr. i 2011, men opjusteret med 7¼ mia. kr. i 2012. I både 2011 og 2012 er nettoledigheden nedjusteret, hvilket reducerer udgifterne til blandt andet dagpenge. I modsat retning trækker en opjustering i 2011 og 2012 af antallet af førtidspensionister, SU-modtagere og barselsdagpengemodtagere, samt at den gennemsnitlige arbejdsindkomst for folkepensionister er faldet under krisen, hvilket øger de indkomsthængige tillæg til folkepension. Derudover er satsreguleringen opjusteret med 1,1 pct.-point i 2012.

Nettorenteudgifter og udbytter er nedjusteret med ¼ mia. kr. i 2011 og 4 mia. kr. i 2012. Udbytterne fra Dong A/S og øvrige statslige selskaber er på baggrund af selskabernes regnskaber for 2010 opjusteret med 2 mia. kr. i 2011, der skønnes at bære med over i 2012. I 2011 er renteudgifterne opjusteret med 2 mia. kr., mens de er nedjusteret med 1½ mia. kr. i 2012. Opjusteringen af renteudgifterne i 2011 skyldes et større omfang af emissionskurstab og opkøbskurstab, mens nedjusteringen i 2012 er afledt af et større træk på statens konto i Nationalbanken, som reducerer behovet for obligationsudstedelser.

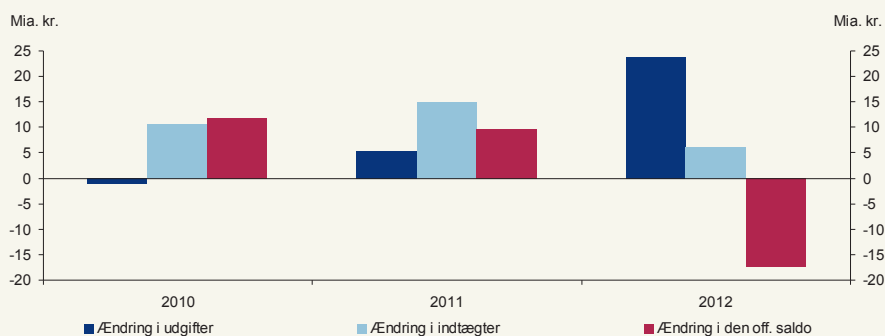
Nedjusteringen af *subsidierna* med henholdsvis 1¼ og ¾ mia. kr. i 2011 og 2012 følger blandt andet af budgetstatistikken fra Danmarks Statistik, som viser lavere udgifter til subsidier i 2011, der skønnes at bære med over i 2012.

De andre *udgifts- og indtægtsposter* forværrer den offentlige saldo med 3¼ mia. kr. i 2011 og 17¼ mia. kr. i 2012 sammenlignet med decemberskønnet. Virkningen i 2011 skal ses i sammenhæng med realisering af tab på kapitalindskud i Amagerbanken og EIK bank samt på statsgarantier til Amagerbankens. I 2012 skyldes forværringen tilbagebetaling af efterlønsbidrag.

Indtægterne er opjusteret med henholdsvis 10½, 15 og 5 mia. kr. i 2010, 2011 og 2012, *jf. figur 3.1*. Opjusteringerne af de offentlige indtægter skyldes blandt andet højere Nordsøindtægter, moms og personskatter. I 2010 er udgifterne nedjusteret med ca. 1 mia. kr. afledt af blandt andet lavere offentligt forbrug, mens opjusteringen af udgifterne på ca. 5 mia. kr. i 2011 skyldes tab på Amagerbanken. I 2012 er opjusteringen af udgifterne på 23¼ mia. kr. afledt af højere overførselsudgifter samt tilbagebetaling af efterlønsbidrag.

Figur 3.1

Revision af udgifter og indtægter (mia.kr., årets priser) siden december, 2010-2012

Boks 3.2**Revision af udgifts- og indtægtsskøn i 2011 og 2012**

De nye skøn for de offentlige finanser indebærer en forbedring af den offentlige saldo på 9¼ mia. kr. i 2011 og en forværring på 17½ mia. kr. i 2012 i forhold til decembervurderingen.

Nordsøindtægterne er opjusteret med 5½ mia. kr. i 2011 og 3½ mia. kr. i 2012. Opjusteringen er afledt af, at olieprisen i danske kroner er opjusteret med henholdsvis 90 kr. i 2011 og 52 kr. i 2012 siden decembervurderingen. I modsat retning trækker, at omkostningerne ved kulbrinteindvindingen er opjusteret i forhold til december, hvilket reducerer skattegrundlaget.

Provenuet fra *selskabsskatterne fra ikke kulbrinteskattepligtige selskaber* er opjusteret med ¼ mia. kr. i 2011 og ½ mia. kr. i 2012, hvilket skal ses i lyset af et højere nominelt BNP-niveau.

Pensionsafkastskatten er som følge af ændrede renteskøn opjusteret med 1½ mia. kr. i 2011 og nedjusteret med 2½ mia. kr. i 2012. Opjusteringen i 2011 skal navnlig ses i lyset af, at der skønnes mindre kurstab i pensionsinstitutter fra obligationer og derivater. Det skyldes, at rentestigningerne gennem 2011 er lidt mindre end ventet i december. Omvendt er rentestigningerne i 2012 opjusteret, og på den baggrund skønnes nu et større kurstab fra obligationer og derivater i 2012.

Arbejdsmarkedsbidraget er nedjusteret med knap 1 mia. kr. i 2011 og ¾ mia. kr. i 2012. I både 2011 og 2012 er arbejdsmarkedsbidraget nedjusteret som følge af en ændret håndtering i de offentlige finanser af skatnedslaget til seniorer i arbejde, som er en del af jobplanen fra 2008. 64- og 65 årige kan få en overførsel fra skat på op til 100.000 kr., såfremt de fortsætter med at arbejde og opfylder visse betingelser. I de offentlige finanser har overførslen tidligere været håndteret som et nedslag i personskatterne, mens det nu håndteres som et nedslag i arbejdsmarkedsbidraget. Den ændrede håndtering af seniormedslaget reducerer isoleret set arbejdsmarkedsbidraget med ca. 1 mia. kr. i både 2011 og 2012 og øger personskatterne tilsvarende.

Indtægterne fra *personskatter mv.* er opjusteret med ¾ mia. kr. i 2011 og uændrede i 2012 i forhold til decembervurderingen. Opjusteringen i 2011 skal blandt andet ses i sammenhæng med den ændrede håndtering af seniormedslaget, *jf. ovenfor*. I 2012 bidrager opjusteringer af overførselsudgifterne og lønsummen til højere personskatter. Det modvirkes dog af, at tilbagebetaling af efterlønsbidragene skønnes at reducere personskatterne med 4½ mia. kr. i 2012 primært afledt af højere fradragsberettigede pensionsindbetalinger.

Momsprovenuet er opjusteret med henholdsvis 1½ og 2¼ mia. kr. i 2011 og 2012 primært afledt af et forventet højere privatforbrug.

Indtægterne fra *registreringsafgiften* skønnes henholdsvis ½ og 1¼ mia. kr. højere i 2011 og 2012 afledt af en opjustering af det private bilkøb. Indtægterne fra registreringsafgift af leasingbiler bidrager desuden til opjusteringen i 2012.

Øvrige skatter og afgifter er uændrede 2011 og opjusteret med ¼ mia. kr. i 2012, hvilket blandt andet kan tilskrives en opjustering af energiafgifterne og nedjustering af miljøafgifterne og vægtafgiften. I 2011 skønnes tinglysningsafgiften ½ mia. kr. højere som følge af, at forsinkelser grundet den digitale tinglysning ventes indhentet.

Boks 3.2 (fortsat)**Revision af udgifts- og indtægtsskøn i 2011 og 2012**

Det *offentlige forbrug* er nedjusteret med godt 1 mia. kr. i 2011 og opjusteret med knap 1½ mia. kr. i 2012. Nedjusteringen i 2011 skal ses i sammenhæng med, at kommunernes budgetterede nettoserviceudgifter i 2011 ligger ca. 1 mia. kr. under det aftalte niveau fra juni 2010. Opjusteringen i 2012 skyldes, at budgetvirkningen af de aftalte lønstigninger i OK11 i 2012 er højere end forudsat i december, fordi lønstigningerne udmøntes tidligere på året.

I Danmarks Statistisk budgetstatistik fra marts er de *offentlige investeringer* nedjusteret med ½ mia. kr. i 2011 i forhold til skønnet i december. Realvæksten skønnes til 7 pct. i 2011 og -7 pct. i 2012, jf. også nedenfor.

Overførselsudgifterne er nedjusteret med ½ mia. kr. i 2011 og opjusteret med 7¼ mia. kr. i 2012. I 2011 og 2012 er nettoledigheden nedjusteret med henholdsvis 14.300 og 11.800 personer, hvilket reducerer udgifterne til blandt andet dagpenge med henholdsvis 2¼ mia. kr. og 1¼. I både 2011 og 2012 er antallet af førtidspensionister, SU-modtagere og barseldagpengemodtagere samt, at den gennemsnitlige arbejdsindkomst for folkepensionister er faldet under krisen, hvilket øger de indkomstafhængige tillæg til folkepension. Det øger samlet set udgifterne med 2½ mia. kr. i 2011 og 6¼ mia. kr. i 2012. I 2012 skal opjusteringen også ses i sammenhæng med, at satsreguleringen er opjusteret med 1,1 pct.-point i 2012, hvilket isoleret set øger overførselsudgifterne med 3½ mia. kr.

Nettorenteudgifter og udbytter er nedjusteret med ¼ mia. kr. i 2011 og 4 mia. kr. i 2012. Udbytterne fra Dong og øvrige statslige selskaber er på baggrund af selskabernes regnskaber i foråret 2011 opjusteret med 2 mia. kr. i 2011. Opjusteringen af udbytterne i 2011 skønnes at bære med over i 2012. Renteudgifterne er opjusteret med 2 mia. kr. i 2011 og nedjusteret med 1½ mia. kr. i 2012. Opjusteringen i 2011 skyldes et større omfang af emissionskurstab og opkøbskurstab, mens nedjusteringen i 2012 er afledt af et mindre nettofinansieringsbehov og et større træk på statens konto i Nationalbanken, som reducerer behovet for obligationsudstedelser.

Nedjusteringen af *subsidieme* med henholdsvis 1¼ og ¾ mia. kr. i 2011 og 2012 skyldes budgetstatistikken fra Danmarks Statistik, som viser lavere udgifter til subsidier i 2011, der skønnes at bære med over i 2012. Derudover er udgifterne i løntilskudsordninger nedjusteret i både 2011 og 2012.

De andre *udgifts- og indtægtsposter* forværrer den offentlige saldo med 3¼ mia. kr. i 2011 og 17¼ mia. kr. i 2012 sammenlignet med decemberskønnet. Nedjusteringen i 2011 skal ses i sammenhæng med realisering af tab på 7¼ mia. kr. på kapitalindskud i Amagerbanken og EIK-bank samt på statsgarantier til Amagerbanken for 7¼ mia. kr. I modsat retning trækker indtægter fra provision af statsgarantier på 1½ mia. kr. i 2011 og ¾ mia. kr. i 2012. I 2012 skyldes forværringen tilbagebetaling af efterlønsbidrag på knap 17 mia. kr.

Udviklingen i udgifts- og skattetryk, 2005-2012

Det samlede offentlige udgiftstryk skønnes at udgøre 56¼ pct. af BNP i 2012, jf. tabel 3.3. Det er en stigning på 4¼ pct.-point af BNP i forhold til 2005. Stigningen kan navnlig henføres til en skønnet forøgelse af det offentlige forbrugstryk på godt 2¼ pct.-point og en stigning i de øvrige udgifter på 1½ pct. af BNP. I samme periode ventes indtægtstrykket reduceret med 5 pct.-point., hvilket blandt andet skal ses i forhold til, at indtægterne fra pensionsafkastskatten var ekstraordinært høje i 2005 og indkomstskattelettelser, som har reduceret indtægterne fra personskatter.

Tabel 3.3
Udgifts- og skattetryk, 2005-2012

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Ændr. 05-12
Pct. af BNP									
Forbrug	26,0	25,9	26,0	26,7	30,0	29,4	28,6	28,3	2,2
Overførselsudgifter	16,5	15,6	15,2	15,1	17,1	17,3	17,4	17,4	0,8
Investeringer	1,8	2,0	1,9	1,92	2,1	2,2	2,3	2,1	0,3
Renteudgifter	2,6	2,2	2,0	1,8	2,3	2,2	2,2	2,1	-0,5
Øvrige udgifter	5,0	4,9	4,9	5,4	5,7	5,9	5,9	6,4	1,5
Udgiftstryk¹⁾	51,9	50,6	50,0	51,0	57,2	57,0	56,5	56,2	4,3
Skattetryk									
Personskatter mv. ²⁾	21,2	21,2	21,5	21,4	22,4	20,5	20,5	20,3	-0,9
Arbejdsmarkedsbidrag	4,4	4,4	4,5	4,6	4,8	4,7	4,5	4,5	0,1
Pensionsafkastskat	2,4	0,8	0,3	0,5	0,5	2,4	0,3	0,7	-1,7
Selskabsskatter	3,9	4,4	3,8	3,3	2,5	2,7	3,0	3,1	-0,8
Moms	10,1	10,3	10,4	10,1	10,2	9,9	9,9	9,9	-0,2
Øvrige indirekte skatter	7,9	7,8	7,6	7,2	6,9	7,1	7,2	7,2	-0,7
Øvrige skatter ³⁾	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	0,9	-0,2
Skattetryk	51,0	49,8	49,1	48,2	48,2	48,2	46,5	46,5	-4,5
Indtægter									
Renteindtægter	1,5	1,5	1,6	1,7	1,9	1,7	1,7	1,6	0,1
Øvrige indtægter	4,6	4,6	4,4	4,5	4,4	4,3	4,4	4,0	-0,6
Told mv. til EU ⁴⁾	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	0,0
Indtægtstryk¹⁾	56,9	55,7	54,8	54,2	54,3	54,1	52,3	51,9	-4,9

- 1) Opgørelsen af de samlede offentlige udgifter og indtægter afviger fra Danmarks Statistiks opgørelse. Danmarks Statistik henfører fx indtægter fra salg af varer og tjenester, der indgår i det offentlige forbrug, til indtægterne, mens det samlede offentlige forbrug indgår på udgiftssiden i tabellen. På den baggrund afviger udgifts- og indtægtstrykket definatorisk fra opgjorte tryk, der er baseret på Danmarks Statistiks opgørelser.
- 2) Personskatter mv. omfatter kildeskatter, vægtafgift fra husholdninger, bo- og gaveafgift samt andre personlige skatter.
- 3) Bidrag til sociale ordninger (A-kassebidrag, efterlønsbidrag mv.).
- 4) Ifølge nationalregnskabsprincipperne kategoriseres disse indtægter som skatter og indgår derfor i skattetrykket, men da indtægterne tilfalder EU, indgår de ikke i indtægtstrykket.

Fra 2008 til 2010 steg det samlede udgiftstryk med 6 pct. af BNP. Stigningen skal blandt andet ses i sammenhæng med, at overførselsudgifterne samlet set er steget med 2¼ pct. af BNP i perioden afledt af blandt andet konjunkturafløede merudgifter til dagpenge og kontant-

hjælp. Samtidig er det offentlige forbrug øget med 2¾ pct. af BNP i lyset af en høj realvækst i kommuner og regioner og store offentlige lønstigninger i 2009.

Det offentlige udgiftstryk ventes reduceret fra 57 pct. af BNP i 2010 til 56¼ pct. af BNP i 2012, hvilket navnlig skal ses i sammenhæng med et lavere offentligt forbrugstryk afledt af genopretningsaftalen, mens en stigning i de øvrige udgifter og overførselsudgifterne trækker i modsat retning.

De øvrige udgifter er ekstraordinært høje i 2010-2012, og de øges fra ca. 6 pct. af BNP i 2010 og 2011 til 6½ pct. af BNP i 2012. I 2010 foretages en tilbagebetaling af negativ skat til pensionsopsparernes konti på 4 mia. kr., som følger af pensionsomlægningen fra institutbaseret til individbaseret beskatning, og i 2011 realiserer staten tab vedrørende kreditpakken og de individuelle statsgarantier i primært Amagerbanken for 7¼ mia. kr. Stigningen i 2012 skal ses i sammenhæng med tilbagebetaling af efterlønsbidrag.

Genopretningsaftalen bidrager også til en reduktion i overførselsudgifterne fra 2010 til 2012 primært afledt af en lavere børnefamilieydelse og forkortelsen af dagpengeperioden fra 4 til 2 år. Samtidig reduceres ledigheden fra 2010 til 2012, hvilket mindsker udgifterne til arbejdsløshedsdagpenge og andre konjunkturfølsomme overførsler. Overførselsudgifterne stiger imidlertid samlet set fra 17,3 pct. af BNP i 2010 til 17,4 pct. af BNP i 2012 som følge af den demografiske udvikling med flere folkepensionister samt en stigning i antallet af førtidspensionister og SU-modtagere.

Fra 2008 til 2010 reduceres personskatternes andel af BNP med 1 pct. Det skal primært ses i sammenhæng med indkomstskattenedsættelserne i *Forårspakke 2.0*. I 2010 og 2011 udgør personskatterne ca. 20½ pct. og 20¼ pct. af BNP i 2012. Skattestigningerne i genopretningsaftalen øger isoleret set personskattetrykket med ½ pct.-point fra 2010 til 2012. I modsat retning trækker, at væksten i lønsummen er relativt afdæmpet i perioden blandt andet afledt af beskedne lønstigninger i 2011 og 2012 i overenskomstaftalerne.

Udviklingen i skattetrykket er generelt ikke et velegnet mål for den økonomiske politiks bidrag til ændringer i skattebelastningen. Provenuvirkninger af diskretionært besluttede ændringer i skatte- og afgiftsregler giver et mere retvisende billede. Det skyldes først og fremmest, at konjunkturudviklingen samt udsving i oliepriser, aktiekurser og renter mv. ofte vil medføre, at væksten i beskatningsgrundlaget for en række skatter og afgifter afviger fra væksten i BNP.

Det kan medføre betydelige udsving i skattetrykket fra år til år, selvom skattebelastningen er uændret. Dette gælder ikke mindst pensionsafkastskatten og beskatningen af Nordsø-aktiviteterne, men fx også registreringsafgift, moms og tinglysningsafgift. Indtægterne fra pensionsafkastskatten udgjorde f.eks. 2½ pct. af BNP i 2005 og 2010, mens den i de øvrige år fra 2005 til 2012 udgør i omegnen af ¼ til ¾ pct. af BNP.

3.2 Offentligt forbrug, beskæftigelse og investeringer

Det offentlige forbrug

Danmarks Statistik har opgjort realvæksten i det offentlige forbrug til 1 pct. i 2010, mens der i perioden 2002-10 som helhed er opgjort en årlig realvækst på 1¼ pct. i gennemsnit, *jf. tabel 3.4*.

Tabel 3.4
Realvækst i det offentlige forbrug, 2002-2012

	02	03	04	05	06	07	08	09	10	Gnst. 02-10	11	12
Realvækst i pct.												
Stat	1,1	-2,1	2,4	-1,3	3,3	9,5	0,4	2,6	0,0	1,7	-	-
Kommuner og amter/regioner	2,6	1,9	1,6	2,4	2,6	-1,7	2,2	3,4	1,4	1,8	-	-
I alt¹⁾	2,1	0,7	1,8	1,3	2,8	1,3	1,6	3,1	1,0	1,7	-0,3	0,5

Anm.: Danmarks Statistik korrigerer ikke for flytning af opgaver mellem sektorer. I 2005 og 2006 er den sektorfordelte realvækst eksempelvis påvirket af opgaveflytningen på skatte- og inddrivelsesområdet pr. 1/11 2005. I 2007 er realvæksten påvirket af kommunalreformen, der blandt andet har medført, at staten har overtaget en række af amternes tidligere opgaver, og i 2009 er den sektorfordelte realvækst påvirket af omlægningen til et strenget kommunalt beskæftigelsessystem, der betyder, at kommunerne har overtaget ansvaret for aktivering af de forsikrede ledige fra staten pr. 1/8 2009.

1) Omfatter endvidere A-kasser mv., der bidrager marginalt til realvæksten i perioden.

Kilde: Danmarks Statistik samt egne beregninger og skøn.

Ifølge Danmarks Statistik er det nominelle offentlige forbrug foreløbig opgjort til 513½ mia. kr. i 2010, hvilket er 1¼ mia. kr. lavere end skønnet i december, *jf. tabel 3.5*. Samtidig betyder lavere pris- og lønstigninger end ventet, at realvæksten er opgjort til 1,0 pct. i 2010 på linje med decembervurderingen. Med afsæt i pris- og lønstigningerne fra december ville realvæksten i det offentlige forbrug således udgøre 0,8 pct. i 2010.

De lavere pris- og lønstigninger skyldes helt overvejende, at lønstigningerne i Danmarks Statistiks opgørelse ikke inkluderer den overenskomstaftalte forhøjelse af den særlige feriegodtgørelse, idet der er tale om en uregelmæssig betaling. Den højere feriegodtgørelse indgår i lønopregningen – og indgik i lyset heraf i de forudsatte offentlige lønstigninger for 2010 fra december.

Danmarks Statistiks kvartalsvise nationalregnskab for 2010 viste et betydeligt højere offentligt forbrug, end der blev skønnet i decembervurderingen – og end nationalregnskabet for hele året nu viser. Nationalregnskabet for årets første tre kvartaler pegede i retning af en realvækst i det offentlige forbrug på omkring 1¼ pct. i 2010, mens opgørelsen for hele året viser en realvækst på 1 pct. i 2010.

I december blev skønnet på 1 pct. især baseret på et betydeligt mindretræk på den kommunale og regionale momsrefusionsordning, jf. *Budgetoversigt 3*, december 2010. Nedjusteringen af forbruget i 2010 skyldes ifølge Danmarks Statistik, at der ved udarbejdelsen af kvartalsopgørelsen var ekstraordinær stor usikkerhed om beregningen af de såkaldte supplementsperioder for kommuner og regioner. Supplementsperioderne omfatter den bogføring, der finder sted efter kalenderårets udløb, men som vedrører aktivitet i kalenderåret.

Tabel 3.5
Skøn for det offentlige forbrug, 2010-2012

	2010	2011	2012
Niveau, mia. kr., årets priser			
Decembervurdering	514,6	518,6	528,8
Majvurdering	513,5	517,5	530,2
Ændring siden december	-1,2	-1,1	1,4
Realvækst, pct.			
Decembervurdering	1,0	-0,3	0,3
Majvurdering	1,0	-0,3	0,5
Ændring siden december, pct.-point	0,0	0,0	0,2

Kilde: Danmarks Statistik samt egne beregninger og skøn.

Skønnet for det offentlige forbrug i 2011 er baseret på Danmarks Statistiks budgetstatistik, der viser et nominelt offentligt forbrug på 517½ mia. kr. i 2011, hvilket er godt 1 mia. kr. lavere end skønnet i december. Det skal ses i sammenhæng med, at kommunernes budgetterede nettoserviceudgifter i 2011 ligger ca. 1 mia. kr. under det aftalte niveau fra juni 2010, hvilket Danmarks Statistiks nationalregnskabsmæssige opgørelse af de offentlige budgetter således også afspejler.

Det er det aftalte niveau for serviceudgifterne, der danner grundlag for udmøntningen af det betingede bloktilskud i 2011, og derfor kan kommunernes nettoserviceudgifter på regnskabet for 2011 øges op til aftaleniveauet svarende til omkring 1 mia. kr.

Samtidig med, at kommunernes budgetterede nettoserviceudgifter for 2011 ligger lavere end det aftalte niveau, peger udviklingen i årets første måneder på de statslige refusionsordninger på mindreudgifter i kommuner og regioner. Det understøtter, at kommunerne og regionerne har tilpasset deres udgifter nedad. Samlet set giver de ministerielle rammeredegørelser dog ikke anledning til ændring af skønnet for det offentlige forbrug i 2011. Nedjusteringen af forbrugsniveauet i 2011 følger således alene af opgørelsen i budgetstatistikken, jf. *ovenfor*.

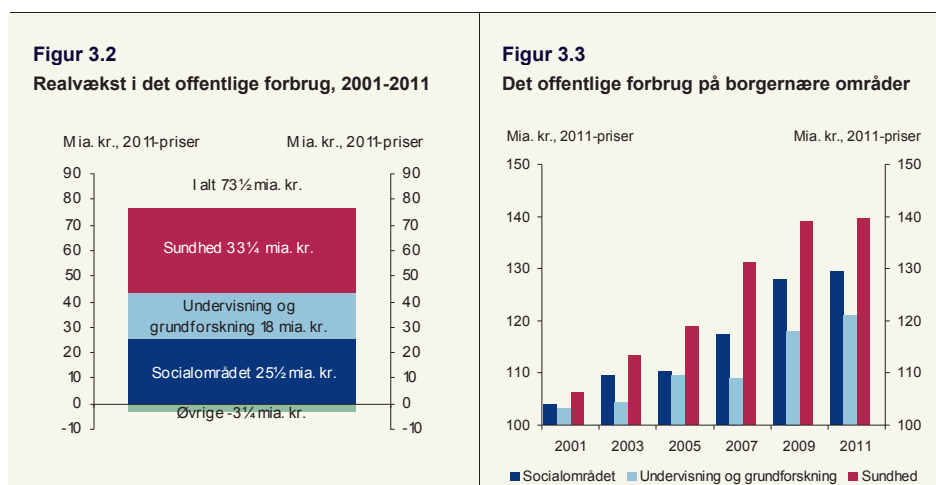
På baggrund af Danmarks Statistiks nedrevisioner af det nominelle offentlige forbrug på godt 1 mia. kr. i både 2010 og 2011 skønnes realvæksten til -0,3 pct. i 2011 på linje med skønnet i december.

I 2012 øges skønnet for realvæksten fra 0,3 til 0,5 pct. Det skyldes det lavere offentlige forbrugsniveau i 2011, der ikke vurderes at bære med over i 2012. Regnskaberne for 2011 kan som nævnt afspejle aftaleniveauet for de kommunale nettoserviceudgifter, hvilket vil medføre højere realvækst i 2011 i stedet for i 2012. Skønnet på 0,3 pct. i december var baseret på genopretningsaftalen, *jf. Budgetoversigt 3*, december 2010.

Det nominelle offentlige forbrug skønnes at være 1,4 mia. kr. højere i 2012 end ventet i december vurderingen, hvilket kan henføres til de nye offentlige overenskomster, som indebærer en 0,4 pct.-point højere budgetvirkning af offentlige lønstigninger i 2012 end skønnet i december. Det skyldes primært, at de aftalte lønstigninger i 2012 udmøntes tidligere på året end forudsat i december.

I perioden fra 2001 til 2011 skønnes den reale stigning i det offentlige forbrug samlet set til 73½ mia. kr., *jf. figur 3.2*.

Det er navnlig de borgernære områder, der er tilført ekstra midler siden 2001. Sundhedsområdet er således tilført et udgiftsløft på 33¼ mia. kr. fra 2001 til 2011, mens udgifterne på socialområdet forventes øget med godt 25½ mia. kr. blandt andet til børn, ældre og udsatte grupper. På undervisningsområdet inkl. grundforskning skønnes udgiftsvæksten at udgøre godt 18 mia. kr. fra 2001 til 2011. Udgifterne på de tre borgernære områder sundhed, socialområdet og undervisning inkl. grundforskning har været stigende igennem hele perioden, *jf. figur 3.3*.

Kilde: Danmarks Statistik samt egne skøn og beregninger.

Den offentlige beskæftigelse, 2002 til 2012

Væksten i den offentlige beskæftigelse er ifølge nationalregnskabet opgjort til 9.500 personer i 2010, hvilket er 3.000 færre end skønnet i december, *jf. tabel 3.6*.

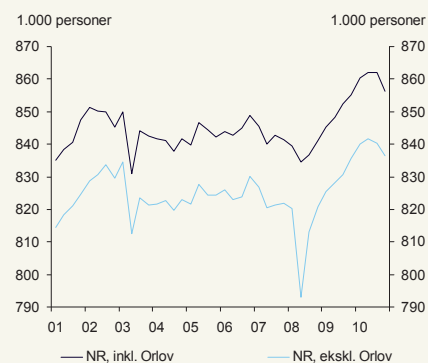
Tabel 3.6
Ændring i den offentlige beskæftigelse i nationalregnskabet, 2010-2012

	2010		2011		2012	
	Dec.	Maj	Dec.	Maj	Dec.	Maj
Antal i 1.000 personer						
Offentlig beskæftigelse, ændring	12,5	9,5	-3,0	0,0	0,0	0,0

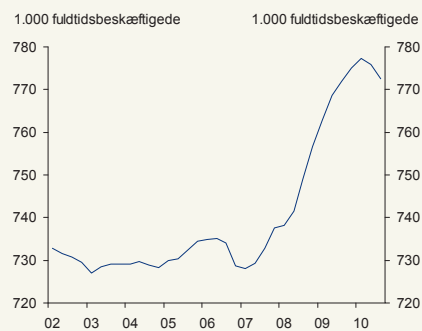
Den offentlige beskæftigelse skønnes at være uændret i 2011 og 2012 i forhold til 2010. Dermed fastholdes det skønnede niveau for den offentlige beskæftigelse fra decembervurderingen.

Den offentlige beskæftigelse er vokset kraftigt siden 2007, men i 2. halvår 2010 er beskæftigelsen faldet, *jf. figur 3.4 og 3.5.*

Figur 3.4
Offentlig beskæftigelse, 2001-2010
Nationalregnskabet

Figur 3.5
Offentlig beskæftigelse, 2002-2010
offentlig beskæftigelsesstatistik

Anm.: Der er korrigeret for sæsonudsving. Faldet i 2008 for beskæftigede ekskl. orlov i figur 3.4 skyldes strejkerne i foråret 2008.

Kilde: Danmarks Statistik samt egne beregninger.

Ifølge den offentlige beskæftigelsesstatistik (OBS) kan faldet i 2. halvår henføres til kommuner og regioner, *jf. tabel 3.7.* Større aktivitet inden for forskning og undervisning bidrager til fortsat vækst i den statslige beskæftigelse i 2. halvår 2010.

Tabel 3.7
Ændring i den offentlige fuldtidsbeskæftigelse

	Hele 2009	1. halvår 2010	2. halvår 2010	Hele 2010
1.000 fuldtidsbeskæftigede ift. samme periode året før				
Offentlig beskæftigelse, i alt	23,4	16,7	3,7	10,2
Stat	4,7	4,2	4,5	4,3
Kommuner	13,9	9,9	-0,1	4,9
Regioner	4,3	2,5	-0,6	0,9

Kilde: Danmarks Statistik.

Den offentlige beskæftigelse (ekskl. beskæftigede på orlov) er fra 2001 til 2010 øget med 20.000 personer ifølge nationalregnskabet, hvilket inkluderer 4.800 i offentlig virksomhedspraktik, *jf. tabel 3.8*. Ifølge arbejdstidsregnskabet (ATR), som er inkl. orlov og ekskl. virksomhedspraktik, er den offentlige beskæftigelse øget med 24.700 personer i samme periode.

I OBS, som opgør antal fuldtidsbeskæftigede på basis af offentlige lønindberetninger, er den offentlige beskæftigelse øget med 43.200 personer fra 2002 til 2010. Dette er væsentligt mere end i nationalregnskabet, som opgør en beskæftigelsesvækst på 13.300 personer i samme periode (ekskl. orlov og personer i virksomhedspraktik). Statistikkerne er dog ikke direkte sammenlignelige, idet bl.a. arbejdsstedsplaceringen er baseret på forskellige kilder. OBS tager afsæt i virksomhedsoplysninger i lønindberetningerne, mens arbejdsstedet i nationalregnskabet er baseret på en fremskrivning af den registerbaserede arbejdsstyrkestatistik (RAS). Som følge af databrud efter strukturreformen er oplysningerne i RAS mere usikre end normalt, hvilket kan være en del af forklaringen på den lavere beskæftigelsesvækst i nationalregnskabet.

Tabel 3.8
Ændring i den offentlige beskæftigelse, 2002-2010

1.000 personer	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	I alt 01-10
Nationalregnskabet, ekskl. orlov										
Inkl. aktiverede ledige i offentlig virksomhedspraktik	11,0	-7,6	-1,3	2,9	1,1	-3,1	-10,8	18,2	9,5	20,0
Aktiverede ledige i offentlig Virksomhedspraktik	-0,5	-4,4	-2,3	-0,9	-0,9	1,2	0,1	1,2	1,7	-4,8
Ekskl. aktiverede ledige i offentlig virksomhedspraktik	11,5	-3,2	1,0	3,8	2,0	-4,3	-10,8	17,0	7,8	24,8
ATR, inkl. orlov	9,3	-2,8	0,9	3,6	2,8	-3,8	-4,7	11,3	8,1	24,7
Den offentlige beskæftigelsesstatistik¹⁾	-	-3,4	0,6	1,0	4,4	-4,9	11,9	23,4	10,2	43,2²⁾
Stat	-	-3,8	-1,1	0,5	4,3	13,5	2,8	4,7	4,3	-
Regioner (amter før 2007)	-	0,0	0,7	4,5	1,0	-47,9	0,9	4,3	0,9	-
Kommuner	-	0,1	0,9	-3,0	-1,2	30,1	8,3	13,9	4,9	-

1) Antal fuldtidsbeskæftigede (aftalt arbejdstid samt overtid). Danmarks Statistik korrigerer ikke for flytning af opgaver mellem sektorer. Eksempelvis er sektorfordelingen i 2005 og 2006 påvirket af opgaveflytningen på skatte- og inddrivelsesområdet pr. 1/11 2005 og i 2007 af kommunalreformen, hvor bl.a. gymnasierne samt det specialiserede socialområde blev overdraget fra amterne/regionerne til henholdsvis staten og kommunerne.

2) Ændring fra 2002-10 idet OBS er først opgjort fra 2002.

Kilde: Danmarks Statistik.

Beskæftigelsesvæksten fra 2002 til 2010 kan ifølge OBS primært henføres til de såkaldt borgernære serviceområder. Specielt på sundheds- og socialområdet har der været en kraftig stigning på henholdsvis 20.800 og 16.000 fuldtidsbeskæftigede fra 2002 til 2010, *jf. tabel 3.9.*

Tabel 3.9
Offentlig beskæftigelse fordelt på områder ifølge den offentlige beskæftigelsesstatistik, 2002-2010

1.000 fuldtidsbeskæftigede	2002	2009	2010	Ændring	
				02-10	09-10
Offentlig fuldtidsbeskæftigelse i alt	732,0	765,0	775,2	43,2	10,2
Generelle offentlige tjenester	49,0	58,5	58,8	9,8	0,3
Forsvar	30,8	26,9	26,6	-4,3	-0,3
Offentlig orden og sikkerhed	23,7	25,1	25,2	1,6	0,1
Sundhedsvæsen inkl. plejehjem	157,1	175,0	177,9	20,8	3,3
Fritid, kultur og religion	23,0	24,0	24,3	1,3	0,3
Undervisning	158,0	162,2	165,0	7,0	2,8
Social beskyttelse	251,8	262,4	267,7	16,0	5,4
Øvrige ¹⁾	38,5	30,7	29,4	-9,1	-1,3

Anm.: Opgørelsen er korrigeret for strejkerne i foråret 2008 ved, at informationerne i april, maj og juni måned er erstattet af informationerne i marts. Dette resulterer isoleret set i, at antallet af fuldtidsbeskæftigede overvurderes i 2008.

1) Herunder økonomiske anliggender, miljøbeskyttelse samt boliger og offentlige faciliteter.

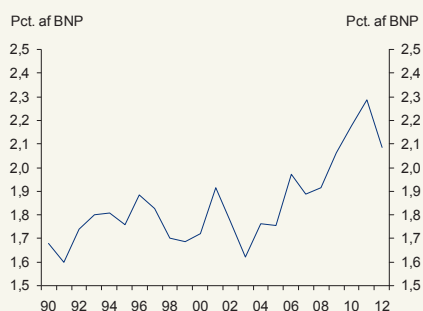
Kilde: Danmarks Statistik

I 2010 er knap 4/5 af den samlede offentlige beskæftigelse ansat inden for den borgernære service, dvs. social-, sundheds- og undervisningsområderne. Den offentlige beskæftigelse omfatter herudover blandt andet administration, politi, retsvæsen, forsvar og grundforskning.

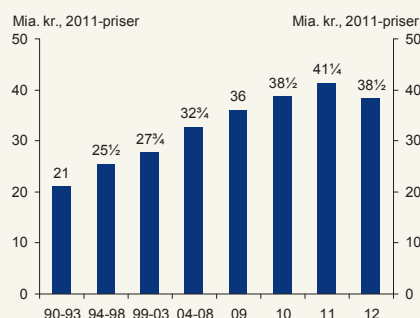
Offentlige investeringer

For at afbøde virkningerne af det økonomiske tilbageslag er der fremrykket og igangsat offentlige investeringer i 2009 og 2010. Dermed forventes de offentlige investeringer at udgøre mere end 2 pct. af BNP i både 2009 og 2010 i lyset af investeringsudgifter på henholdsvis 36 mia. kr. og 38½ mia. kr. (2011-priser), *jf. figur 3.6 og 3.7.*

Figur 3.6
Offentlige investeringer i pct. af BNP,
1990-2012

Figur 3.7
Offentlige investeringer 1990-2012

Kilde: Danmarks Statistik og egne skøn.

Danmarks Statistiks foreløbige opgørelse for 2010 viser nominelle offentlige investeringer, der er 0,4 mia. kr. højere end skønnet i december. Samtidig er realvæksten opgjort til 7,3 pct. i 2010, hvilket er godt 2 pct.-point lavere end decemberskønnet. Realvæksten er således revideret ned på trods af et højere investeringsniveau i 2010. Det skyldes, at prisstigningen ifølge nationalregnskabet er opgjort til 3,7 pct. i 2010, mens der i december blev skønnet prisstigninger på 0,6 pct.

Danmarks Statistik forventer at ændre metoden og fremover anvende et kædet prisindeks for offentlige investeringer, hvilket formodentligt vil indebære en prisvækst på omkring 0,9 pct. i 2010, *jf. boks 3.3 nedenfor*. På basis af heraf vil realvæksten i 2010 blive højere end hidtil opgjort.

Der forventes fortsat et højt investeringsniveau i 2011, hvilket skal ses i lyset af, at det som regel tid tager at igangsætte og afvikle offentlige investeringsprojekter. Derfor forventes et vist overløb fra de planlagte investeringer i 2009 og 2010 til 2011, *jf. bl.a. Aftaler om den kommunale og regionale økonomi for 2011*, juni 2010. Med afsæt i Danmarks Statistiks budgetstatistik forventes samlede offentlige investeringer på 41,3 mia. kr. i 2011, hvilket er 0,5 mia. kr. mindre end skønnet i december. De nominelle revisioner i 2010 og 2011 betyder, at realvæksten i de offentlige investeringer nedjusteres med 2,4 pct.-point til 7,0 pct. i 2011.

Fra 2011 frem mod 2013 er der forudsat en tilpasning af investeringsniveauet i overensstemmelse med genopretningsaftalen. Med afsæt heri er der i 2012 beregningsteknisk forudsat offentlige investeringer på 39,0 mia. kr. på linje med decemberskønnet. Den nominelle nedrevision i 2011 betyder, at skønnet for realvæksten opjusteres fra -8,1 pct. til -7,0 pct. i 2012.

Der er truffet beslutning om betydelige offentlige investeringer i sygehuse, daginstitutioner, skoler og veje i de kommende år. Derudover er der besluttet store selskabsorganiserede in-

vesteringsprojekter, fx på baneområdet, Metrocityringen og Femern Bælt-forbindelsen, *jf. tabel 3.10*. Disse investeringer er i gang, og aktiviteten vil som følge heraf øges i de kommende år.

Tabel 3.10
Planlagte investeringsprojekter

	Mia. kr.	Periode
2011-priser		
Kvalitetsfondsområdet:		
Sygehuse inkl. regional medfinansiering	41 ¹⁾	2009-2018
Dagtilbud, folkeskoler, ældreområdet mv. ²⁾	9 ³⁾	2009-2013
	14	2014-2018
Anvendt Borgernær Teknologi (ABT-fonden)	3	2009-2016
Infrastrukturfond mv.:		
Transportinvesteringer i regi af Infrastrukturfonden	97	2009-2020
Motorvejen Holstebro-Herning	3	2013-2018
Andre store infrastrukturprojekter:⁴⁾		
Metro Cityringen	22	2007-2018
Femern Bælt-forbindelsen, inkl. landanlæg	48	2009-2020

Anm.: De store infrastrukturinvesteringer samt baneinvesteringerne i regi af Infrastrukturfonden er organiseret i offentlige selskaber og medregnes til de private investeringer i nationalregnskabet.

- 1) 2009-priser.
- 2) Løft af de fysiske rammer på dagtilbudsområdet, i folkeskolen, for idrætsfaciliteter målrettet børn og unge samt på ældreområdet.
- 3) Det er en forudsætning for anvendelsen af midlerne fra kvalitetsfonden, at den enkelte kommune bidrager med en tilsvarende finansiering til investeringsprojekterne. Med udmøntningen vil kommunernes anlægsinvesteringer på kvalitetsfondsområderne blive løftet fra i alt ca. 25 mia. kr. til 34 mia. kr. i 2009-13.
- 4) Opregnet til 2011-priser med afsæt i det statslige anlægsindeks.

Boks 3.3 Offentlige investeringspriser

Ifølge nationalregnskabet er prisstigningen i de offentlige investeringer opgjort til 3,7 pct. i 2010, hvilket er betydeligt højere end Finansministeriets skøn fra december 2010 og samtidig højere end prisstigningen for de private investeringer i 2010. Ifølge Danmarks Statistik skyldes det den tekniske beregning af prisindeksene.

De offentlige investeringer består af investeringer i offentlige bygninger, anlæg samt maskiner og transportmidler mv. De offentlige investeringspriser opgøres som et Paasche fastprisindeks, hvor årets priser måles relativt til basisårets priser, mens mængderne varierer løbende. Dermed får både mængde- og prisændringer betydning i indeksberegningen. Det betyder, at væksten i det samlede prisindeks ikke kan beregnes som et vægtet gennemsnit af væksten i delkomponenternes indeks.

Fra 2009 til 2010 har der været en stor forskydning i anlægs- og maskininvesteringernes andele, hvilket medvirker til, at maskininvesteringerne mv. bidrager positivt den samlede stigning i de offentlige investeringspriser i 2010 – på trods af faldet i maskinpriserne, *jf. tabel a*. Forskydningen i delkomponenternes andele kan ses i sammenhæng med, at maskininvesteringer mv. beregnes residuelt, det vil sige ved, at de samlede regnskabsførte nyinvesteringer fratrækkes offentlige bygge- og anlægsinvesteringer.

Tabel a	2008	2009	2010
Vækst i Paasche fastprisindeks, pct.			
Samlede offentlige investeringer	3,3	-2,1	3,7
Bygninger	4,4	-1,0	0,5
Anlæg	7,5	-3,5	4,0
Maskininvesteringer mv.	0,8	-2,0	-1,4
Delkomponenters andel (løbende priser)			
Bygninger	0,43	0,45	0,46
Anlæg	0,24	0,20	0,27
Maskininvesteringer mv.	0,34	0,34	0,26

Danmarks Statistik forventer at offentliggøre kædede prisindeks for de offentlige investeringer ultimo september 2011. Foreløbige beregninger af kædede prisindeks peger i retning af lavere prisstigninger i 2010, men højere stigninger i 2006-2009, *jf. tabel b*. På basis af kædede værdier vil realvæksten i de offentlige investeringer således være højere i 2010 og lavere i 2006-2009 end hidtil opgjort.

Tabel b	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Prisstigning (faste 2000-priser), pct.	0,5	4,0	1,9	2,6	3,3	-2,1	3,7
Prisstigning (2000-priser, kædede værdier), pct.	0,6	4,0	2,8	3,1	3,9	-1,8	0,9

3.3 Finanspolitikens aktivetsvirkning

Med afsæt i finansloven for 2011, de ministerielle rammeredegørelser for statens udgifter i 2011, de kommunale og regionale budgetter for 2011 og OK11 mv. skønnes finanspolitikens aktivetsvirkning målt ved finanseffekten til knap -0,4 pct. af BNP i 2011, *jf. tabel 3.11*. I 2012 skønnes finanseffekten til -0,3 pct. af BNP, og efterlønsudbetalinger styrker aktiviteten med ca. ¼ pct. af BNP. Samlet skønnes aktivetsvirkningen dermed at være omtrent neutral i 2012.

Tabel 3.11
Ét-årig finanseffekt, 2006-2012

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Aktivetsvirkning, pct. af BNP							
Udgifter i alt	0,4	0,1	-0,2	0,9	0,3	-0,2	-0,2
Indtægter i alt	0,1	0,0	0,0	0,2	0,3	-0,2	-0,1
Finanseffekt i alt	0,5	0,1	-0,2	1,2	0,6	-0,4	-0,3
SP-udbetalinger				0,4	0,0	-0,3	0,0
Efterlønsudbetalinger							0,3

I 2009 og 2010 skønnes finanseffekten til henholdsvis 1,2 pct. af BNP og 0,6 pct. af BNP. I 2009 bidrager især væksten i det offentlige forbrug til aktivetsvirkningen, mens den finanspolitiske lempelse i 2010 blandt andet omfatter skattenedsættelserne i *Forårspakke 2.0*, som er fuldt finansieret, men hvor finansieringselementerne indføres gradvist.

Finanseffekten omfatter ikke aktivetsvirkninger fra udbetalinger af SP-ordningen, da SP var en privat opsparingsordning. Udbetalinger fra SP skønnes at have styrket aktiviteten med yderligere 0,4 pct. af BNP i 2009. Dertil kommer, at rentefaldet fra og med 2009 har øget aktiviteten i specielt 2010 og 2011. De diskretionære lempelser i 2009 og 2010 og rentefaldet fra og med 2009 skønnes samlet set at øge aktiviteten med 2½ pct. af BNP i 2010, *jf. tabel 3.12*.

Samlet set skønnes den økonomiske politik og det lavere renteniveau fra og med 2009 at øge aktiviteten svarende til 1¼ pct. af BNP i 2011. Heri indgår den et-årige finanseffekt på -0,4 pct. af BNP i 2011. Den positive aktivetsvirkning skal ses i lyset af, at de betydelige lempelser i 2009 og 2010 virker med stigende styrke ind i 2011 og det markante fald i renteniveauet.

I 2012 ventes den økonomiske politik samlet set at dæmpe aktiviteten med godt ½ pct. af BNP afledt af den planlagte konsolidering af den offentlige økonomi og forventede rentestigninger. Heri er medregnet et aktivetsbidrag fra efterlønsudbetalingerne på ¼ pct. af BNP.

Tabel 3.12
Aktivitetsevirkning af den økonomiske politik mv., 2009-2012

	2009	2010	2011	2012
Pct. af BNP				
1. årsvirkning				
Finanseffekt	1,2	0,6	-0,4	-0,3
SP og efterlønsudbetalinger	0,4	0,0	-0,3	0,3
Finanspolitik mv.	1,5	0,6	-0,7	0,0
Flerårsvirkninger				
Finanspolitik	-	0,3	0,4	-0,1
SP og efterlønsudbetalinger	-	0,2	0,1	-0,2
Finanspolitik mv.	-	0,5	0,5	-0,3
Finanspolitik mv. (samlet effekt)	1,5	1,1	-0,2	-0,3
Renteændringer fra og med 2009	0,5	1,5	1,4	-0,2
Aktivitetsevirkning i alt (inkl. renteændringer)	2,0	2,6	1,3	-0,5

Anm.: De flerårige effekter af finanspolitikken og frigivelse af SP er opgjort som aktivitetsevirkningen fra og med 2009. De flerårige virkninger af renteændringerne er opgjort som aktivitetsevirkninger af renteændringer fra og med 2009. Afrunding kan betyde, at totalen kan afvige fra summen af de enkelte aktivetsbidrag i tabellen.

I forhold til decembervurderingen er finanseffekten nedjusteret marginalt i 2011 til -0,4 pct. af BNP primært afledt af lavere vækst i de offentlige investeringer end skønnet i december.

I 2012 er finanseffekten opjusteret med 0,2 pct. af BNP til -0,3 pct. af BNP, hvilket primært skyldes en markant opjustering af overførselsudgifterne og lidt højere realvækst i det offentlige forbrug og investeringer.

De finanspolitiske stramninger i 2011 og 2012 omfatter skattestigninger i medfør af genopretningsskiftet og Forårspakke 2.0. Dertil kommer virkningen af realvæksten i det offentlige forbrug på -0,3 pct. i 2011 og tilpasningen nedad i de offentlige investeringer i 2012.

I aktivitetsevirkningen er ikke indregnet tiltagene til sikring af finansiel stabilitet, som samlet set har mindsket tilbageslaget i dansk økonomi. Medregnes disse finansielle krisetiltag er den samlede virkning af den førte økonomiske politik en del større end det anførte, men den samlede størrelsesorden er usikker.

3.4 Strukturel saldo

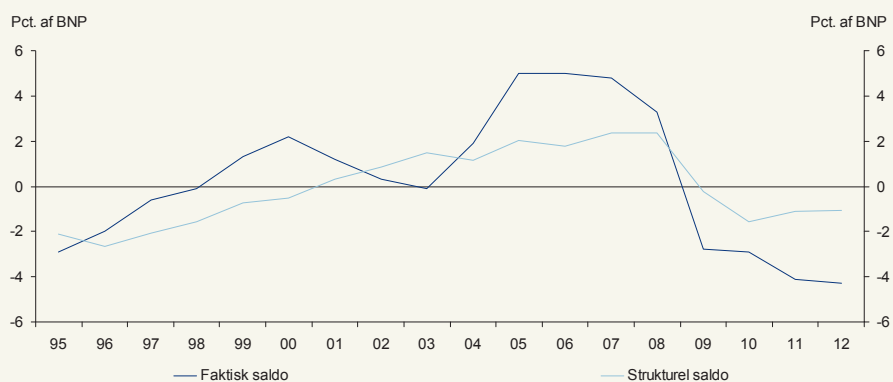
Den strukturelle saldo viser stillingen på de offentlige finanser, når der er taget højde for virkningen af konjunkturer og andre midlertidige forhold, *jf. boks 3.4*.

Efter et underskud på den strukturelle saldo på ¼ pct. af BNP i 2009 skønnes der i 2010 et underskud på 1,6 pct. af BNP. Underskuddet på struktursaldoen i 2009 og 2010 afspejler den ekspansive finanspolitik i 2009 og 2010.

I 2011 og 2012 er der beregnet et strukturelt underskud på henholdsvis 1,1 og 1,0 pct. af BNP og den strukturelle saldo forbedres således med ca. ½ pct. af BNP fra 2010 til 2012. Det skal navnlig ses i sammenhæng med genopretningsaftalen og konsolideringen af den offentlige økonomi, herunder en beskeden vækst i det reale offentlige forbrug på ¼ pct., en planlagt normalisering af de offentlige investeringer frem mod 2013, indtægtsstramningerne i genopretningsaftalen og den gradvise indfasning af finansieringselementerne fra skattereformen. Dertil kommer ret beskeden lønstigninger i OK11.

I perioden 2004-2008 bidrog konjunkturerne og udviklingen på de finansielle markeder til, at de faktiske overskud på de offentlige finanser var markant større end de skønnede strukturelle overskud, *jf. figur 3.8*. Det skyldtes blandt andet ekstraordinært store provenuer fra pensionsafkastskatten i 2004 og 2005 samt den gunstige konjunkturudvikling i 2006-2008, der midlertidigt bidrog til et større overskud på den faktiske saldo. I lyset af, at både beskæftigelse og produktion ventes at være lavere end de strukturelle niveauer i 2009-2012, skønnes det strukturelle underskud i 2009-2012 at være mindre end underskuddene på den faktiske saldo.

Figur 3.8
Faktisk og strukturel saldo 1995-2012

Fra 2002 til 2012 skønnes den strukturelle saldo reduceret med knap 2 pct. af BNP, *jf. tabel 3.13*. Det skal navnlig ses i sammenhæng med den ekspansive finanspolitik i 2009 og 2010. I perioden fra 2002 til 2008 er den strukturelle saldo samlet set forbedret med 1½ pct. af BNP,

hvilket navnlig kan ses i sammenhæng med afviklingen af statsgælden, som har reduceret nettorentudgifterne, og fald i den strukturelle ledighed.

Tabel 3.13
Den strukturelle saldo (pct. af BNP), 2002-2012

	Strukturel saldo		Ændring som følge af					
	Niveau	Årlig ændr.	Finans-politik ¹⁾	Pensions-afkastskat	Netto-rente-udgifter	Nordsø-indtægter	Specielle-poster ²⁾	Andre forhold
2002	0,9							
2003	1,5	0,6	0,1	0,0	0,3	0,2	0,1	-0,2
2004	1,1	-0,4	-1,3	0,0	0,3	0,1	0,1	0,4
2005	2,0	0,9	-0,3	0,0	0,3	0,2	0,0	0,6
2006	1,8	-0,2	-0,5	0,0	0,2	0,1	-0,1	0,0
2007	2,4	0,6	0,1	0,0	0,2	0,1	-0,1	0,2
2008	2,4	0,0	-0,1	0,0	0,1	0,1	-0,2	0,0
2009	-0,2	-2,6	-2,1	0,1	0,1	-0,1	-0,1	-0,5
2010	-1,6	-1,4	-1,2	0,0	0,0	-0,1	-0,1	0,0
2011	-1,1	0,5	1,1	0,0	0,0	-0,1	0,0	-0,4
2012	-1,0	0,1	0,6	0,0	-0,1	-0,1	0,0	-0,2
I alt		-1,9	-3,6	0,1	1,4	0,4	-0,4	0,1

1) Bidraget fra finanspolitikken afviger som følge af metodeforskelle fra finanseffekten.

2) De specielle poster indeholder blandt andet diverse drifts- og kapitaloverførsler (netto) herunder blandt andet offentlige overførsler til udlandet.

Kilde: *Økonomisk Redegørelse*, maj 2011.

I 2009 og 2010 svækkes den strukturelle saldo med 4 pct. af BNP afledt af de finanspolitiske lempelser under krisen på 3¼ pct. af BNP. Det afspejler navnlig væksten i udgifterne til offentligt forbrug og investeringer samt skatteenedsættelserne i medfør af *Forårspakke 2.0*.

I 2011 og 2012 konsolideres de offentlige finanser, og den strukturelle saldo forbedres med godt ½ pct. af BNP. Finanspolitikken skønnes samlet set at medvirke til en forbedring på 1¼ pct. af BNP, hvilket primært skal ses i sammenhæng med genopretningsaftalen.

I forhold til *Økonomisk Redegørelse*, december 2010 er den strukturelle saldo forbedret med ¼ pct. af BNP i 2010 og 2011. Det skal blandt andet ses i sammenhæng med et lavere niveau for det offentlige forbrug og højere personskatteindtægter. I 2012 skønnes det strukturelle underskud til 1 pct. af BNP mod ¾ pct. af BNP i december. Opjusteringen af underskudet skal navnlig ses i sammenhæng med en opjustering af overførselsudgifterne på 7¼ mia. kr. Overførselsudgifterne er højere blandt andet som følge af en opjustering af satsregule-

ringsprocenten på 1,1 pct.-point samt en opjustering af antallet af førtidspensionister og SU-modtagere.

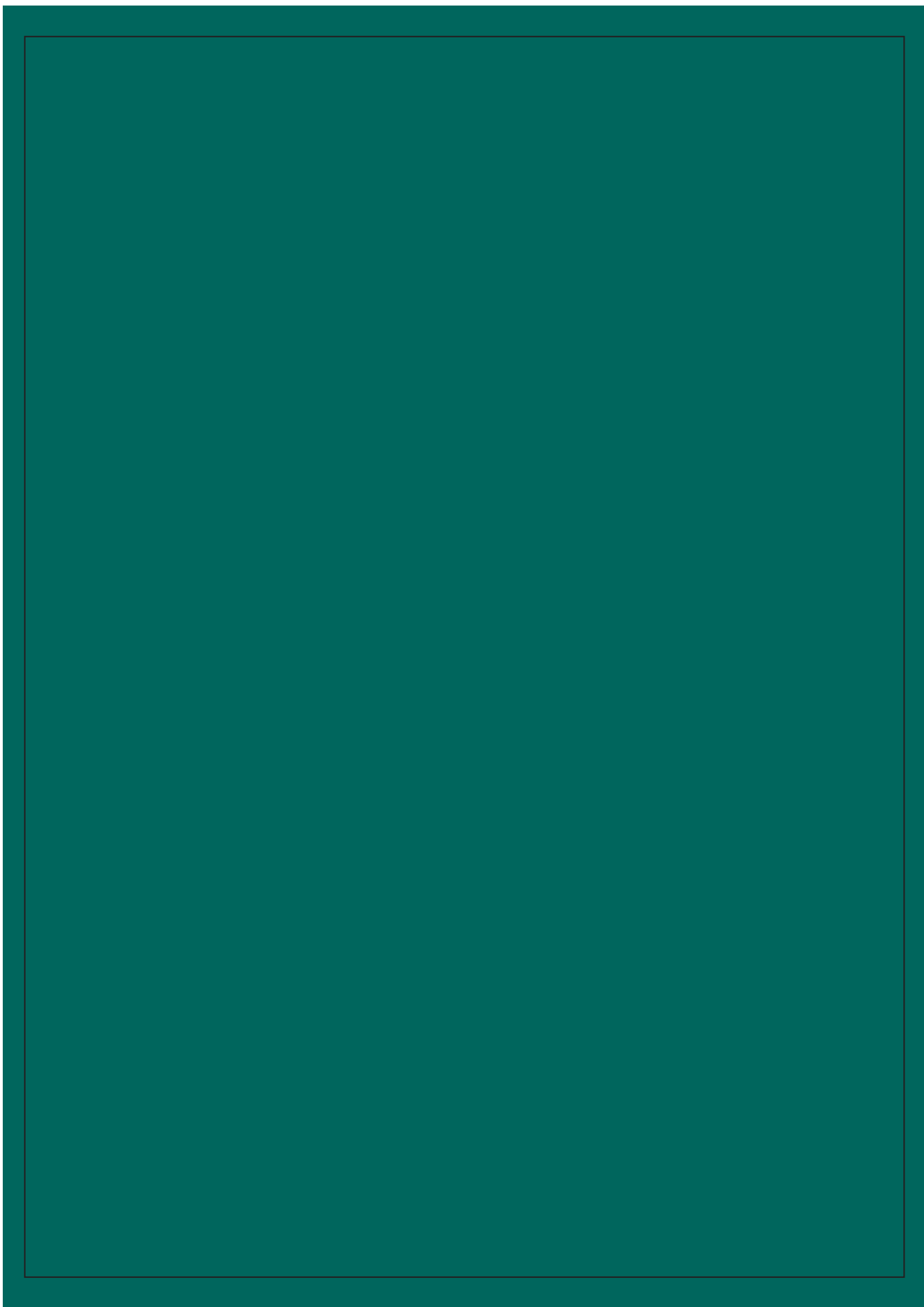
Boks 3.4**Den strukturelle budgetsaldo**

Saldoen på de offentlige finanser afhænger af konjunktursituationen. I perioder med høj økonomisk vækst stiger de offentlige indtægter fra skatter og afgifter således relativt meget, mens overførselsudgifterne har en tendens til at falde – primært som følge af faldende ledighed.

Potentialet for en gunstig udvikling i den faktiske offentlige saldo er derfor større i en højkonjunktur med faldende ledighed og stigende beskæftigelse end i en periode med stigende ledighed og faldende beskæftigelse.

Den strukturelle saldo opgøres som den faktiske offentlige saldo korrigeret for det positive eller negative bidrag fra konjunkturerne og angiver dermed stillingen på de offentlige finanser rensset for den givne konjunktursituation. Forskellen mellem den faktiske og den strukturelle saldo afhænger af, hvor mange ledige ressourcer der er i økonomien. Den strukturelle saldo er derfor blandt andet bestemt af finanspolitikens stramhedsgrad og den skønnede strukturelle ledighed.

Udover bidrag fra konjunkturerne korrigeres der i beregningen af den strukturelle saldo også for indflydelsen af særlige forhold, som ikke er direkte knyttet til konjunkturudviklingen, men som kan have betydelig og varierende indflydelse på de offentlige finanser fra år til år. Det drejer sig især om pensionsafkastskatteprovenuet, der afhænger af udviklingen i aktie- og obligationskurserne, hvorfor provenuet kan fluktuere meget kraftigt, selskabsskatteprovenuet, herunder fra Nordsø-aktiviteterne, samt udviklingen i de offentlige drifts- og kapitaloverførsler.

4. English summary

The Danish economy is recovering after the international economic recession, and the unemployment rate has been declining since the summer of 2010.

Fiscal policy was eased substantially in 2009 and 2010, which has lowered the negative impact of the economic recession. However, it has also contributed to a weakening of the public finances by DKK 108bn from 2008 to 2010, and the largest public budget deficit since the early 1990s. This also reflects the bad cyclical conditions with higher unemployment and lower tax revenues. On this background fiscal challenges have grown bigger.

Primarily in light of the *Fiscal Consolidation Agreement* the structural budget balance is strengthened by approx. ½ percentage point from 2010 to 2012, while the actual budget deficit increases in the same period from 2.9 percent of GDP in 2010 to 4.3 percent of GDP in 2012. This is due to a decrease in the pension yield taxation of 28½ bn. from 2010 to 2012 and the release of the early retirement contributions in 2012.

In Reform Agenda 2020 the challenge of achieving fiscal balance in year 2020 is projected to DKK 47bn. The *Fiscal Consolidation Agreement*, May 2010, meets DKK 24bn of the challenge, and with the *Agreement on Later Retirement* and *Making Ends Meet* agreed upon in May 2011 the remaining challenge of DKK 23bn is met. The measures in these agreements include later retirement age and changes in the early retirement scheme as well as cuts in the defence budget and EU contributions.

The consolidation of the public finances dampens growth in the coming years. However, fiscal policy in 2009-2011 and low interest rates contribute to growth by approx. 1¼ per cent of GDP in 2011. In 2012 the total effect of fiscal policy and the release of early retirement contributions have an almost neutral effect on activity.

4.1 General government finances

The estimates for the general government finances in 2011 and 2012 are based on the short term projections for the Danish economy, cf. *Economic Survey*, May 2011.

The estimates for 2011 reflect the central government budget for 2011, an updated status for the central government spending in 2011 and local government budgets for 2011. With respect to 2012 the estimates are primarily based on the *Fiscal Consolidation Agreement*, May 2010, and the *Agreement on Later Retirement*, May 2011.

According to preliminary data for general government finances from Statistics Denmark, the general government balance deficit amounted to DKK 50¼bn in 2010 or 2.9 per cent of GDP, cf. *table 4.1* and *annex 1*.

Table 4.1
General government budget balance, 2005-12

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
DKK bn, current prices								
December 2010	77.6	82.3	81.4	56.9	-46.5	-62.6	-83.9	-62.5
May 2011	77.6	82.3	81.4	56.9	-46.5	-50.8	-74.3	-80.0
- Central government	82.7	89.7	85.8	64.6	-32.5	-42.1	-	-
- Local governments	-5.5	-7.8	-4.5	-7.4	-12.6	-8.6	-	-
- Social funds	0.4	0.3	0.0	-0.3	-1.5	-0.1	-	-
May 2011 (per cent of GDP)	5.0	5.0	4.8	3.3	-2.8	-2.9	-4.1	-4.3

Note: The specification of the central and local government budget balances does not fully reflect that the central government, through transfers to the local governments, bears the risk of fluctuations in expenditure and revenues due to the business cycle.

In 2011 the general government budget deficit is estimated at approx. DKK 74¼bn corresponding to 4.1 per cent of GDP, while the deficit in 2012 is estimated at DKK 80bn or 4.3 per cent of GDP.

Compared to the short term projection in December 2010 the deficit on the general government budget balance in 2010 is reduced according to the preliminary data from Statistics Denmark, cf. *table 4.2*. The revisions reflect higher revenues from personal taxes and interest dividends as well as lower expenditures on public consumption and income transfers.

In 2011 the expected budget deficit is reduced by DKK 9¼bn compared to the December estimates. This primarily reflects higher expected revenues of DKK 15bn from the North Sea activities, personal income taxes and VAT. The expenditures are DKK 5¼bn higher than expected primarily due to central government losses on capital infusions and guarantees related to Amagerbanken A/S.

The revisions lead to an increased projected general government account deficit in 2012 of DKK 17½bn primarily reflecting a release of early retirement contributions due to the *Agreement on Later Retirement*, which in isolation increases the deficit by approx. DKK 20bn. In addition higher projected expenditures on income transfers of DKK 7¼bn increase the deficit, which is counteracted by higher revenues from the North Sea, vehicle registration tax and lower net interest expenditures and dividends.

Table 4.2
Revision of the general government budget balance from December to May

	2010	2011	2012
DKK bn, current prices			
North Sea oil and gas exploration activities	0.1	5.5	3.5
Corporate taxes excluding North Sea oil and gas exploration activities	0.1	0.2	0.4
Pension yield taxation	0.0	1.6	-2.4
Labour market contribution	0.5	-0.9	-0.6
Personal taxes etc.	5.2	1.5	-0.1
Value Added Tax	0.7	1.5	2.7
Vehicle registration tax	0.5	0.5	1.7
Other taxes and duties	-1.6	0.0	-1.6
Public consumption expenditures	1.2	1.1	-1.4
Public investment expenditures	-0.4	0.5	0.0
Income transfers	1.9	0.4	-7.2
Net interest expenditures and dividends	2.3	0.3	4.0
Subsidies	-0.4	1.3	0.8
Other expenditures and revenues	1.8	-3.7	-17.3
Total revision of general government budget balance	11.8	9.7	-17.5

Note: Negative numbers imply reductions of the surplus due to reduced revenues or increased expenditures, and positive numbers imply increases in the surplus due to increased revenues or decreased expenditures.

Revenues from *the North Sea activities* are adjusted upwards by DKK 5½bn in 2011 and by DKK 3½bn in 2012 compared to the December projection reflecting an upward adjustment of the oil price in both years.

The revenues from *the pension yield taxation* are adjusted upwards by DKK 1½bn in 2011 while adjusted downwards by DKK 2½bn in 2012. This primarily reflects revisions in the interest rate forecast.

The revenues from *labour market contribution* are adjusted downwards by DKK 1bn in 2011 and by DKK ½bn in 2012. The revisions reflect changes in the technical handling of a tax discount to senior citizens.

Revenues from *personal taxes etc.* are adjusted upwards by DKK 1½bn in 2011, while largely unchanged in 2012 compared to the December projections. In isolation, the previously mentioned technical handling of the senior citizen discount results in an upwards adjustment in both years. In 2012 also the increase in income transfers contribute to an upwards adjustment of the *personal taxes etc.*, while this is counteracted by larger deductible retirement payments due to the release of the early retirement contributions.

The revenues from the *Value Added Tax (VAT)* are adjusted upwards by DKK 1½bn in 2011 and by DKK 2¾bn in 2012 following a higher expected level of private consumption. In 2012 this should be seen in connection with the release of the early retirement contributions.

Revenues from the *vehicle registration tax* are adjusted upwards by DKK ½bn in 2011 and by DKK 1¾bn in 2012. This should be seen in light of a higher level of private vehicle purchases as well as revenues from the registration of leased cars in 2012.

Nominal *public consumption* expenditures are downward adjusted by DKK 1bn in 2011 and adjusted upwards by DKK 1½bn in 2012 compared to the December estimates. The downward adjustment in 2011 is primarily due to the net service expenditures of the municipalities being approx. DKK 1bn lower than the level agreed upon in June 2010. The upwards adjustment in 2012 follows from the recent public sector wage agreements.

Expenditures on *income transfers* are adjusted downwards by DKK ½bn in 2011, but adjusted upwards by DKK 7¼bn in 2012. In both years cyclical related expenditures such as unemployment benefits have been reduced due to a lower projected level of unemployment. This is counteracted by an increase in the number of recipients of disability pension, study grants and maternity benefits. Additionally, in 2012 the annual adjustment rate of income transfers has been upward adjusted.

Net interest expenditures and dividend are adjusted downwards by DKK ¼bn in 2011 and by DKK 4bn in 2012. Due to the financial statements of government owned enterprises, dividends are downwards adjusted by DKK 2bn in 2011 and 2012. Additionally a downwards adjustment of net interest expenditures in 2012 reflects a reduced need of government bonds issues.

Expenditures on *subsidies* are downward adjusted by DKK 1¼bn and DKK ¾bn in 2011 and 2012, respectively. The adjustments reflect revisions by Statistics Denmark in 2011 which are projected to have effect in 2012 as well.

Other expenditures and revenues are expected to affect the general government budget balance negatively by DKK 3¾bn in 2011 and 17¾bn in 2012 compared to the December projections. In 2011, this should be seen in light of the losses from capital infusions and government guarantees in the banking sector. In 2012 the large adjustment primarily reflects the release of early retirement contributions.

The expenditure burden, i.e. the ratio of government expenditure to GDP, is estimated at 56.2 per cent of GDP in 2012, which reflects an increase of 4¼ percentage points since 2005, cf. *table 4.3*. The increase primarily reflects expected growth in public consumption relative to GDP of 2¼bn percentage points from 2005 to 2012, cf. *annex 2*. In the same period the revenue burden is expected to decrease by 5 percentage points, primarily due to a lower tax burden.

Table 4.3
Expenditure, tax and revenue burden, 2005-12

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Diff. 2005- 2012
Per cent of GDP									
Expenditure burden ¹⁾	51.9	50.6	50.0	51.0	57.2	57.0	56.5	56.2	4.3
Tax burden	51.0	49.8	49.1	48.2	48.2	48.2	46.5	46.5	-4.5
Revenue burden ¹⁾	56.9	55.7	54.8	54.2	54.3	54.1	52.3	51.9	-4.9

- 1) The specification of total public expenditures and revenues deviates from the specification from Statistics Denmark. Total public expenditures reflect public consumption, which includes revenues from sales and calculated depreciation expenditure, and total revenues include calculated depreciation. The specification of public expenditure from Statistics Denmark does not include public sales, which are included in total revenues, and calculated depreciation is not included in public expenditures and revenues in the specification from Statistics Denmark. Thus, the expenditure and revenue burdens differ from the ascertained burdens based on the specifications according to Statistics Denmark.

From 2008 to 2010 the expenditure burden is expected to increase from 51.0 per cent of GDP in 2008 to 57.0 per cent in 2010. The increase partly reflects higher cyclical related expenditures such as unemployment and cash benefits as well as considerable growth in public consumption.

From 2010 to 2012 the expenditure burden is expected to decrease by $\frac{3}{4}$ of a percentage point to 56.2 per cent of GDP in 2012 primarily due to fiscal consolidation including a reduction in public consumption as share of GDP, cf. *annex 2*. This is partly counteracted by an increase in income transfers and other expenditures.

The tax burden is largely unchanged from 2008 to 2010, but is expected to decrease by $\frac{1}{4}$ of a percentage point from 2010 to 2012. Due to the *Spring Package 2.0* personal taxes are reduced by $\frac{1}{4}$ per cent of GDP from 2008 to 2010, but are again increased by $\frac{1}{2}$ per cent from 2010 to 2012 due to tax increases in the *Fiscal Consolidation Agreement*.

Detailed information about the expenditure, tax and revenue burden can be found in *annex 2*.

4.2 Fiscal stance

The *fiscal effect* is an indicator of fiscal policy stance. The fiscal effect measures the impact of fiscal policy changes on economic activity.

Based on the central and local government budgets for 2011, the *Fiscal Consolidation Agreement* and the recent public sector wage agreements the fiscal effect is estimated at -0.4 per cent of GDP in 2011, and -0.3 per cent of GDP in 2012 cf. *table 4.4*.

The dampened effects reflect higher taxes according to the *Fiscal Consolidation Agreement* and *Spring Package 2.0* combined with reduced growth in public consumption in 2011 and a downward adjustment in public investments in 2012. On the contrary the release of early retirement contributions is estimated to increase activity by 0.3 per cent of GDP in 2012.

The fiscal effect is estimated at 1.2 per cent of GDP in 2009 primarily due to substantial growth in public consumption. In 2010 the fiscal effect is estimated at 0.6 per cent of GDP, which among other things reflects growth in public investments and the tax cuts included in the *Spring Package 2.0*.

Table 4.4
Fiscal effect, 2006-12

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Per cent of GDP							
Expenditures	0.4	0.1	-0.2	0.9	0.3	-0.2	-0.2
Revenues	0.1	0.0	0.0	0.2	0.3	-0.2	-0.1
Fiscal effect	0.5	0.1	-0.2	1.2	0.6	-0.4	-0.3
Special Pension scheme (SP)				0.4	0.0	-0.3	0.0
Early retirement contributions							0.3

The fiscal effect does not include the release of the savings in the Special Pension scheme (SP) as these were private savings schemes. The release of savings is estimated to increase economic activity by an additional 0.4 per cent of GDP in 2009. In addition, decreasing interest rates since 2009 has supported activity especially in 2010 and 2011.

Discretionary fiscal policy, release of private savings and decreasing interest rates since 2009 are estimated to increase economic activity by 2½ per cent in 2010, *cf. table 4.5*.

Fiscal policy etc. and declining interest rates from 2009 to 2011 is expected to stimulate activity by 1¼ per cent of GDP in 2011 including the first year fiscal effect in 2011 of -0.4 per cent. Especially interest rate changes contribute to the effect on activity.

In 2012 economic policy including interest changes are expected to dampen economic activity by approx. ½ percentage points due to the fiscal consolidation as well as the expected increases in interest rate.

Table 4.5
Effects of economic policy, 2009-12

	2009	2010	2011	2012
Per cent of GDP				
First year effects				
Fiscal effect	1.2	0.6	-0.4	-0.3
Special Pension scheme (SP) and early retirement contributions	0.4	0.0	-0.3	0.3
Fiscal policy etc.	1.5	0.6	-0.7	0.0
Multi year effects				
Fiscal effect	-	0.3	0.4	-0.1
Special Pension scheme (SP) and early retirement contributions	-	0.2	0.1	-0.2
Fiscal policy etc.	-	0.5	0.5	-0.3
Total effect of fiscal policy etc.	1.5	1.1	-0.2	-0.3
Interest rate changes since 2009	0.5	1.5	1.4	-0.2
Total effect of economic policy	2.0	2.6	1.3	-0.5

Note: Multi year effects are measured by the impact on economic activity of fiscal policy etc. from 2009.
Multi year effects of interest rate changes are measured by the impact of interest changes since 2008.
Deviations between the total sum and the sum of each activity contribution might be caused by rounding off.

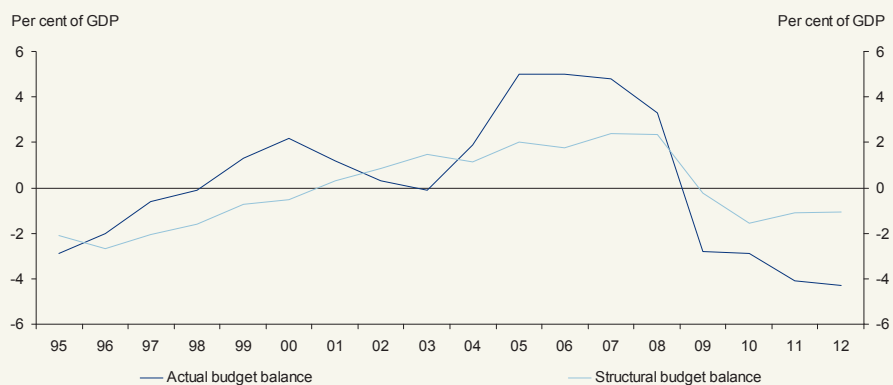
4.3 Structural budget balance

The structural budget balance is the actual general government balance adjusted for the estimated impact on the budget from the cyclical position of the economy and other temporary factors.

Primarily due to expansionary fiscal policy in both 2009 and 2010 the structural budget deficit is estimated at respectively ¼ per cent of GDP in 2009 and at 1.6 per cent of GDP in 2010.

The structural budget deficit is estimated to be 1.2 per cent of GDP in 2011 and 1.1 per cent of GDP in 2012. Primarily in light of the *Fiscal Consolidation Agreement* the structural budget balance is thus strengthened by approx. ½ percentage point from 2010 to 2012.

Figure 4.1
Actual and structural balance 1995-2012

In the period 2004-2008 both cyclical conditions and the development in financial markets contributed to higher actual budget surpluses compared to the calculated structural surpluses, *cf. figure 4.1*. Extraordinarily large surpluses from the pension yield taxation in 2004 and 2005 as well as favourable cyclical conditions in 2006-2008 contributed to higher actual surpluses. In the light of that both employment and production is estimated to be lower than their structural levels in 2009-12, the estimated actual deficit is higher than the structural budget deficit in the period 2009-12.

From 2002 to 2012 the estimated structural budget balance is reduced by approx. 2 per cent of GDP, *cf. table 4.6*. From 2002 to 2008 the structural budget balance is strengthened by 1½ per cent of GDP primarily reflecting lower net interest rate expenses due to reductions in central government debt and a decline in the structural unemployment. Expansionary fiscal policy in 2009 and 2010 on the other hand reduce the structural budget balance considerably.

Table 4.6
Structural budget balance (per cent of GDP), 2002-12

	Structural Balance		Change due to					
	Level	Yearly change	Fiscal policy ¹⁾	Pension yield taxation	Net Interest	North Sea oil and gas	Special items ²⁾	Other
2002	0.9							
2003	1.5	0.6	0.1	0.0	0.3	0.2	0.1	-0.2
2004	1.1	-0.4	-1.3	0.0	0.3	0.1	0.1	0.4
2005	2.0	0.9	-0.3	0.0	0.3	0.2	0.0	0.6
2006	1.8	-0.2	-0.5	0.0	0.2	0.1	-0.1	0.0
2007	2.4	0.6	0.1	0.0	0.2	0.1	-0.1	0.2
2008	2.4	0.0	-0.1	0.0	0.1	0.1	-0.2	0.0
2009	-0.2	-2.6	-2.1	0.1	0.1	-0.1	-0.1	-0.5
2010	-1.6	-1.4	-1.2	0.0	0.0	-0.1	-0.1	0.0
2011	-1.1	0.5	1.1	0.0	0.0	-0.1	0.0	-0.4
2012	-1.0	0.1	0.6	0.0	-0.1	-0.1	0.0	-0.2
I alt		-1.9	-3.6	0.1	1.4	0.4	-0.4	0.1

- 1) Due to different methods of calculation the fiscal policy effects differ from the effects used in the calculation of the fiscal effect.
- 2) Special items include among other things various net current and capital transfers.

4.4 Central government finances

The final account for the central government budget shows a deficit of DKK 88¼bn in 2010 on the current, investment and lending account – the so-called CIL-account¹ – corresponding to 5.1 per cent of GDP, cf. table 4.7. The final deficit was thus 6½bn lower than estimated in December. Contrary to this the CIL account deficit in 2011 is estimated to be almost DKK 13bn larger than budgeted in the central government budget for 2011.

¹ The CIL-account differs from the national account based on the central government balance with respect to the accruals concept (e.g. taxes), the treatment of financial transactions etc. In addition, some institutions that are part of the central government accounts are not considered part of the central government sector in the national accounts, and some institutions that are not part of the central government accounts are considered part of the central government sector.

Table 4.7
CIL-account, 2010-11

DKK bn, Current prices	2010			2011		
	December	Final	Diff.	December (Budget)	May	Diff.
Total revenues	571.3	574.6	3.2	649.4	645.2	-4.2
Total expenditures	666.6	663.3	-3.4	683.0	691.6	8.6
CIL-account	-95.3	-88.7	6.6	-33.6	-46.3	-12.8
CIL-account (per cent of GDP)	-5.5	-5.1	0.4	-1.9	-2.7	-0.7

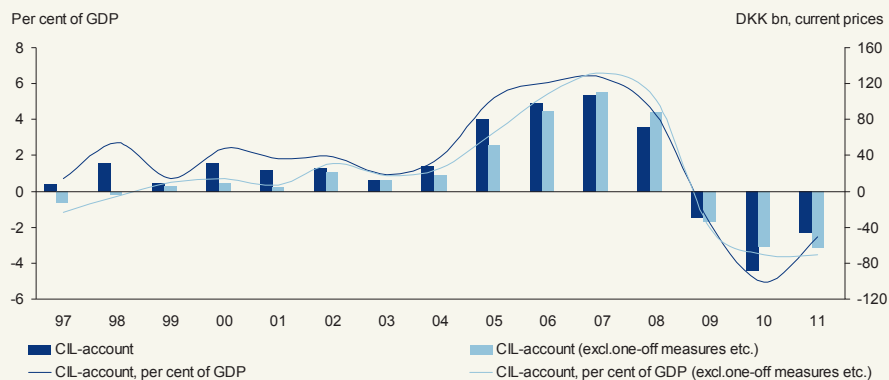
The lower CIL-account deficit in 2010 compared to the December estimate reflects higher revenues of DKK 3¼bn and lower expenses of DKK 3½bn. The former is primarily due to higher revenues from income taxes, social contributions etc., while the lower net expenses in 2010 include lower costs in several central government service areas as well as larger revenues from individual guarantees to the financial sector.

In 2011 an estimated CIL-account deficit of DKK 46¼bn is expected, which is DKK 12¼bn. million larger than the estimates in the budget for 2011. The upward revision of the CIL-account deficit in 2011 can primarily be attributed to central government losses due to the stabilization initiatives in the financial sector and a loan to a Municipality in economic difficulties. In addition, revenues from corporate- and pension yield taxation are estimated to be lower than in the budget for 2011.

The CIL-account is to a varying degree affected by one-off measures from year to year. *cf. figure 4.2.* Corrected for one-off measures etc., the CIL-account deficit is estimated at DKK 62bn in 2010 and DKK 63½bn in 2011 corresponding to approx. -3.5 per cent of GDP in both years.

The lower deficits in the CIL-account in 2011 than in 2010 is primarily due to the change in the timing of tax payments from the pension yield taxation, for which revenues in 2010 are not paid until 2011. Additionally, the previously mentioned stabilization initiatives in the wake of the financial turmoil as well as the extraordinary Municipal loan are corrected for as one-off measures.

Figure 4.2
Central government CIL-account 1997-2011

4.5 Central government financing requirement and debt

Central government debt measured as a percentage of GDP is estimated to increase from 18¼ per cent of GDP in 2009 to 24 per cent of GDP in 2011 corresponding to an increase of 5¾ percentage points, *cf. table 4.8*. Measured in nominal terms central government debt is estimated to increase from DKK 301½bn in 2009 to DKK 433¼bn in 2011 corresponding to an increase of DKK 131½bn over these years.

The increase in debt from 2009 to 2011 primarily reflects a higher deficit on the CIL-account.

Table 4.8
Central government debt, 2009-11

	2009	2010	2011	Diff. 2009-11
End of year. nominal value (current prices)				
Domestic debt	487.9	576.4	578.0	90.1
Foreign debt	139.6	114.7	113.6	-26.0
The central government's account in Danmarks Nationalbank ¹⁾	193.2	177.1	137.1	56.1
Fund holding of bonds ²⁾	132.7	127.8	121.4	11.4
Central government debt DKK bn	301.5	386.3	433.2	131.6
Central government debt per cent of GDP	18.2	22.1	24.0	5.8

- 1) The central government's account in Danmarks Nationalbank is measured according to the central government accounts for 2009 and 2010, while the account for 2011 is measured according to the monthly balance of Danmarks Nationalbank.
- 2) The holding of bonds by the funds, as well as their deposits in Danmarks Nationalbank, are included.

The annual change in central government debt (net of capital gains and borrowing) corresponds to the net balance. The difference between the net balance and the CIL-account reflects, among other things, cash flows and central government relending.

The net financing requirement in 2010 amounted to DKK 93¼bn, *cf. table 4.9*. Compared to the estimate in December, this is a downward adjustment in the financing requirement of approx. DKK 9bn, primarily reflecting a lower deficit on the CIL-account.

In 2011 the net financing requirement is estimated at DKK 45bn reflecting an expected deficit on the CIL-account of DKK 46¼bn and larger expected relending of DKK 3bn.

Tabel 4.9
CIL-account and net financing requirement. 2009-11

	2010		2011	
	December	Final	December (budget)	May
DKK bn				
CIL-account	-95.3	-88.7	-33.6	-46.3
Total relending	-2.3	1.1	-11.5	3.0
Differences between posted revenues and expenditures and cash flow	-4.9	-6.1	-4.1	-1.7
Net financing requirement (-net balance)	102.4	93.7	49.2	45.0

Financing requirement was introduced as a new concept in *Budget Outlook 3* and *Economic Survey*, December 2010, replacing the previous 'borrowing requirement'. The financing requirement is not affected by cash flows on the central government account in Danmarks Nationalbank while the borrowing requirement is affected by changes in the account.

The financing strategy is announced in the biannual notification of government debt policies, which is published by Danmarks Nationalbank in June and December. Hence, a clearer separation between the financing requirement and financing strategy is obtained.

The financing requirement is equivalent to net financing requirement, which depends in particular on central government deficit, plus repayment of short and long term debt. The financing requirement can be met through borrowing or by drawing on the central government account.

The domestic financing requirement in 2011 is estimated at 112bn. The downward adjustment of DKK 3bn, compared to the December estimates, reflects a lower domestic net financing requirement due to a lesser extent of relending as well as a lower repayment on treasury bills. Larger repayments on long-term debt count in the opposite direction, *cf. table 4.10*.

Table 4.10
Domestic financing requirement 2011

DKK bn	December (Budget)	May
Net domestic financing requirement	50	46
Repayment of long term debt ¹⁾	35	40
Repayment of treasury bills ²⁾	30	25
Domestic financing requirement	115	112

- 1) Repayment of long term debt includes the net purchase of bonds by funds, net payments from currency swaps and acquisitions beyond the year.
- 2) Repayment of treasury bills corresponds to outstanding in the program at the beginning of the year.

The foreign financing requirement for 2011 is estimated at DKK 37bn, *cf. table 4.11*. The estimate is virtually unchanged compared to the December projection.

Tabel 4.11
Foreign financing requirement 2011

DKK bn	December (Budget)	May
Net foreign net financing requirement	-1	-1
Repayment of long term debt ¹⁾	33	33
Repayment of treasury bills ²⁾	5	5
Foreign financing requirement	37	37

- 1) Repayment of long term debt includes the net purchase of bonds by funds, net payments from currency swaps and acquisitions beyond the year.
- 2) Repayment of treasury bills corresponds to outstanding in the program at the beginning of the year.

Annex 1

Table 1
General government finances, 2009-11

	2010			2011			2012		
	Dec.	May	Diff.	Dec.	May	Diff.	Dec.	May	Diff.
DKK bn.									
Current prices									
Public consumption	514.6	513.5	-1.2	518.6	517.5	-1.1	528.8	530.2	1.4
Income transfers	304.1	302.1	-1.9	314.3	313.8	-0.4	317.9	325.2	7.2
Investment	37.6	38.0	0.4	41.8	41.3	-0.5	39.0	39.0	0.0
Interest expenditure	37.6	38.6	1.0	38.1	40.0	2.0	40.4	38.8	-1.6
Subsidies	45.3	45.7	0.4	46.2	44.9	-1.3	46.9	46.0	-0.8
Other expenditures ¹⁾	117.9	117.5	-0.4	117.3	122.6	5.4	119.8	136.5	16.7
Total expenditure	995.8	994.7	-1.2	1014.5	1019.8	5.3	1030.2	1053.8	23.7
Personal income taxes ²⁾	351.9	357.1	5.2	368.8	370.2	1.4	380.9	376.9	-3.9
Labour market Contributions	80.8	81.3	0.5	82.2	81.3	-0.9	84.0	83.4	-0.6
Corporate taxes	47.7	47.8	0.1	50.6	54.4	3.8	55.2	58.1	2.9
Pension yield taxation	42.2	42.2	0.0	3.5	5.1	1.6	16.0	13.6	-2.4
VAT	171.8	172.5	0.7	178.1	179.7	1.5	183.0	185.7	2.7
Vehicle registration tax	13.8	14.2	0.5	15.5	16.0	0.5	16.0	17.6	1.7
Other duties	107.4	106.1	-1.3	110.6	111.0	0.3	112.3	112.9	0.5
Other taxes ³⁾	17.7	17.4	-0.2	18.2	18.1	0.0	18.4	16.3	-2.0
Interest revenues	26.1	29.4	3.3	28.6	30.8	2.3	27.9	30.3	2.4
Gross operating surplus	33.7	33.8	0.1	34.4	34.5	0.1	35.2	35.3	0.1
Other revenues ⁴⁾	40.2	42.1	1.9	40.1	44.5	4.4	38.9	43.7	4.8
Total revenue	933.2	943.9	10.6	930.5	945.5	15.0	967.7	973.8	6.2

Table 1 fortsat
General government finances, 2009-11

	2010			2011			2012		
	Dec.	May	Diff.	Dec.	May	Diff.	Dec.	May	Diff.
DKK bn.									
Current prices									
General government budget balance	-62.6	-50.8	11.8	-83.9	-74.3	9.7	-62.5	-80.0	17.5
Net interest Expenditure	11.5	9.2	-2.3	9.5	9.2	-0.3	12.5	8.5	-4.0
General government primary balance ⁵⁾	-51.1	-41.6	9.5	-74.4	-65.0	9.4	-50.0	-71.5	-21.5

Note: The specification of total public expenditures and revenues deviates from the specification from Statistics Denmark. Total public expenditures reflect public consumption, which includes revenues from sales and calculated depreciation expenditure, and total revenues include calculated depreciation. The specification of public expenditure from Statistics Denmark does not include public sales, which are included in total revenues, and calculated depreciation is not included in public expenditures and revenues in the specification from Statistics Denmark.

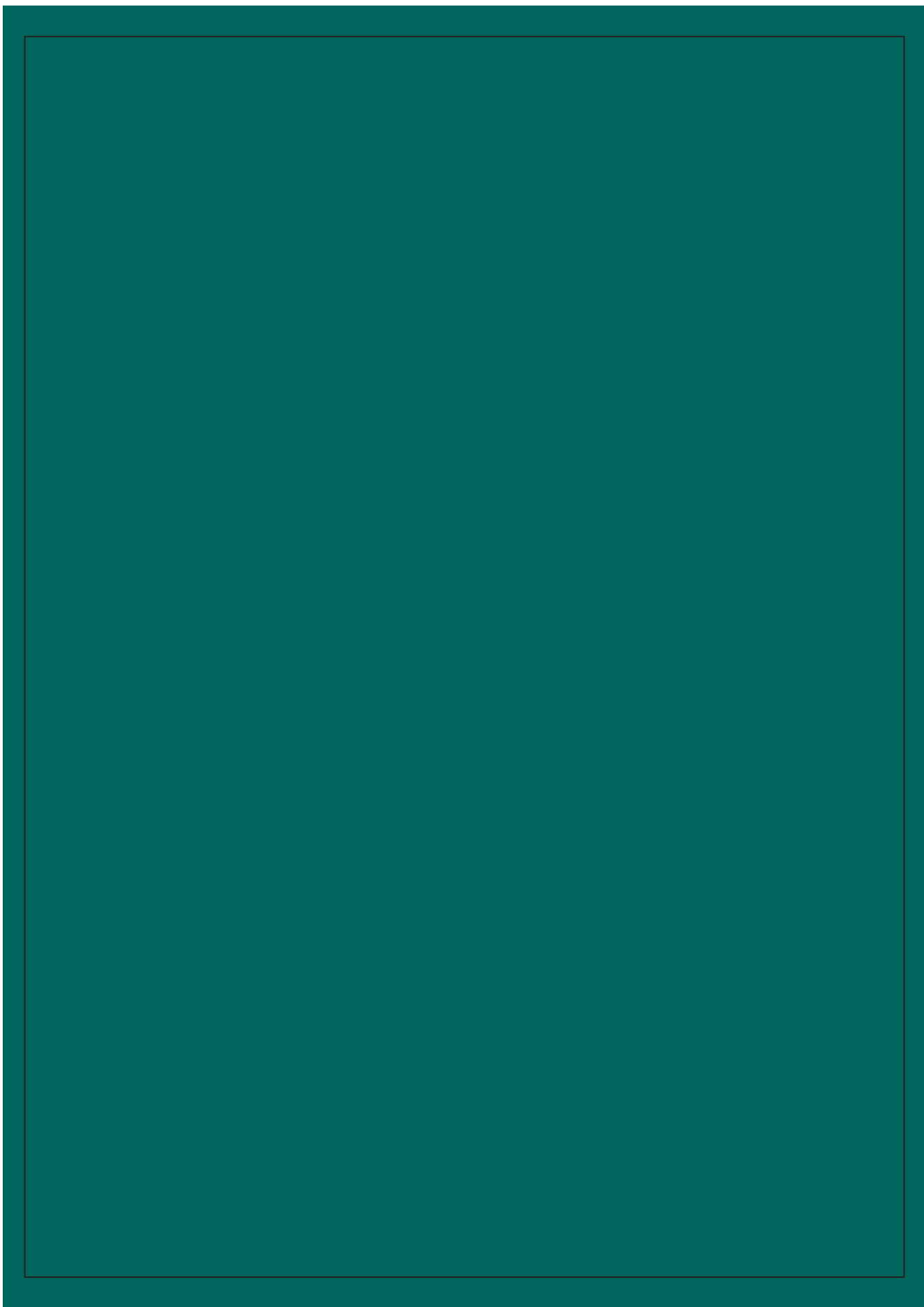
- 1) Other expenditures include capital transfers, transfers to the Faroe Islands and Greenland and Danish EU-contributions.
- 2) Personal income taxes include withholding taxes, tax on imputed income from owner occupied dwellings, specific taxes from households, tax on estates of deceased persons and other personal taxes.
- 3) Other taxes include social security contributions (labour market supplementary pension scheme contributions, unemployment insurance contributions and early retirement contributions).
- 4) Other revenues include profits from public enterprises, current and capital transfers from other domestic sectors and EU, and imputed (calculated) revenues such as contributions to civil servants' earned pension.
- 5) The general government primary balance states the balance of the general government finances before net interest expenditures.

Annex 2

Table 2
Expenditure tax and revenue burden, 2005-2012

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Endr. 2005- 2012
Per cent of GDP									
Public consumption	26.0	25.9	26.0	26.7	30.0	29.4	28.6	28.3	2.2
Income transfers	16.5	15.6	15.2	15.1	17.1	17.3	17.4	17.4	0.8
Investment	1.8	2.0	1.9	1.9	2.1	2.2	2.3	2.1	0.3
Interest expenditure	2.6	2.2	2.0	1.8	2.3	2.2	2.2	2.1	-0.5
Other expenditure	5.0	4.9	4.9	5.4	5.7	5.9	5.9	6.4	1.5
Expenditure burden¹⁾	51.9	50.6	50.0	51.0	57.2	57.0	56.5	56.2	4.3
Tax burden									
Personal income taxes	21.2	21.2	21.5	21.4	22.4	20.5	20.5	20.3	-0.9
Labour market Contributions	4.4	4.4	4.5	4.6	4.8	4.7	4.5	4.5	0.1
Pension yield taxation	2.4	0.8	0.3	0.5	0.5	2.4	0.3	0.7	-1.7
Corporate taxes	3.9	4.4	3.8	3.3	2.5	2.7	3.0	3.1	-0.8
Value added tax	10.1	10.3	10.4	10.1	10.2	9.9	9.9	9.9	-0.2
Other duties	7.9	7.8	7.6	7.2	6.9	7.1	7.2	7.2	-0.7
Other taxes	1.1	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	0.9	-0.2
Tax burden	51.0	49.8	49.1	48.2	48.2	48.2	46.5	46.5	-4.5
Revenue burden¹⁾									
Interest revenue	1.5	1.5	1.6	1.7	1.9	1.7	1.7	1.6	0.1
Other non-tax revenue	4.6	4.6	4.4	4.5	4.4	4.3	4.4	4.0	-0.6
Tariffs etc. to the EU	-0.2	-0.2	-0.2	-0.2	-0.2	-0.2	-0.2	-0.2	0.0
Revenue burden¹⁾	56.9	55.7	54.8	54.2	54.3	54.1	52.3	51.9	-4.9

- 1) The specification of total public expenditures and revenues deviates from the specification from Statistics Denmark. Total public expenditures reflect public consumption which includes revenues from sales and calculated depreciation expenditure and total revenues include calculated depreciation. The specification of public expenditure from Statistics Denmark does not include public sales which are included in total revenues and calculated depreciation is not included in public expenditures and revenues in the specification from Statistics Denmark. Thus the expenditure and revenue burden differ from the ascertained burdens based on the specifications according to Statistics Denmark.

Bilag 1

Tabel 1
Engangsforbedringer og ekstraordinære forhold, 1997-2011

Mia. kr., årets priser

Fremrykning af selskabsskat, a conto-ordning	8,9
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	-0,3
Korrektion vedr. afregning i 1999 af indkomstskat til kommunerne for 1997	0,1
Afregning af indkomstskat til kommunerne for indkomståret 1995	-2,4
Likviditetsmæssige forskydninger vedr. den kommunale momsudligningsordning	0,2
Afregning af feriepenge	4,7
Feriefondens renteindtægter	0,1
Fremrykning af kildeskatteafregning	8,8
Aktiesalg, EKR Kreditforsikring	0,3
Etablering af Statens Ejendomsselskab	0,2
1997 i alt	20,7
Fremrykning af selskabs-, fonds- og kulbrintebeskatningen	1,6
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	-1,2
Afregning af indkomstskat til kommunerne for indkomståret 1996	-1,3
Korrektion vedr. afregning i 2000 af indkomstskat til kommunerne for 1998	0,1
Likviditetsmæssige forskydninger vedr. den kommunale momsudligningsordning	1,0
Scandlines	0,5
Salg af aktier i TeleDanmark	30,9
Omlægning af statslige aktiver	1,9
Harmoniseret afregning af lønsumsafgift	0,7
Betalingsregler for elafgift (inkl. momseffekt)	0,5
1998 i alt	34,7

Tabel 1 (fortsat)
Engangsforbedringer og ekstraordinære forhold, 1997-2011

Mia. kr., årets priser

Korrektion vedr. pensionsafkastskat	2,7
Selskabsskat	-3,4
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	1,9
Afregning af indkomstskat til kommunerne for indkomståret 1998	1,3
Korrektion vedr. afregning i 2002 af personskat mv. til kommunerne for 2000	2,8
Korrektion vedr. afregning i 2002 af kapitalpensionsafgift til kommunerne for 2000	0,8
Likviditetsmæssige forskydninger vedr. den kommunale momsudligningsordning	-0,9
Pinsepakken	0,8
Overdragelse af statshavne	-0,7
Kapitaludtræk fra Post Danmark	0,3
Ekstraordinær indfrielse af saneringslån (Københavns kommune)	0,5
Ekstraordinært udbytte fra PostDanmark og DSB	0,2
Frivillige indbetalinger af personskat	0,4
Opløsning af Dansk Eksportfinansieringsfond	0,2
Omlægning af kredittider for momsen (inkl. afledt effekt på andre afgifter)	12,4
Omlægning af kredittider for vandafgiften	0,2
Afvikling af ejendomsselskabet TOR I/S	-1,0
Ændring af procentgodtgørelse	0,5
Kraftvarmeværkers efterbetaling	0,3
Overførsel fra Hypotekbankens reserver	1,0
Salg af aktier i Københavns Lufthavn	0,9
Tilbageførsel fra Danmarks Erhvervsfond	0,2
2000 i alt	21,5

Tabel 1 (fortsat)
Engangsforbedringer og ekstraordinære forhold, 1997-2011

Mia. kr., årets priser	
Korrektion vedr. pensionsafkastskat	-11,8
Selskabsskat	7,9
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	0,7
Afregning af indkomstskat til kommunerne for indkomståret 1999	-0,1
Afregning af kapitalpensionsafgift til kommunerne for indkomståret 1999	-0,3
Korrektion vedr. afregning i 2004 af personskat mv. til kommunerne for 2001	2,1
Korrektion vedr. afregning i 2003 af kapitalpensionsafgift til kommunerne for 2001	0,1
Likviditetsmæssige forskydninger vedr. den kommunale momsudligningsordning	-0,7
Ekstraordinært aktieudbytte fra DONG m.fl.	1,0
Stramning af momskredittider for store virksomheder	14,4
Afskaffelse af importmoms	-1,9
Omlægning af momskredittider for landbrug (inkl. afledt effekt på andre afgifter)	0,5
Stramning af kredittid for lønsumsafgift	0,3
Pinsepakken	1,1
Frivillige skatteindbetalinger	6,3
Fastfrysning af personfradrag/nedsættelse af A-kassekontingent	-1,2
Ekstraordinært bidrag til EU sfa. omlægning af kredittider for moms i 2000	-0,5
Overdragelse af statshavne	-0,1
Ændret beskatning af husdyrbesætninger	0,4
Naturgas Sjællands overgang til DONG	-0,2
UMTS-licenser – ekstraordinær indtægt i 2001 i forhold til den årlige indtægt 10 år frem	0,7
Indbetaling fra DTU m.fl. vedr. overgang til selveje	1,8
Tilbagebetaling af kantinemoms	-0,3
Statens forsknings- og uddannelsesbygninger	-0,6
Afregning vedr. told og landbrugsafgifter til EU (refusion af opkrævningsomkostninger)	-0,4
2001 i alt	19,2

Tabel 1 (fortsat)
Engangsforbedringer og ekstraordinære forhold, 1997-2011

Mia. kr., årets priser	
Korrektion vedr. pensionsafkastskat	-12,6
Selskabsskat	3,2
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	-1,8
Afregning af personskat mv. til kommunerne for indkomståret 2000	-2,8
Afregning af kapitalpensionsafgift til kommunerne for indkomståret 2000	-0,8
Korrektion vedr. afregning i 2005 af personskat mv. til kommunerne for 2002	-0,2
Likviditetsmæssige forskydninger vedr. den kommunale momsudligningsordning	1,1
Pinsepakke	0,8
Ekstraordinært bidrag til EU som følge af omlægning af kredittider for moms i 2001	-0,4
Fastfrysning af personfradrag/nedsettelse af A-kassekontingent	1,2
EU-formandskab	-0,8
Stramning af kredittider for A-skat og arbejdsmarkedsbidrag	14,8
Tilbagebetaling af kantineoms	-0,5
Omlægning af statslige aktiver	0,7
Konkurrenceevnepakke, lempelse af kredittid for mellemstore virksomheder	-1,5
Mindreforbrug som følge af reduktion af videreførte midler	0,5
Regeringsinitiativer i forbindelse med FL02 og 100-dages programmet	0,2
Ekstraordinært låneafdrag fra DONG	0,5
Mindreudgift vedr. tjenestemandspensioner	1,6
Statens forsknings- og uddannelsesbygninger	0,9
Afregning vedr. told og landbrugsafgifter til EU (refusion af opkrævningsomkostninger)	0,4
Tilbageførsel fra Danmarks Erhvervsfond	0,4
2002 i alt	4,7

Tabel 1 (fortsat)
Engangsforbedringer og ekstraordinære forhold, 1997-2011

Mia. kr., årets priser	
Korrektion vedr. pensionsafkastskat	-5,9
Selskabsskat	7,5
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	-6,0
Afregning af indkomstskat mv. til kommunerne for indkomståret 2000	-0,3
Afregning af kapitalpensionsafgift til kommunerne for indkomståret 2001	-0,1
Korrektion vedr. afregning i 2006 af personskat mv. til kommunerne for 2003	-2,1
Likviditetsmæssige forskydninger vedr. den kommunale momsudligningsordning	1,8
Modregning af regeringsinitiativer i forbindelse med FL02 og 100-dages programmet	-0,2
Ekstraordinært udbytte fra DSB	0,2
Omlægning af statslige aktiver	1,0
Én afregningskonto	3,5
DONG ekstraordinært afdrag af lån	0,4
Overførsel af midler fra Hypotekbanken	0,3
Supplerende engangsydelse til folkepensionister	-0,4
Grænsehandel	-0,3
Medarbejderaktieordninger, jf. Coloplast-dommen	-1,0
Tabt landsretskendelse vedr. momsopgørelse fra selvejende institutioner	-0,1
Tilbagebetaling af kantineoms	-0,1
Tilkendt erstatning i Wanadoo-sagen	0,1
Ejendomssalg på ministerområder	0,1
Indtægt fra salg af radio-sendetilladelser (P5 og P6)	0,1
Teknisk omlægning vedr. SES, kontorejendomme	0,2
Førtidig indfrielse af udviklingslån (Indien)	0,5
Ekstraordinær tilbagebetaling af EU-bidrag for 2003	0,6
Tilbageførsel fra Danmarks Erhvervsfond	0,5
2003 i alt	0,4

Tabel 1 (fortsat)
Engangsforbedringer og ekstraordinære forhold, 1997-2011

Mia. kr., årets priser	
Korrektion vedr. pensionsafkastskat	10,7
Selskabsskat	-2,0
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	-2,4
Afregning af personskat mv. til kommunerne for indkomståret 2001	-2,1
Udlodninger fra IØ og IFU samt afvikling af investeringsfonden for vækstmarkeder	1,4
Tabt landsretskendelse vedr. momsopgørelse fra selvejende institutioner	-0,1
Overførsel af midler fra Hypotekbanken	0,5
Ekstra bevilling til udbetaling af overarbejde	-0,1
Aftale vedrørende DUC's olie- og gasindvinding	2,0
Køb af Gastra A/S	-1,1
Aktieudbytte fra Dong A/S	1,1
Ekstraordinært udbytte fra DSB	0,1
Overdragelse af statens aktiepost i Orange Holding	0,1
Tilbagebetaling af statsstøtte	1,1
Rekapitalisering af TV2/Danmark	-0,8
Tilbageførsel fra Danmarks Erhvervsfond	0,7
2004 i alt	9,1

Tabel 1 (fortsat)
Engangsforbedringer og ekstraordinære forhold, 1997-2011

Mia. kr., årets priser

Korrektion vedr. pensionsafkastskat	21,4
Selskabsskat	0,6
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	2,4
Afregning af personskat mv. til kommunerne for indkomståret 2002	0,2
Likviditetsmæssige forskydninger vedr. den kommunale momsudligningsordning	-1,4
Køb og salg af bygninger og grunde mv.	0,1
Overførsel af midler fra Hypotekbanken	2,2
Stiftertilgodehavende i Københavns Havn	0,7
Udbetalinger af opsparede midler til universiteterne	-0,8
Salg af statens Bilinspektion	0,5
Salg af Gastra A/S	1,1
Salg af statens aktier i Bella Center A/S	0,1
Ekstraordinære udbytter under §28	0,8
Salg af aktier i Post Danmark	1,4
Indfrielse af statslån til institutioner under § 20	0,6
Engangsudgifter ifm. Overdragelse af skatteligningen til staten	-0,5
Kapitalindskud i Bornholmstrafikken A/S	-0,2
Indtægter for omlægning af Danmarks Skibskreditfond	0,4
Tilbageførelse fra Danmarks Erhvervsfond	0,4
2005 i alt	30,0
Korrektion vedr. pensionsafkastskat	4,6
Selskabsskat	-1,5
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	7,4
Afregning af personskat mv. til kommunerne for indkomståret 2003	2,1
Omlægning af den kommunale momsudligningsordning	-5,9
Overførsel af midler fra Hypotekbanken	0,1
Udlodninger fra IØ og IFU	0,3
Ekstraordinære udbytter under §28	0,7
Tilbageførelse fra Danmarks Erhvervsfond	1,6
2006 i alt	9,6

Tabel 1 (fortsat)
Engangsforbedringer og ekstraordinære forhold, 1997-2011

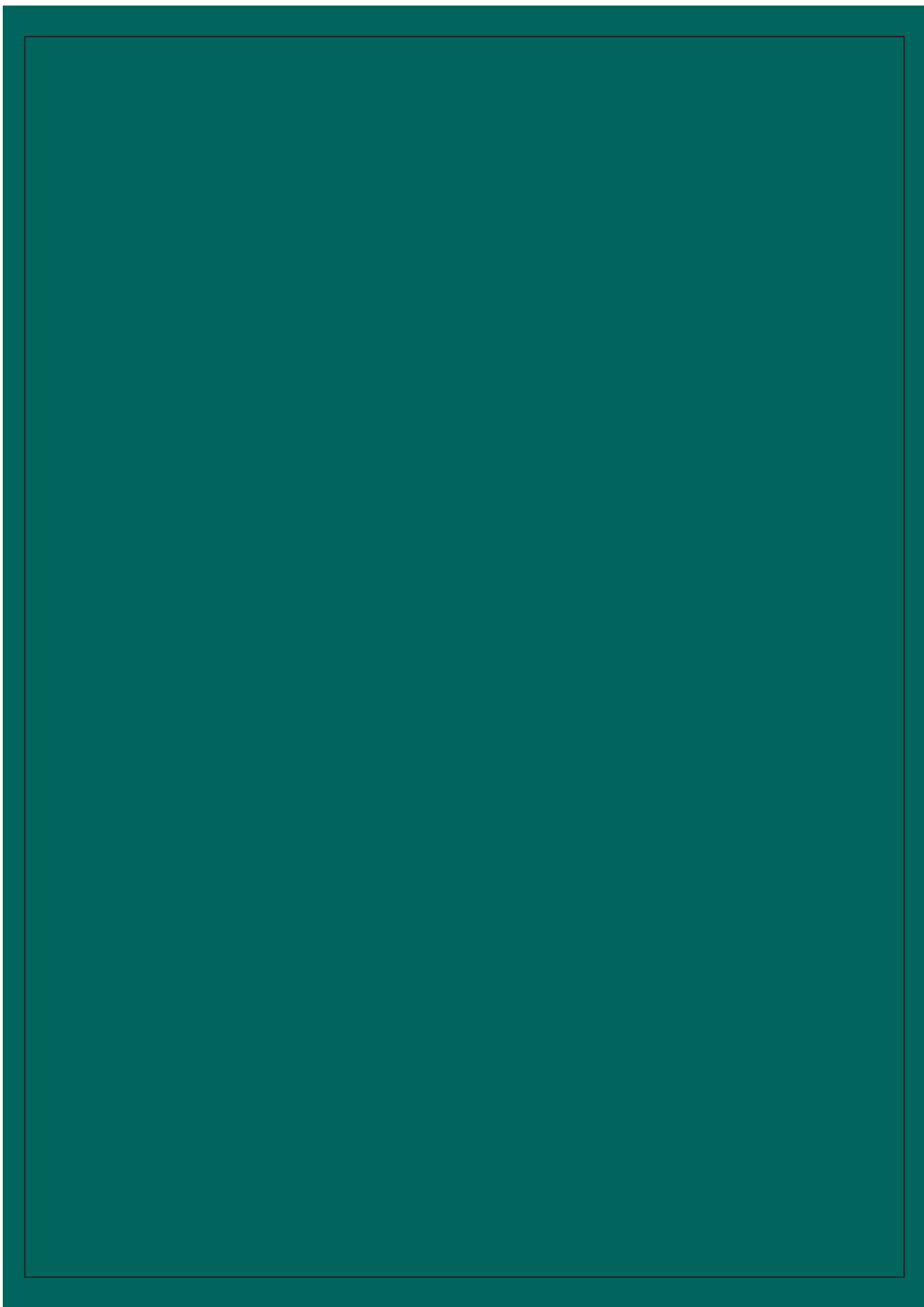
Mia. kr., årets priser	
Korrektion vedr. pensionsafkastskat	-13,0
Selskabsskat	-1,5
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	1,1
Omlægning af statslige aktiver	0,1
Udlodninger fra IØ og IFU	0,6
Ekstraordinære udbytter under § 28	0,6
Étårige puljer	-0,3
Tilbageførelse fra Danmarks Erhvervsfond	1,6
Kompensation fra Esbjerg Kommune sfa. at staten overtager opgaver vedr. Esbjerg havn	0,2
Salg af Scandlines	5,7
2007 i alt	-4,9
Korrektion vedr. pensionsafkastskat, inkl. kompensation for indeksobligationer	-23,9
Selskabsskat	0,3
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	8,6
Udlodninger fra IØ og IFU	0,8
Køb og salg af ejendomme og grunde	0,2
Ekstraordinære udbytter under § 28	0,4
Tilbageførelse fra Danmarks Erhvervsfond	0,5
Midlertidig obligatorisk opsparing på 1 pct. af de statslige driftsrammer	0,8
Efterbetalt efterløn	-0,5
Kapitalindsud i Danmarks Grundforskningsfond	-3,0
Udskydelser af statslige projekter og udgifter	0,5
Kapitalindsud i Eksportkreditfonden	-0,2
2008 i alt	-15,5

Tabel 1 (fortsat)
Engangsforbedringer og ekstraordinære forhold, 1997-2011

Mia. kr., årets priser	
Korrektion vedr. pensionsafkastskat	-9,5
Selskabsskat	6,4
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	-0,6
Afgift af udbetalte SP-midler	17,1
Øgede pensionsindbetalinger på baggrund af Forårspakke 2.0	-2,1
Udlodninger fra IØ og IFU	0,2
Tilbageførsel fra Danmarks Erhvervsfond	0,3
Midlertidig obligatorisk opsparing på 1 pct. af de statslige driftsrammer	-0,9
Nedlæggelse af Fiskeribanken	0,3
Et-årige puljer	-1,7
Tilsagn vedr. nedlukning af aktiviteter i Nordsøen	-3,0
Udskydelser af statslige projekter og udgifter	-0,1
Højere EU-bidrag 2007-2009	-1,1
Mindreindtægt vedr. landbrugsstøtte som følge af EU-afgørelse	-0,7
Salg og køb af ejendomme og grunde	0,2
Kapitaludvidelse i SAS	-0,6
Kapitalindskud i Vækstfonden	-0,5
Kapitalindskud i Eksport Kredit Fonden	-0,4
Fusion af Post Danmark A/S og Posten AB	2,2
COP15	-1,0
Indtægter ved lukning af Skibsgarantifonden	0,1
2009 i alt	4,7

Tabel 1 (fortsat)
Engangsforbedringer og ekstraordinære forhold, 1997-2011

Mia. kr., årets priser	
Korrektion vedr. pensionsafkastskat	-27,3
Selskabsskat	-0,6
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	-0,5
Afgift af udbetalte SP-midler	1,2
Afregning af personskat mv. til kommunerne for indkomståret 2007	0,9
Udlodninger fra IØ og IFU (fundene § 06.11.21 og § 08.36.06)	0,1
Tilbageførelse fra Danmarks Erhvervsfond	0,2
Étårige puljer	-0,6
Kapitaludvidelse i SAS og aktiekøb i DONG mv.	-2,0
Omdannelse af Naviar til selvstændig offentlige virksomhed	-1,2
Overdragelse af gymnasier mv. i forbindelse med overgang til bygningsselveje	2,7
Arbejdsmarkedets feriefond	0,5
Indtægter fra individuelle garantier	0,6
2010 i alt	-26,8
Afregning af personskat mv. til kommunerne for indkomståret 2008	4,0
Korrektion vedr. pensionsafkastskat	17,1
Selskabsskat	1,2
Korrektion vedr. Nordsø-indtægter	3,5
Udlodninger fra IØ og IFU	0,1
Tilbageførelse fra Danmarks Erhvervsfond	0,1
Overtagelse af DR's pensionskasse	0,8
Midler fra Det Kommunale Momsfonds kapitalbeholdning	0,2
Étårige puljer	-0,8
Konvertering af lån til aktier i Aarhus Lokalbank	-0,1
Tab på statslige kapitalindskud i Amagerbanken og EIK Bank	-1,7
Indtægter fra individuelle garantier	1,4
Tab på individuelle garantier ved Finansiell Stabilitets overtagelse af Amagerbanken	-5,5
Statslån til Furesø Kommune	-2,9
2011 i alt	17,3

Bilag 2

Tabel 1

	2010			2011			2012		
	Dec.	Maj	Ændr.	Dec.	Maj	Ændr.	Dec.	Maj	Ændr.
Mia. kr., løbende priser									
Forbrug	514,6	513,5	-1,2	518,6	517,5	-1,1	528,8	530,2	1,4
Overførsler	304,1	302,1	-1,9	314,3	313,8	-0,4	317,9	325,2	7,2
Investeringer	37,6	38,0	0,4	41,8	41,3	-0,5	39,0	39,0	0,0
Renteudgifter	37,6	38,6	1,0	38,1	40,0	2,0	40,4	38,8	-1,6
Subsidier	45,3	45,7	0,4	46,2	44,9	-1,3	46,9	46,0	-0,8
Øvrige udgifter ¹⁾	117,9	117,5	-0,4	117,3	122,6	5,4	119,8	136,5	16,7
Udgifter i alt²⁾	995,8	994,7	-1,2	1014,5	1019,8	5,3	1030,2	1053,8	23,7
Personskatter mv. ³⁾	351,9	357,1	5,2	368,8	370,2	1,4	380,9	376,9	-3,9
Arbejdsmarkedsbidrag	80,8	81,3	0,5	82,2	81,3	-0,9	84,0	83,4	-0,6
Selskabsskatter	47,7	47,8	0,1	50,6	54,4	3,8	55,2	58,1	2,9
Pensionsafkastskat	42,2	42,2	0,0	3,5	5,1	1,6	16,0	13,6	-2,4
Moms	171,8	172,5	0,7	178,1	179,7	1,5	183,0	185,7	2,7
Registreringsafgift	13,8	14,2	0,5	15,5	16,0	0,5	16,0	17,6	1,7
Øvrige indirekte skatter	107,4	106,1	-1,3	110,6	111,0	0,3	112,3	112,9	0,5
Øvrige skatter ⁴⁾	17,7	17,4	-0,2	18,2	18,1	0,0	18,4	16,3	-2,0
Renteindtægter	26,1	29,4	3,3	28,6	30,8	2,3	27,9	30,3	2,4
Bruttoestindkomst	33,7	33,8	0,1	34,4	34,5	0,1	35,2	35,3	0,1
Øvrige indtægter ⁵⁾	40,2	42,1	1,9	40,1	44,5	4,4	38,9	43,7	4,8
Indtægter i alt²⁾	933,2	943,9	10,6	930,5	945,5	15,0	967,7	973,8	6,2

Tabel 1 (fortsat)

	2010			2011			2012		
	Dec.	Maj	Ændr.	Dec.	Maj	Ændr.	Dec.	Maj	Ændr.
Mia. kr., løbende priser									
Offentlig saldo	-62,6	-50,8	11,8	-83,9	-74,3	9,7	-62,5	-80,0	-17,5
Renter, netto	11,5	9,2	-2,3	9,5	9,2	-0,3	12,5	8,5	-4,0
Offentlig primær saldo ⁵⁾	-51,1	-41,6	9,5	-74,4	-65,0	9,4	-50,0	-71,5	-21,5

- 1) Øvrige udgifter indeholder blandt andet kapitaloverførsler, overførsler til Færøerne og Grønland samt bidrag til EU's budget.
- 2) Opgørelsen af de samlede offentlige udgifter og indtægter afviger fra Danmarks Statistiks nye reviderede opgørelse. Det offentlige forbrug omfatter indtægter fra salg af varer og tjenester samt beregnede udgifter til afskrivninger, og i lyset heraf er det valgt at fastholde den hidtidige opgørelsesmetode. Danmarks Statistiks opgørelse af de offentlige udgifter omfatter ikke det offentlige varesalg, der flyttet til indtægtsopgørelsen, ligesom der ikke længere indgår beregnede afskrivninger i de offentlige udgifter og de offentlige indtægter. På den baggrund afviger opgørelsen af de samlede udgifter og indtægter definitivt fra Danmarks Statistiks opgørelse.
- 3) Personskatter mv. indeholder: Kildeskatter, ejendomsværdiskat, vægtafgift fra husholdninger, afgift af dødsboer og gaver samt andre personlige skatter.
- 4) Øvrige skatter indeholder bidrag til sociale ordninger (A-kassebidrag og efterlønsbidrag).
- 5) Øvrige indtægter indeholder blandt andet overskud af offentlig virksomhed, diverse drifts- og kapitaloverførsler fra andre indenlandske sektorer og EU samt imputerede (beregnete) indtægter i form af bidrag til tjenestemandspensioner.
- 6) Den primære saldo angiver stillingen på de offentlige finanser før nettorenteudgifter. Anm.:

www.fm.dk